

ŞİRKET İŞLERİ KOMİSYONU
ŞİRKETLER HUKUKU ÇALIŞMA GRUBU

“TÜRK TİCARET KANUNU TASARISI”
HAKKINDA
TÜSİAD GÖRÜŞÜ

TS/ŞİR/ŞH/05-04
1 Haziran 2005

“Türk Ticaret Kanunu Tasarısı” Hakkında TÜSİAD Görüşü

Türk Ticaret Kanunu Tasarısına dair iki bölüm halinde oluşturulan TÜSİAD tespit ve önerileri aşağıda sunulmaktadır. “Genel Değerlendirme” başlıklı birinci bölümde temel bulgu ve görüşler dile getirilmekte, ikinci bölüm ise Tasarıya ilişkin gerekçeli TÜSİAD önerilerini içermektedir.

I. Genel Değerlendirme

1. Kanun Yapma ve Revizyon Sürecine İlişkin Tespitler

2992 sayılı Kanunun 34. maddesi hükmü uyarınca, 8.12.1999 tarihli Bakan Olur’u ile Sayın Prof. Dr. Ünal Tekinalp başkanlığında Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulan Komisyon, konunun hassasiyetinden hareketle, çalışmalarını gizlilik prensibi çerçevesinde sürdürmüş ve Tasarı, ancak nihai halinin verilmesinden sonra ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde görüşe açılmıştır. Çalışmalar süresince gözetilen gizlilik prensibinin temel nedeni tarafımızca anlaşılmaktadır. Ancak, işdünyasını birinci derecede etkileyen bu Tasarı hazırlanırken yaşanan sorunların ve çözüm yollarının tespiti konusunda uygulamanın içindeki kişilerle daha etkin bir işbirliği ortamının kurulmuş olmasını arzu ederdik. Ayrıca, Türk Ticaret Kanunu’nun kapsamı ve iş dünyası için önemi gözönünde bulundurulduğunda inceleme ve görüş bildirme süresinin daha uzun tutulması gerektiğini düşünüyoruz.

Tasarı, her ne kadar günümüz sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak üzere düzenlenmiş ise de, yürürlüğe girecek olan Türk Ticaret Kanunu daima değişen, gelişen ve yeni hükümlere ihtiyaç duyan gelişmeler paralelinde güncellenmelidir. Bu sürecin ilgili tüm tarafların katılımına, önerilerine ve denetimine açık yürütülmesi önemlidir.

Diğer yandan, Tasarı her ne kadar AB’nin ilgili mevzuatına uyumlu olarak hazırlanmış ise de AB mevzuatının da sürekli gelişmekte ve değişmekte olduğu unutulmamalıdır. Bugün AB’nin ilgili kurumları ticaret hayatındaki yeniliklere uyum sağlanması açısından özellikle şirket kuruluşları, birleşme ve devralmalar, şirket bölünmeleri, tek ortaklı firmalar, şirket işlerinde şeffaflık konularında AB düzenlemelerinin modernizasyonuna yönelik çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu durum karşısında mevzuat uyumunun üye olduktan sonra dahi hiç bitmeyecek bir süreç olduğu açıktır. Dolayısıyla, sözkonusu değişiklik ve yeniliklerin gerisine düşmemek için Türk Ticaret Kanunu’nun revizyonunun sürekliliğinin sağlanması ve uygulamacıların da sürece dahil edilmesi gereklidir.

2. Tasarı İnceleme Sürecinde TÜSİAD Şirketler Hukuku Çalışma Grubunun Yapısı, Benimsenen Yöntem ve İlkeler

İş dünyasını birinci derecede etkileyecek Türk Ticaret Kanunu Tasarısı (Tasarı) çalışmalarının yakından izlenmesi TÜSİAD için öncelikli bir gündem maddesidir. Bu nedenle, 2004 yılında TÜSİAD Şirket İşleri Komisyonu bünyesinde Şirketler Hukuku Çalışma Grubu kurulmuştur. Bu oluşumun amacı, işdünyası perspektifinden Tasarı’yı incelemek, uygulamada yaşanan sorunların Tasarı ile ne ölçüde giderilebildiğini tespit etmek ve varsa eksik görülen noktalarda alternatif çözüm yolları geliştirmektir.

Bilindiği gibi Tasarı 24 Şubat 2005 tarihinde ilgili kurumlar nezdinde görüşe açılmış ve üç aylık bir konsültasyon süreci belirlenmiştir. Beş yıllık yoğun bir çalışmanın sonrasında ortaya çıkan ve 1514 Maddeden oluşan Tasarı'nın tüm maddelerinin detaylı olarak incelenmesi, gerekçelerinin değerlendirilmesi ve bu maddeler hakkında görüş hazırlanması için üç aylık bir süre şüphesiz çok yetersizdir. Ayrıca, bu durum gönüllülük esasına göre oluşturulan TÜSİAD Şirketler Hukuku Çalışma Grubu'nun görev alanının da oldukça ötesine geçmektedir. Bu nedenle, Tasarı'nın tümüne ilişkin bir inceleme yapılmamıştır. Bunun yerine, Çalışma Grubumuz temel olarak Tasarının; **Başlangıç Hükümleri**, "Ticari İşletme" başlıklı Birinci Kitabının "**Ticari Defterler**" başlıklı Beşinci Kısım, "**Ticaret Şirketleri**" başlıklı İkinci Kitabının "**Genel Hükümler**" başlıklı Birinci Kısım, "**Anonim Şirket**" başlıklı Dördüncü Kısım ve "**Limited Şirket**" başlıklı Altıncı Kısım ve "**Son Hükümler**" bölümü üzerinde odaklanmayı tercih etmiş ve bu bölümler hakkında araştırma ve değerlendirmeler yapmıştır. TÜSİAD Şirketler Hukuku Çalışma Grubu Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na ilişkin görüş oluşturma çalışmaları çerçevesinde, alt çalışma grubu toplantıları da dahil olmak üzere, toplam 11 toplantı gerçekleştirmiştir.

İncelenen bölümler hakkında TÜSİAD Görüşü hazırlanırken, hukukçu ve teknik uzmanlardan oluşan Çalışma Grubumuz, Avrupa Birliği düzenlemeleri başta olmak üzere, Tasarı'ya kaynak teşkil eden yabancı ülke mevzuat ve uygulamalarını incelemiş, değişiklik öneri ve gerekçelerini bu araştırmaları referans alarak oluşturmuştur. Diğer yandan, Tasarı'nın Kurumsal Yönetim ile Finansal Raporlamaya ilişkin hükümlerinin teknik açıdan değerlendirilebilmesi ve ilgili kanun ve uluslararası uygulamalarla ilişkisinin gözetilmesi gereğinden hareketle, TÜSİAD Şirket İşleri Komisyonu bünyesinde faaliyet gösteren Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlama Çalışma Gruplarının üyeleri de sürece dahil edilmiştir. Çalışma Grubu, Kurumsal Yönetim İlkelerine ilişkin incelemelerinde OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, International Institute of Finance Kurumsal Yönetim Kodu, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri ile SPK'nın ilgili tebliğlerini; Denetim ve Finansal Raporlama konusundaki değerlendirmelerinde ise öncelikli olarak Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Uluslararası Denetim Standartlarını referans almıştır.

Tasarının 2. Kitabında düzenlenmiş olan "**Ticaret Şirketleri**"ne ilişkin olarak Şirketler Hukuku Çalışma Grubu bünyesinde, çalışmaların etkinliğini ve verimini artırmak üzere, konu bazında üç komite (Anonim Şirketler, Genel Hükümler ve Son Hükümler, Limited Şirketler) oluşturulmuş ve ilgili raportörler belirlenmiştir. Ayrıca TTK tasarısında bazı konu başlıklarının detaylı incelenmesi faydalı bulunmuş bu çerçevede 5 alt çalışma grubu (Anonim Şirketin Denetimi ve Muhasebe Standartları, Tek Kişi Anonim Ortaklık, Kurumsal Yönetim İlkeleri [azınlık hakları, denetçi tahsisi, bilgi alma, kar payı dağıtımı], Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği, Şirketler Topluluğu) kurulmuştur.

Çalışma Grubu tarafından oluşturulan raporda, TTK Tasarı'sının görüşe sunulmasına ilişkin 24 Şubat 2005 tarihli yazıda belirtilen formata uygun olmasına ve değişiklik önerilerinin kolayca kavranabilmesi için gerekçelerin mümkün olduğunca açık ve özlü olmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca, anlamı açıkça bozduğu düşünülen maddeler dışında Tasarı'nın diline ve anlatımına yönelik önerilerde bulunulmamıştır.

TÜSİAD, Komisyonun, Genel Gerekçe'de açıklanan ana hedeflerini ve bu çerçevede, mevcut Tasarı'ya baz teşkil eden 3 temel ilke, "*imperatives*"i, tamamen benimsemekte ve desteklemektedir. Nitekim, Şirketler Hukuku Çalışma Grubumuz, TÜSİAD Görüşü'nde geliştirilen öneri ve gerekçelerde bu temel ilkeleri esas almıştır. Bu çerçevede, Türk şirketlerinin uluslararası toplum ve piyasaların **güvenilir** bir aktörü olması, bilgiye kolay

ulaşabilen bir toplum yaratılması için **şeffaflık** ilkesinin gözetilmesi ve Türkiye'nin Ulusal Program dahilindeki taahhütleri çerçevesinde **Avrupa Birliği'ne (AB) uyumun** sağlanması hedefleri gözetilmiş, öneri ve vurgularımız bu hususlarda tespit edilen boşlukların giderilmesi amacıyla yapılmıştır.

3. Tasarının İncelenen Bölümleri İtibarıyla Genel Değerlendirme

Tasarı ile, günümüz ticaret hayatının ihtiyaçları gözönünde bulundurularak uluslararası uygulamalar paralelinde getirilen yeni kurum, sistem ve düzenlemelerin olumlu adımlar olduğunu düşünüyoruz. Yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olma zorunluluklarının kaldırılması, müteselsil sorumlulukta farklılaşmaya imkan veren teselsül anlayışının getirilmesi, Tek Kişilik Anonim ve Limited Şirketler ile şirketler topluluğuna ilişkin düzenlemeler gibi önemli ve “reform” niteliği taşıyan değişiklikler bu çerçevede değerlendirilmektedir. Bununla beraber, sözkonusu yeniliklerin sadece düzenlemeyle sınırlı kalmaması gerektiği, uluslararası uygulamalarla uyumlu ve sağlıklı bir şekilde hayata geçirilmesinin de yasal düzenlemeler kadar önem taşıdığı düşünülmektedir.

Anonim şirketlerle ilgili şeffaflığı artırıcı, azınlık ve bireysel pay sahipliği haklarını kuvvetlendirici düzenlemelerin getirilmesi sonucunda pay sahiplerine sağlanan koruma güçlendirilmiş, böylelikle yatırım ortamını daha güvenli hale getirme yönünde önemli bir açılım kaydedilmiştir. Ancak bu düzenlemelerin getireceği uyum maliyetinin, halka açık şirketler tarafından üstlenilebileceği, buna karşılık halka açılmayı düşünmeyen şirketler bakımından yüklenilmesine gerek görülmeyen bir maliyet olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

Tasarı ile, Anonim Şirketler ile Limited Şirketler arasındaki tip farklılığını belirginleştirme ve limited şirketi mevcut halinden daha tercih edilir bir şirket tipine dönüştürme yolunda adımlar atılmıştır. Limited şirketlerin yürürlükteki Ticaret Kanunundaki düzenleniş şekline temelde yeni bir yaklaşım getirilmiştir. Özellikle kapalı anonim şirketlerde pay sahipleri sözleşmeleri ile getirilen bazı tip düzenlemelerin esas sözleşmeye konulmasına izin verilerek, limited şirket, uygulamanın gereksinimlerine cevap verecek sınırlı sorumlu bir kapalı şirket yapısına kavuşturulmaktadır. Bu durumda anonim şirket yapısının giderek borsada işlem gören şirketler tarafından, limited şirketinse halka açılmayı düşünmeyen şirketler tarafından benimseneceği düşünülmektedir. Bu değişiklik, “borsada işlem gören” – “borsada işlem görmeyen” şeklinde belirginleşen şirket yapılanmasına ilişkin eğilimlere de uygun gözükmektedir. Bununla birlikte, limited şirketin bu fonksiyonu yerine getirebilmesini engelleyebilecek bazı unsurların da dikkate alınması gerekmektedir. Şöyle ki, mevcut durumda limited şirketin tercih edilmemesinin en önemli sebeplerinden biri Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu'nun 35. maddesinden kaynaklanan ortakların vergi borçlarından doğan sorumluluğudur ve sınırlı sorumluluk ilkesi ile bağdaşmayan bu hükmün kaldırılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca limited şirketin esnek bir yapıya kavuşturulması için, Tasarının esas sözleşme özgürlüğünü kısıtlayan 579. maddesinin de kaldırılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca, limited şirketin kuruluşunda belirlenecek asgari sermaye miktarının anonim şirketlerin sermaye miktarına eşit kılınması limited şirketin uygulamada küçük sermaye şirketi işlevini üstlenmesinde bir engel oluşturacağı düşünülmektedir.

Limited şirketlerin tek ortaklı olabilecekleri esasının kabulü her ne kadar dünyadaki gelişimleri yansıtmakta ve olumlu bir açılım olarak değerlendirilmekteyse de, tek ortaklı limited şirketin işleyiş tarzına ilişkin bir düzenleme getirilmemiş olması da bir eksiklik olarak görülmektedir. Ayrıca, limited şirketlerde, ortak sayısının 50'nin üzerine çıkması halinde alınacak tedbirlerin düzenlenmesinin içtihatlarla bırakılması yerinde bir yaklaşım olarak değerlendirilmemektedir.

Son olarak, limited şirketlerin kuruluşunda Alman Hukukundaki “Önşirket (*Vorgesellschaft*)” oluşumuna yer verilmesinin herhangi bir ihtiyaca cevap vermediği ve yapay bir aktarıma neden olduğu düşünülmektedir.

3a. Şirketler Topluluğu ile ilgili hükümler ile ana ve yavru ortaklıklar arasındaki ilişkiler, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve menfaat dengesi temelinde kurallara bağlanmıştır. Ancak sözkonusu hükümlerin uzun vadeli stratejik planlamayı güçleştirici, topluluk oluşturma sağlayabileceği iktisadi faydaların elde edilmesini zorlaştıran bazı düzenlemeler içerdiği düşünülmektedir. Bu düzenlemelerin ekonomik rasyonele dayanan kararları engellemeyecek ve şirket yönetimine aşırı müdahalede bulunmayacak şekilde gözden geçirilmesinin gerektiği düşünülmektedir. Konuyla ilgili olarak madde bazında değerlendirme sürecinde, bir yandan Tasarı’ya kaynak teşkil eden yabancı ülke mevzuatları ve uygulamaları gözden geçirilmiş, diğer yandan ülkemizde faaliyet gösteren holding yapılanmaları ve işleyişleri analiz edilerek konuya ilişkin gerekçe ve önerilerimiz hazırlanmıştır.

3b. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme: Genel olarak, Tasarıda, şirketlerin birleşme, bölünme ve tür değiştirmeleri konusunda dünyadaki gelişmeler paralelinde getirilen değişiklikler memnuniyet vericidir. Ancak, bazı hususlarda eksiklikler tespit edilmiştir. Örneğin, tasfiyeye girmiş bulunan bir şirketin birleşmeye katılmasına olanak verilmesi yerinde bir düzenleme ise de devrolunan şirketle sınırlandırılmış olması bir açıdan yetersiz kalmaktadır. Bunun yanı sıra, özvarlığının yarısını yitirmiş veya borca batık şirketlerin birleşme koşullarını belirleyen düzenlemenin eksik olduğu düşünülmektedir. Bu konuda koşul ve işlemlerin açıkça belirlenmemiş olmasının uygulamada tereddütlere yol açacağı düşünülmektedir.

Birleşme oranını belirleyen düzenlemede açık olmayan hükümler vardır ve uygulamada bazı zorluklara yol açacağından endişe edilmektedir. Ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu’nun konuya ilişkin düzenlemeleriyle uyum sağlanmaması tespit edilen bir diğer noksanıdır.

Birleşmelerle ilgili en önemli husus, alacaklıların haklarının korunmasında getirilen düzenin yetersiz kalacağıdır. Yürürlükteki Türk Ticaret Kanunundaki çifte sistem (işlem öncesi koruma tedbirleri ile birleşme sonrası itiraz olanağı tanınması ve intikal eden malvarlığının ayrı yönetilmesi) terk edilerek düzen basitleştirilmiş; fakat bu haliyle, 157. maddede getirilen koruma düzeni yetersiz kalmıştır. Şöyle ki birleşme gerçekleştikten sonra alacaklılara tanınan “güvence isteme” hakkının uygulamada çoğu kez yetersiz kalacağı; bağımsız denetleme kurumunun raporu ile bu hakkın bertaraf olunabilmesinin önemli ihtilaf ve sorunlara yol açabileceğinden endişe edilmektedir. Bu çerçevede, birleşme ile intikal eden malvarlığının devrolunan şirketin borçları ödenene kadar ayrı yönetilmesi esasının muhafaza olunması çok daha yerinde bir önlem olarak değerlendirilmektedir.

Bölünmenin maddi hukuk düzenine kavuşturulması yerinde olmuştur. Ayrıca, bölünmeyi düzenleyen hükümlerin birleşmeye nazaran daha açık olduğu memnuniyetle tespit edilmiştir. Önerilerimizin içeriğini belirleyen hususlar dışında kalan önemli düzenleme yetersizlikleri göze çarpmamaktadır. Ancak çalışanlarla mevcut hukuki ilişkilerin düzenlenmesine Ticaret Kanununda yer verilmesinin çok gerekli olmadığı, bu konunun İş Mevzuatı esaslarına bırakılmasının daha yerinde olacağı düşünülmektedir.

Tasarıda tür değiştirme de birleşme ve bölünme işlemleri paralelinde düzenlenmiştir ve yürürlükteki Ticaret Kanunundaki eksikliklerin giderilmesi açısından olumlu bir gelişmedir.

3c. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS): Tasarı ile UFRS’ye uyumlu raporlama yükümlülüğünün getirilmesini, gerek Türk işletmelerinde sanayileşmiş ülkelerle aynı finansal raporlama standartlarının uygulanması açısından gerekse şeffaflığın temini açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Ne var ki, UFRS’ye uyumlu raporlama

yükümlülüğünün bazı şirketler açısından ilk etapta ciddi bir uyum maliyeti getireceği gerçeğinden hareketle, Tek Ortaklı ve küçük işletmelerin bir geçiş sürecine tabi tutulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca, madde bazındaki gerekçeli görüşümüzde de dile getirildiği üzere, bağımsız denetimin, Uluslararası Denetim Standartları'ndaki (UDS) çalışma ve raporlama standartları çerçevesinde yapılması gerektiğine inanılmaktadır. Bu gereklilik, Tasarıya baz teşkil eden “güvenilirlik” ve “şeffaflık” ilkelerinin de doğal sonucudur. Nitekim, UDS, mali tablolara ilişkin raporlamanın UFRS'ye uygun olarak yapılması yükümlülüğünü getirmektedir. Bu kapsamda, Tasarı'da denetçiye getirilmesi düşünülen ek yükümlülükler konu olan raporlamanın, UFRS ve UDS'nin standartlarını bozmadan ayrı bir raporlama ile ele alınmasının uluslararası uygulamalara tam uyumun sağlanması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. Aynı zamanda, faaliyet raporlarının kullanım alanının Türkiye'yle sınırlı olmadığı ve uluslararası dağıtımının yapıldığı düşünüldüğünde, sözkonusu raporların herkes tarafından anlaşılır olmasını sağlayacak bu çekincemizin haklılığı daha da artmaktadır.

3d. Kurumsal Yönetim İlkeleri: Tasarı ile getirilen düzenlemelerin, TÜSİAD olarak her fırsatta önemini vurguladığımız kurumsal yönetim ilkelerinin Türkiye'de yaygın ve etkin olarak uygulanmasına imkan verecek sağlam bir temel oluşturması memnuniyet vericidir. Her yeni düzenlemeden genel ekonomik bir fayda beklenmelidir. Tasarının, Türk ticaret hayatını daha şeffaf hale getirerek şirketleşme ve kurumsallaşma olgusunu ön plana çıkarmaya ve sermaye birikimini teşvik etmeye yönelik hükümleri bu beklentimize cevap verir niteliktedir. Diğer taraftan, Tasarı ile, halka açık ve halka açılma potansiyeline sahip şirketlerin mevzuata uyum açısından birbirine yakınlştırılmasına yönelik önemli adımlar atılması da olumlu bir açılamdır. Ancak Tasarıda, SPK'nın halka açık şirketlerde öngördüğü “uygula uygulamıyorsan açıkla” prensibinin ötesine geçilerek, şirketlerin uymakla yükümlü olduğu birçok yeni kural getirilmesi dikkatle değerlendirilmesi gereken bir gelişmedir. Düzenlemelerden beklenen genel ekonomik faydaya karşılık, bu düzenlemeler sonucunda ilgili tarafların yüklenmek zorunda kalacağı uyum maliyetinin (compliance cost) de gözetilmesi gerekmektedir. Nitekim, fayda ve maliyetin farklı ekonomik aktörler üzerinde odaklandığı ve tam hesaplanamamakla birlikte uyum maliyetinin, beklenen faydadan yüksek olması halinde düzenlemeden beklenen faydanın yeterince sağlanamayacağı aşikardır.

TÜSİAD olarak, kurumsal yönetim alanında yapılan detaylı düzenlemelerin, işletmelerin ticari serbestisini kısıtlayarak ekonomik değer yaratma fonksiyonlarını sınırlandıracağı, bu nedenle, bu alanda prensip bazında düzenlemelerin tercih edilmesinin daha faydalı olduğu düşünülmektedir. Nitekim, OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, girişim ve girişimcinin hareket alanını daraltacak her türlü uygulamaya karşı olduğunu açıkça beyan etmektedir. Tasarı, yapılan düzenlemelerin bir kısmının kurumsal yönetim adına ve gelişmesi amacıyla yapıldığını öne sürmektedir ancak buradaki hassas dengenin gözetilmesi çok önemlidir. Kurumsal yönetim adına atılacak her türlü fazla adım ve gereksiz düzenlemenin ülkemizde kurumsal yönetimin benimsenmesini ve gelişimini olumsuz etkileyebileceğinden endişe edilmektedir.

Ayrıca, kurumsal yönetim konusunun ve yapılan düzenlemelerin, gerek dünyada gerekse ülkemizde sürekli bir gelişim ve değişim sürecinde olmasından hareketle, ileride bu alanda ortaya çıkabilecek yenilik ve değişiklerin hayata geçirilmesini engelleyebilecek detayda hükümlerin Tasarıda yer almaması gerektiğine inanılmaktadır. Tasarının mevcut haliyle bu çekincelerimizi haklı kılacak esneklikten uzak, detaycı ve sınırlayıcı bazı hükümler içerdiği düşünülmektedir.

Öte yandan, OECD Kurumsal Yönetim İlkelerinde “paysahiplerinin adil muamele görmesi” kavramıyla vurgulanan “azınlık haklarının korunması”na yönelik düzenlemeler memnuniyet

vericidir. Ancak, paysahiplerine eşit muamelede bulunulması prensibi hayata geçirilirken şirketin çoğunluk paysahiplerinin ve diğer paydaşlarının haklarının gözetilmesi ve yukarıda vurgulamakta olduğumuz hassas dengenin korunması gereği de unutulmamalıdır. Örneğin, Tasarı'nın 531. ve 636. maddeleri, azınlık paysahibine şirketin feshini talep etme hakkı tanınması itibarıyla dikkatle incelenmesi gereken hükümler olarak karşımıza çıkmaktadır.

3e. Cezalara İlişkin Hükümler: Tasarıda düzenlenen cezalara ilişkin hükümler hakkında, hürriyeti bağlayıcı cezaların yalnızca kamu otoritelerine kasten yanıltıcı bilgi verme, sır saklama yükümlülüğünü ihlal ve halkı dolandırmaya yönelik eylemler için geçerli olması gerektiğine inanılmaktadır. Bunlar dışındaki eylemlere, özellikle 199/1 ve 1502. maddenin ihlal edilmesi hallerinde, yalnızca para cezası verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

4. Tasarı'nın Diline İlişkin Tespitler

Tasarı'nın Genel Gerekçesinde de belirtildiği gibi, Tasarı'da arı Türkçenin kullanılmasına özen gösterildiği ayrıca, Tasarı'da terminolojik bütünlük sağlanmaya çalışıldığı ve uygulamada benimsenmiş ve kavrama uygun anlam kazanmış terimlere yer verildiği memnuniyetle tespit edilmiştir. Bu çerçevede, Tasarı'da kullanılan "esas sözleşme" terimi yerine, uygulamada genel kabul görmüş olan "anasözleşme" teriminin kullanılmasının dil konusunda benimsenen ilkeye daha uygun olacağı düşünülmektedir.

II. Maddelere İlişkin Gerekçeli Değerlendirme

1. TÜSİAD Görüşü Oluşturulan Maddeler Hakkında Özet Tablo

TÜSİAD Görüşünde değinilen Türk Ticaret Kanunu Tasarısı maddelerini ve önerinin kapsamını özetleyen tablo aşağıda sunulmaktadır.

Madde	Başlık	Bölüm/Alan	TÜSİAD Önerisi
Madde 4	Ticarî davalar ve delilleri	Genel Hüküm	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 21	Fatura ve teyit mektubu	Genel Hüküm	Kapsamın daraltılması
Madde 64	Defter tutma yükümü	Genel Hüküm	İfadenin düzeltilmesi (Kanunlar hiyerarşine uygunluk açısından)
Madde 82	Belgelerin saklanması, saklama süresi	Genel Hüküm	Genişletme
Madde 83	Hukukî uyumsuzluklarda ibraz	Genel Hüküm	Sistemin değiştirilmesi veya düzeltilmesi
Madde 128	Sermaye koyma borcu- Hükümü	Genel Hüküm	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 134	Birleşme, bölünme ve tür değiştirme- Uygulama alanı	Genel Hüküm	Genişletme
Madde 136	Birleşme-İlke	Genel Hüküm	Maddeye açıklık getirilmesi
Madde 138	Tasfiye halindeki bir ortaklığın birleşmeye katılması	Genel Hüküm	Esasa ilişkin değişiklik
Madde 141	Birleşme-Ayrılma akçesi	Genel Hüküm	Esasa ilişkin değişiklik
Madde 161	Bölünme-Ortaklık paylarının ve haklarının korunması	Genel Hüküm	Esasa ilişkin değişiklik
Madde 165	Bölünme-Arabılanço	Genel Hüküm	Mehaza uyum ve konuya netlik kazandırma
Madde 169	Bölünme raporu	Genel Hüküm	Mehaza uyum ve konuya netlik kazandırma
Madde 178	Bölünme- İş ilişkilerinin geçmesi	Genel Hüküm	İfadenin düzeltilmesi
Madde 180	Tür Değiştirme-İlke	Genel Hüküm	İfadenin netlik kazanması
Madde 184	Tür Değiştirme -Kuruluş ve ara bilânço	Genel Hüküm	Mehaza uyum ve konuya netlik kazandırma
Madde 186	Tür değiştirme raporu	Genel Hüküm	Mehaza uyum ve konuya netlik kazandırma
Madde 187	Tür değiştirme planının ve tür değiştirme raporunun denetlenmesi	Genel Hüküm	Mehaza uyum ve konuya netlik kazandırma
Madde 188	Tür Değiştirme- İnceleme hakkı	Genel Hüküm	Mehaza uyum ve konuya netlik kazandırma

Madde	Başlık	Bölüm/Alan	TÜSİAD Önerisi
Madde 195	Şirketler topluluğu-Hâkim (ana) ve bağlı (yavru) şirket	Genel Hüküm	Esasa ilişkin değişiklik
Madde 198	Şirketler topluluğu-Bildirim ile tescil ve ilân yükümlülükleri	Genel Hüküm	Kesinlik ve netlik kazandırma
Madde 199	Bağlı şirketlerin ve hâkim şirketin raporları	Genel Hüküm	Mehazla uyum ve konuya netlik kazandırma
Madde 202	Şirketler topluluğu-Sorumluluk-Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması	Genel Hüküm	Sistemin düzeltilmesi
Madde 203-206	Şirketler Topluluğu-Tam Hakimiyet	Genel Hüküm	Sistemin düzeltilmesi
Madde 207	Şirketler topluluğu -Pay ve oy haklarının hesaplanması	Genel Hüküm	Sistemin düzeltilmesi
Madde 209	Şirketler topluluğu-Güvenden doğan sorumluluk	Genel Hüküm	Sistemin düzeltilmesi
Madde 336	Kuruluş belgeleri	AŞ	Kapsamın daraltılması (Denetçi raporunun çıkarılması)
Madde 338	Asgarî sayı	AŞ	Hükmün Geliştirilmesi
Madde 339	Esas sözleşme-İçerik	AŞ	Düzenlemeye açıklık getirilmesi
Madde 340	Emredici hükümler	AŞ	Tasarı'dan çıkarılması
Madde 343	Ayni sermaye-Değer biçme	AŞ	Kapsamın daraltılması (Denetçi raporunun çıkarılması)
Madde 351	Kuruluş denetçisi raporu	AŞ	Tasarı'dan çıkarılması
Madde 353	Fesih davası	AŞ	İfadeye netlik kazandırma
Madde 354.	AŞ nin tescili ve ilânı	AŞ	Sürenin kısaltılması
Madde 359	YK- Üyelerin sayısı ve nitelikleri	AŞ	Düzeltilme (Tek kişi AŞ'de Yüksek öğrenim zorunluluğunun kaldırılması)
Madde 360	Belirli pay gruplarına YK'da temsil hakkı	AŞ	Esasa ilişkin değişiklik
Madde 361	Sigorta	AŞ-KY	Tasarı'dan çıkarılması
Madde 371	Temsil yetkisi-Kapsam ve Sınırlar	AŞ	Mehaza uyum-hükmün geliştirilmesi
Madde 374	YK-Görev ve Yetkiler	AŞ	İfadeye netlik kazandırma
Madde 375	YK-Devredilemez görev ve yetkiler	AŞ-KY	Uygulamanın kolaylaştırılması ve sistemin düzeltilmesi

Madde	Başlık	Bölüm/Alan	TÜSİAD Önerisi
Madde 376	Sermayenin kaybı, borca batık olma	AŞ	Düzeltilme (Konuya açıklık kazandırma)
Madde 377	İflâsın ertelenmesi	AŞ	Tasarı'dan çıkarılması
Madde 378	Tehlikelerin erken teşhisi	AŞ-KY	Madde başlığının düzeltilmesi
Madde 390	Yönetim kurulu toplantıları- Kararlar	AŞ-KY	Düzeltilme (Eski sistemin korunması)
Madde 392	YK- Bilgi alma ve inceleme hakkı	AŞ-KY	Kapsamın genişletilmesi
Madde 395	Şirkette işlem yapma, şirkete borçlanma yasağı	AŞ	Sistemin değiştirilmesi
Madde 397	Denetleme-Genel	AŞ-Denetim	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 398	Denetleme- Konu ve kapsam	AŞ-Denetim	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 399	Denetçi- Seçim, görevden alma ve sözleşmenin feshi	AŞ-Denetim	Sistemin değiştirilmesi
Madde 400	Denetçi olabilecekler	AŞ-Denetim	Sistemin değiştirilmesi ve düzeltilmesi
Madde 402	Denetim Raporu	AŞ-Denetim	Sistemin değiştirilmesi ve düzeltilmesi
Madde 403	Onay yazısı	AŞ-Denetim	Sistemin değiştirilmesi ve düzeltilmesi
Madde 404	Denetçilerin sır saklamadan doğan sorumluluğu	AŞ-Denetim	Sistemin değiştirilmesi ve düzeltilmesi
Madde 407	Genel Kurul-Genel	AŞ-KY	Kapsamın genişletilmesi
Madde 482	Pay Bedelini İfa Borcu ve İfa Etmemenin Sonuçları-Temerrüt	AŞ	Düzeltilme (Yanlış maddeye atıf)
Madde 483	Iskat Usulü	AŞ	Düzeltilme (Yanlış maddeye atıf)
Madde 489	Hâmiline yazılı pay senetleri	AŞ	Düzeltilme (sistematik açıdan)
Madde 490	Nama yazılı pay senetlerinde ilke	AŞ	Düzeltilme (sistematik açıdan)
Madde 491	Devrin sınırlandırılması-Kanunî sınırlama	AŞ	Düzeltilme (sistematik açıdan)
Madde 499	Pay defteri-Kayıt	AŞ	Kapsamın genişletilmesi
Madde 500	Kaydın silinmesi	AŞ	Tasarı'dan çıkarılması
Madde 522	Çalışanlar ve işçiler lehine yardım akçesi	AŞ	Düzeltilme (İş Kanunu ile uyum)
Madde 523	Kâr payı ile yedek akçeler arasında ilgi	AŞ	İfadenin netleştirilmesi

Madde	Başlık	Bölüm/Alan	TÜSİAD Önerisi
Madde 531	Sona Erme ve Tasfiye-Haklı sebeplerle fesih	AŞ -KY	Esasa ilişkin değişiklik
Madde 541	Alacaklıların çağrılması ve korunması	AŞ	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 547	Ek tasfiye	AŞ	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 548	Tasfiyeden dönülmesi	AŞ	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 562	Cezaî Hükümler	AŞ	Cezaların hafifletilmesi
Madde 577	Şirket sözleşmesinde öngörülmesi şartıyla bağlayıcı olan hükümler	Ltd	Maddenin geliştirilmesi
Madde 579	Emredici hükümler	Ltd	Tasarı'dan çıkarılması
Madde 585	Kuruluş	Ltd	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 586	Tescil	Ltd	Sistemin düzeltilmesi
Madde 588	Tüzel Kişilik	Ltd	Konuya açıklık getirilmesi
Madde 596	Esas sermaye payının geçişi halleri- Miras, eşler arasındaki mal rejimi ve icra	Ltd	Çelişkinin giderilmesi için düzeltme
Madde 598	Tescil	Ltd	Süre kısaltılması (esasa ilişkin değişiklik)
Madde 603	Ek ödeme yükümlülüğü	Ltd	Kapsamın genişletilmesi
Madde 616	Ortaklar genel kurulu	Ltd	Konuya netlik kazandırma
Madde 621	Önemli kararlar	Ltd	Sistemin değiştirilmesi
Madde 634	İflâsın bildirilmesi veya ertelenmesi	Ltd	Konuya netlik kazandırma
Madde 636	Sona erme sebepleri ve sona ermenin sonuçları	Ltd	Esasa ilişkin değişiklik
Madde 638	Çıkma ve Çıkarılma	Ltd	Maddenin geliştirilmesi
Madde 641	Ayrılma akçesi	Ltd	İfadeye netlik kazandırma
Madde 1502	Elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetleri	Son Hüküm - KY	Olumlu-hükmün korunması
Madde 1506	Elektronik ortamda YK ve GK Uygulama kuralları	Son Hüküm - KY	Sistemin geliştirilmesi
Madde 1507	Kurumsal yönetim ilkeleri	Son Hüküm - KY	Esasa ilişkin değişiklik
Madde 1512	Kaldırılan hükümler	Son Hüküm	AATHK md. 35'in kaldırılması

2. Madde Bazında Görüşler¹

Madde: 4

Gerekçe: TTK'nun hali hazırdaki 4. maddesinin 21. maddenin ilk fıkrasına yapmış olduğu atıf, karışıklıklara sebep olduğu gerekçesiyle Tasarıda metinden çıkarılmıştır. Oysa bu atfın metinden çıkartılması taraflardan “yalnız biri için ticari iş mahiyetinde” olmak dolayısıyla diğeri içinde ticari sayılan işlerle ilgili davaların ticari dava sayılıp sayılmayacağı konusunda tereddüde yol açabilecektir. Bu nedenle, ilmi ile kazai içtihatlarda yerleşmiş olan görüşü (“nisbi ticari dava” tanımını) yansıtacak şekilde Tasarıdaki “her iki taraf için ticari sayılan hususlar” ibaresi “her iki tarafın ticari işletmesi ile ilgili olan” ibaresi ile değiştirilmiştir.

TTK'nda özel hüküm bulunmayan hallerde, ticari davalar sadece deliller bakımından değil, diğer usul hükümleri bakımından da HUMK'na tâbidir. Maddenin kenar başlığı ve (2) numaralı fıkrası buna göre değiştirilmiştir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
IV - Ticarî davalar ve delilleri 1. Genel olarak MADDE 4.- (1) Her iki taraf için ticarî sayılan hususlardan doğan hukuk davaları ile tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın: a) bu Kanunda; b) Türk Medenî Kanununun, rehin karşılığında ödünç verme işi ile uğraşanlar hakkında 962 ilâ 969 uncu maddelerinde; c) 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun, bir işletmenin satılması veya diğeriyle birleştirilmesi hakkındaki 179 ve 180, neşir sözleşmesi hakkındaki 372 ilâ 385, itibar mektubu ve itibar emri hakkındaki 399 ilâ 403, komisyona dair 416 ilâ 430, ticarî mümessiller ve diğer ticarî vekiller hakkındaki 449 ilâ 456, havale hakkındaki 457 ilâ 462, vedia hakkındaki 463 ilâ 482 nci maddelerinde; d) fikrî mülkiyet hukukuna ilişkin mevzuatta; e) borsa, sergi, panayır ve pazar yerleri, antrepo ve ticarete özgü yerler hakkındaki	IV - Ticarî davalar 1. Genel olarak MADDE 4.- (1) Her iki <i>taraflın ticari işletmesi ile ilgili olan</i> hukuk davaları ile tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın: a) bu Kanunda; b) Türk Medenî Kanununun, rehin karşılığında ödünç verme işi ile uğraşanlar hakkında 962 ilâ 969 uncu maddelerinde; c) 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun, bir işletmenin satılması veya diğeriyle birleştirilmesi hakkındaki 179 ve 180, neşir sözleşmesi hakkındaki 372 ilâ 385, itibar mektubu ve itibar emri hakkındaki 399 ilâ 403, komisyona dair 416 ilâ 430, ticarî mümessiller ve diğer ticarî vekiller hakkındaki 449 ilâ 456, havale hakkındaki 457 ilâ 462, vedia hakkındaki 463 ilâ 482 nci maddelerinde; d) fikrî mülkiyet hukukuna ilişkin mevzuatta; e) borsa, sergi, panayır ve pazar yerleri, antrepo ve ticarete özgü yerler hakkındaki özel

¹ Bu bölümde, gerekçeli TUSIAD görüşlerinin kolay takibini teminen, tablonun sol kolonunda mevcut Tasarı metnine sağ bölümde ise önerilen metne yer verilmiştir. TUSIAD tarafından önerilen bölümler *koyu ve italik* olarak şekillendirilmiştir. Ayrıca, Tasarı metninde çıkarılması önerilen kısımların daha rahat tesbitini sağlamak için bunlar da altı çizili olarak belirtilmiştir.

özel hükümlerde; f) bankalara, diğer finansal kurumlarla kredi kuruluşlarına ve ödünç para verme işlerine ilişkin mevzuatta; düzenlenen hususlardan doğan hukuk davaları ticarî dava sayılır. Şu kadar ki; herhangi bir ticarî işletmeyi ilgilendirmeyen havale, vedia ve telif hakkından doğan davalar bundan ayrıktır. (2) Ticarî davalarda da deliller ve bunların sunulması 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine tâbidir.	hükümlerde; f) bankalara, diğer finansal kurumlarla kredi kuruluşlarına ve ödünç para verme işlerine ilişkin mevzuatta; düzenlenen hususlardan doğan hukuk davaları ticarî dava sayılır. Şu kadar ki; herhangi bir ticarî işletmeyi ilgilendirmeyen havale, vedia ve telif hakkından doğan davalar bundan ayrıktır. <i>(2) Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde, ticarî davalarda da 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.</i>
---	---

Madde: 21

Gerekçe: Doktrindeki hakim görüş dikkate alınarak faturaya itiraz zorunluluğu sadece tacirler için öngörülecek şekilde tasarı metni değiştirilmiştir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
3. Fatura ve teyit mektubu MADDE 21. – (1) Ticarî işletmesi gereği bir mal satmış, üretmiş, bir iş görmüş veya bir menfaat sağlamış olan tacirden, diğer taraf, kendisine bir fatura verilmesini ve bedeli ödenmiş ise bunun da faturada gösterilmesini isteyebilir. (2) Bir faturayı alan kimse aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde, içeriği hakkında bir itirazda bulunmamışsa içeriğini kabul etmiş sayılır. (3) Sözlü olarak, telefon veya telgrafla yapılan sözleşmelerin veya beyanların içeriğini doğrulayan bir yazıyı alan kimse, aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde bir itirazda bulunmamışsa teyit mektubunun yapılan sözleşmeye ve beyanlara uygun olduğunu kabul etmiş sayılır.	3. Fatura ve teyit mektubu MADDE 21. – (1) Ticarî işletmesi gereği bir mal satmış, üretmiş, bir iş görmüş veya bir menfaat sağlamış olan tacirden, diğer taraf, kendisine bir fatura verilmesini ve bedeli ödenmiş ise bunun da faturada gösterilmesini isteyebilir. (2) Bir faturayı alan <i>tacir</i> aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde, içeriği hakkında bir itirazda bulunmamışsa içeriğini kabul etmiş sayılır. (3) Sözlü olarak, telefon veya telgrafla yapılan sözleşmelerin veya beyanların içeriğini doğrulayan bir yazıyı alan kimse, aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde bir itirazda bulunmamışsa teyit mektubunun yapılan sözleşmeye ve beyanlara uygun olduğunu kabul etmiş sayılır.

Madde: 64

Gerekçe: Maddenin 5. bendinde her tacirin tutmakla yükümlü olduğu ticari defterleri ile ilgili hükümlerde yer alan, uluslararası bir düzenleme olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının ulusal standartlarımız olan Türkiye Muhasebe Standartlarına ve TTK'ya nazaran öncelikli olarak uygulanması şeklindeki düzenlenme aşağıda ulusal mevzuatımızın

öncelikli olarak uygulanması esas alınmak suretiyle değiştirilmiştir. Böylelikle de, ticari defterler ile Ticaret Kanununda öngörülen ilgili hükümler ve ticari defterleri doğrudan ve dolayısıyla ilgilendiren diğer kanun hükümlerine öncelikle Türkiye Muhasebe Standartlarının uygulanması amaçlanmaktadır. Türkiye Muhasebe Standartlarının Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uygun düzenlenmesi gereği ayrıca vurgulanmıştır. Ancak Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Türk kanun veya muhasebe standartlarının üzerinde yer alan bir konum verilmemiştir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
I - Defter tutma yükümü MADDE 64 – (1) Her tacir, ticarî defterleri tutmak ve defterlerinde, ticarî işlemleriyle malvarlığı durumunu, Türkiye Muhasebe Standartlarına ve 88 inci madde hükümleri başta olmak üzere bu kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır. Defterler, üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulur. İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesi defterlerden izlenebilmelidir. (2) Tacir, işletmesiyle ilgili olarak gönderilen her türlü belgenin bir kopyasını (fotokopi, karbonlu kopya, mikrofiş, bilgisayar kaydı gibi) yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamakla yükümlüdür. (3) Ticarî defterlerin tümü, açılış ve kapanışlarında noter tarafından onaylanır. Türkiye Muhasebe Standartlarına göre elektronik ortamda veya dosyalama suretiyle tutulan defterlerin açılış ve kapanış onaylarının nasıl yapılacağı Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir tebliğle belirlenir. (4) Pay defteri, karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri gibi işletmenin muhasebesiyle ilgili olmayan defterler de ticarî defterlerdir. (5) Bu Kısımda öngörülen hükümler ile ticarî defterleri doğrudan ve dolayısıyla ilgilendiren bu kanunun diğer hükümleri, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile uyumlu Türkiye Muhasebe	I - Defter tutma yükümü MADDE 64 – (1) Her tacir, ticarî defterleri tutmak ve defterlerinde, ticarî işlemleriyle malvarlığı durumunu, Türkiye Muhasebe Standartlarına ve 88 inci madde hükümleri başta olmak üzere bu kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır. Defterler, üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulur. İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesi defterlerden izlenebilmelidir. (2) Tacir, işletmesiyle ilgili olarak gönderilen her türlü belgenin bir kopyasını (fotokopi, karbonlu kopya, mikrofiş, bilgisayar kaydı gibi) yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamakla yükümlüdür. (3) Ticarî defterlerin tümü, açılış ve kapanışlarında noter tarafından onaylanır. Türkiye Muhasebe Standartlarına göre elektronik ortamda veya dosyalama suretiyle tutulan defterlerin açılış ve kapanış onaylarının nasıl yapılacağı Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir tebliğle belirlenir. (4) Pay defteri, karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri gibi işletmenin muhasebesiyle ilgili olmayan defterler de ticarî defterlerdir. (5) Bu Kısımda öngörülen hükümler ile ticarî defterleri doğrudan ve dolayısıyla ilgilendiren bu kanunun diğer hükümleri, <i>Türkiye Muhasebe Standartlarında aksi öngörülmemişse ve bu standartların izin</i>

Standartlarında aksi öngörülmemişse ve bu standartların izin verdiği ölçüde uygulanırlar.	<i>verdiği ölçüde uygulanırlar. Türkiye Muhasebe Standartları Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile uyumlu olarak ihdas edilir.</i>
(6) Tutulacak defterler Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından bir tebliğ ile belirlenir.	(6) Tutulacak defterler Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından bir tebliğ ile belirlenir.

Madde: 82

Gerekeçe: Ticari defterlerin zıyana ilişkin Tasarı hükmü aynen mevcut kanun metninin sadeleştirilmiş hali ile Tasarıya eklenmiştir. Oysa ki; eski kanun metninde yer olmayan ve gerek doktrinde gerekse de yargı içtihatlarında (Yarg.HGK’nun 05.10.1998 tarih ve 1982/11-852E.ve 1984/788 K.) bir ziya hali olarak mütalaa edilen hırsızlık hali gibi irade dışı çıkma hallerinin yeni madde metnine eklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca, anlam bakımından belirsizliklerin giderilmesi ve hukuk güvenliğinin sağlanması amacıyla, 1. fıkranın, a) bendinin sonunda yer alan “çalışma talimatları ile diğer organizasyon belgelerini” teriminin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
C) Saklama ve ibraz I - Belgelerin saklanması, saklama süresi MADDE 82. – (1) Her tacir, a) Ticarî defterlerini, envanterleri, açılış bilânçolarını, ara bilânçoları, yıl sonu finansal tablolarını, faaliyet raporlarını, topluluk yıl sonu finansal tablolarını, yıllık faaliyet raporlarını ve bu belgelerin anlaşılabilirliğini kolaylaştıracak <u>çalışma talimatları ile diğer organizasyon belgelerini</u>; b) Alınan ticarî mektupları; c) Gönderilen ticarî mektupların suretlerini; d) 66 ncı maddenin birinci fıkrasına göre yapılan kayıtların dayandığı belge ve evrakı sınıflandırılmış bir şekilde saklamakla yükümlüdürler. (2) Ticarî mektuplar, bir ticarî işe ilişkin yazışmalardır. (3) Açılış bilânçoları, yıl sonu finansal tabloları ve topluluk yıl sonu finansal tabloları hariç olmak üzere, yukarıda birinci fıkra da sayılan belgeler, genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine de uygun olmak kaydıyla, görüntü veya veri taşıyıcılarda	C) Saklama ve ibraz I - Belgelerin saklanması, saklama süresi MADDE 82. – (1) Her tacir, a) Ticarî defterlerini, envanterleri, açılış bilânçolarını, ara bilânçoları, yıl sonu finansal tablolarını, faaliyet raporlarını, topluluk yıl sonu finansal tablolarını, yıllık faaliyet raporlarını ve bu belgelerin anlaşılabilirliğini <i>kolaylaştıracak diğer belgeleri</i>; b) Alınan ticarî mektupları; c) Gönderilen ticarî mektupların suretlerini; d) 66 ncı maddenin birinci fıkrasına göre yapılan kayıtların dayandığı belge ve evrakı sınıflandırılmış bir şekilde saklamakla yükümlüdürler. (2) Ticarî mektuplar, bir ticarî işe ilişkin yazışmalardır. (3) Açılış bilânçoları, yıl sonu finansal tabloları ve topluluk yıl sonu finansal tabloları hariç olmak üzere, yukarıda birinci fıkra da sayılan belgeler, genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine de uygun olmak kaydıyla, görüntü veya veri taşıyıcılarda

muhafaza edilebilirler; şu şartla ki, a) Okunur hale getirildiklerinde, alınmış bulunan ticarî mektuplar ve defter dayanaklarıyla görsel ve diğer belgelerle içerik olarak örtüşsünler; b) Saklama süresi boyunca kayıtlara her an ulaşılabilsin ve makul bir süre içinde kayıtlar okunabilir hale getirilebiliyor olsun. (4) Kayıtlar 67 nci maddenin dördüncü fıkrasının birinci cümlesine istinaden bilgisayarlı ortama alınıyor ise, bilgiler; bilgisayar yerine basılı olarak da saklanabilir, bu tür yazdırılmış bilgiler birinci cümleye göre de saklanabilir. (5) Birinci fıkranın (a) ilâ (d) bendlerinde söz konusu olan belgeler on yıl saklanır. (6) Saklama süresi, ticarî defterlere son kaydın yapıldığı, envanterin çıkarıldığı, ara bilânçonun düzenlendiği yıl sonu finansal tablolarının hazırlandığı ve konsolide finansal tabloların hazırlandığı, ticarî yazışmaların yapıldığı veya muhasebe belgelerinin oluştuğu takvim yılının bitişiyle başlar. (7) Bir tacirin saklamakla yükümlü olduğu defterler ve belgeler; yangın, su baskını veya yer sarsıntısı gibi bir afet sebebiyle ve kanunî saklama süresi içinde ziyaa uğrarsa tacir ziyayı öğrendiği tarihten itibaren onbeş gün içinde ticarî işletmesinin bulunduğu yerin yetkili mahkemesinden kendisine bir belge verilmesini isteyebilir. Bu dava hasımsız açılır. Mahkeme gerekli gördüğü delillerin toplanmasını da emredebilir. (8) Gerçek kişi olan tacirin ölümü halinde mirasçıları ve ticareti terk etmesi halinde kendisi defter ve kağıtları birinci fıkra gereğince saklamakla yükümlüdür. Ancak mirasın resmî tasfiyesi halinde ve tüzel kişi sona ermişse defter ve kağıtlar birinci fıkroda yazılı sürelerle sulh mahkemesi tarafından saklanır.	muhafaza edilebilirler; şu şartla ki, a) Okunur hale getirildiklerinde, alınmış bulunan ticarî mektuplar ve defter dayanaklarıyla görsel ve diğer belgelerle içerik olarak örtüşsünler; b) Saklama süresi boyunca kayıtlara her an ulaşılabilsin ve makul bir süre içinde kayıtlar okunabilir hale getirilebiliyor olsun. (4) Kayıtlar 67 nci maddenin dördüncü fıkrasının birinci cümlesine istinaden bilgisayarlı ortama alınıyor ise, bilgiler; bilgisayar yerine basılı olarak da saklanabilir, bu tür yazdırılmış bilgiler birinci cümleye göre de saklanabilir. (5) Birinci fıkranın (a) ilâ (d) bendlerinde söz konusu olan belgeler on yıl saklanır. (6) Saklama süresi, ticarî defterlere son kaydın yapıldığı, envanterin çıkarıldığı, ara bilânçonun düzenlendiği yıl sonu finansal tablolarının hazırlandığı ve konsolide finansal tabloların hazırlandığı, ticarî yazışmaların yapıldığı veya muhasebe belgelerinin oluştuğu takvim yılının bitişiyle başlar. (7) Bir tacirin saklamakla yükümlü olduğu defterler ve belgeler; yangın, su baskını veya yer sarsıntısı gibi bir afet veya tacirin defterlerin korunmasına yönelik gereken dikkat ve özeni göstermesine rağmen kendi iradesi dışında elinden çıkması sebebiyle ve kanunî saklama süresi içinde ziyaa uğrarsa tacir ziyayı öğrendiği tarihten itibaren onbeş gün içinde ticarî işletmesinin bulunduğu yerin yetkili mahkemesinden kendisine bir belge verilmesini isteyebilir. Bu dava hasımsız açılır. Mahkeme gerekli gördüğü delillerin toplanmasını da emredebilir. (8) Gerçek kişi olan tacirin ölümü halinde mirasçıları ve ticareti terk etmesi halinde kendisi defter ve kağıtları birinci fıkra gereğince saklamakla yükümlüdür. Ancak mirasın resmî tasfiyesi halinde ve tüzel kişi sona ermişse defter ve kağıtlar birinci fıkroda yazılı sürelerle sulh mahkemesi tarafından saklanır.
---	---

Madde: 83

Gerekçe: TTK'nın ticari defterlerle ispat konusunu düzenleyen 80 ila 86. maddeleri, Genel Gerekçede belirtildiği üzere, modern kanunlarda benzer hükümler yer almadığı gerekçesiyle Tasarı metnine alınmamıştır.

Kanımızca bu durum bazı sakıncalar yaratacaktır. Çünkü senetle ispat mecburiyetinin uygulandığı Türk Hukukunda ticari defterlerle ispata ilişkin kurallar senetle ispat mecburiyetinin katılığını yumuşatmakta ve geniş uygulama alanı bulmaktadır. Senetle ispat mecburiyetine ilişkin HUMK hükümleri değiştirilmeden ticari defterlerle ispata ilişkin hükümlerin kaldırılması önemli bir boşluğa yol açacaktır.

Bu nedenle, HUMK'nda yapılacak köklü değişikliklere kadar, yerleşmiş ve yaygın uygulaması olan ticari defterlerle ispat hükümlerinin yeni kanunun bünyesine uydurularak, muhafaza edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bununla birlikte, ticari defterlerle ispata ilişkin düzenlemenin Tasarı'da yer almaması gerektiği görüşü korunur ise; **83. maddenin 2. fıkrasına** aşağıdaki şekilde kaleme aldığımız son bir cümle eklenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 83. – (1) Ticarî uyuşmazlıklarda mahkeme, tarafların ticarî defterlerinin ibrazına, re'sen veya taraflardan birinin talebi üzerine, karar verir. (2) Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun, muhakemeye muhtaç davalarda ihzarî işlemlere ait hükümleriyle senetlerin ibrazı mecburiyetine dair olan hükümleri ticarî işlerde de uygulanır.	MADDE 83. – (1) Ticarî uyuşmazlıklarda mahkeme, tarafların ticarî defterlerinin ibrazına, re'sen veya taraflardan birinin talebi üzerine, karar verir. (2) Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun, muhakemeye muhtaç davalarda ihzarî işlemlere ait hükümleriyle senetlerin ibrazı mecburiyetine dair olan hükümleri ticarî işlerde de uygulanır. <i>Şu kadar ki, tutulması zorunlu olan defterlerin usulüne uygun olarak tutulmamış olması halinde, ticari defterler takdiri delil olarak dikkate alınamaz.</i>

Madde: 128

Gerekçe: Madde metninin Tasarı'da olduğu haliyle, aynı sermaye unsurlarına ilişkin olarak sicile verilecek şerhin kimin tarafından verileceğinin açık olmadığı düşünülmektedir. Diğer taraftan, hükmün böyle bırakılması halinde, malik (kurucu) şerh talebinde bulunmazsa, aynı sermaye unsurunun, sermaye olarak şirkete konulmaması riski varlığını sürdürecektir. Bu sebeple, 128. maddenin 2. fıkrasında aşağıdaki değişikliklerin yapılması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
II – Hükmü 1. Genel olarak MADDE 128. – (1) Her ortak, usulüne göre düzenlenmiş ve imza edilmiş şirket sözleşmesiyle koymayı taahhüt eylediği	II – Hükmü 1. Genel olarak MADDE 128. – (1) Her ortak, usulüne göre düzenlenmiş ve imza edilmiş şirket sözleşmesiyle koymayı taahhüt eylediği

sermayeden dolayı şirkete karşı borçludur. (2) Esas sözleşmede bilirkişi tarafından belirlenen değerleri ile yer alan taşınmazlar tapuya şerh verildiği, fikri mülkiyet hakları ile diğer değerler, varsa özel sicillerine bu hüküm uyarınca kaydedildikleri ve taşınırılar güvenilir bir kişiye tevdi edildikleri taktirde aynî sermaye kabul olunur. Özel sicile yapılan kayıt iyi niyeti kaldırır. (3) Sermaye olarak taşınmaz mülkiyeti veya taşınmaz üzerinde var veya kurulacak olan aynî bir hakkın konulması borcunu içeren şirket sözleşmesi hükümleri, resmî şekil aranmaksızın geçerlidir. (4) Paradan başka ekonomik bir değer veya bir taşınırın sermaye olarak konulmasının borçlanılması halinde şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bunlar üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir. (5) Taşınmaz mülkiyeti veya sair aynî bir hakkın sermaye olarak konulması halinde, şirketin bunlar üzerinde tasarruf edebilmesi için tapu siciline tescil gereklidir. (6) Mülkiyet ve sair aynî hakların tapu siciline tescili talebi ile diğer sicillere yapılacak tescillerle ilgili bildirimler, ticaret sicil müdürü tarafından, ilgili sicile resen ve hemen yapılır. Şu kadar ki, şirketin tek taraflı talepte bulunabilme hakkı da saklıdır. (7) Şirket, her ortağın sermaye koyma borcunu yerine getirmesini talep ve dava edebileceği gibi ifada gecikme sebebiyle uğradığı zararın tazminini de isteyebilir. Tazminat talebi için ihtar şarttır. (8) Ortaklarca, sermaye olarak konulması taahhüt edilen hakların korunması için, kurucular tarafından ortaklar aleyhine ihtiyatî tedbir talep edilebilir. Tedbir üzerine açılacak davalar için, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda öngörülen süre ancak şirketin tescil ve ilânı tarihinden itibaren işlemeye başlar.	sermayeden dolayı şirkete karşı borçludur. (2) Esas sözleşmede bilirkişi tarafından belirlenen değerleri ile yer alan taşınmazlar tapuya şerh verildiği, fikri mülkiyet hakları ile diğer değerler, varsa özel sicillerine bu hüküm uyarınca kaydedildikleri ve taşınırılar güvenilir bir kişiye tevdi edildikleri taktirde aynî sermaye kabul olunur. Özel sicile yapılan kayıt iyi niyeti kaldırır. Şerhi, esas sözleşmeyi tasdik eden noter talep eder. (3) Sermaye olarak taşınmaz mülkiyeti veya taşınmaz üzerinde var veya kurulacak olan aynî bir hakkın konulması borcunu içeren şirket sözleşmesi hükümleri, resmî şekil aranmaksızın geçerlidir. (4) Paradan başka ekonomik bir değer veya bir taşınırın sermaye olarak konulmasının borçlanılması halinde şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bunlar üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir. (5) Taşınmaz mülkiyeti veya sair aynî bir hakkın sermaye olarak konulması halinde, şirketin bunlar üzerinde tasarruf edebilmesi için tapu siciline tescil gereklidir. (6) Mülkiyet ve sair aynî hakların tapu siciline tescili talebi ile diğer sicillere yapılacak tescillerle ilgili bildirimler, ticaret sicil müdürü tarafından, ilgili sicile resen ve hemen yapılır. Şu kadar ki, şirketin tek taraflı talepte bulunabilme hakkı da saklıdır. (7) Şirket, her ortağın sermaye koyma borcunu yerine getirmesini talep ve dava edebileceği gibi ifada gecikme sebebiyle uğradığı zararın tazminini de isteyebilir. Tazminat talebi için ihtar şarttır. (8) Ortaklarca, sermaye olarak konulması taahhüt edilen hakların korunması için, kurucular tarafından ortaklar aleyhine ihtiyatî tedbir talep edilebilir. Tedbir üzerine açılacak davalar için, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda öngörülen süre ancak şirketin tescil ve ilânı tarihinden itibaren işlemeye başlar.
---	---

Madde: 134

Gerekçe: Tasarı Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme hallerinde belirli yasaları zikrettikten sonra “diğer kanunları” da saymakla mevzuatın hükümlerini genel olarak saklı tutma yolunu seçmişse de belirli yasaların zikredilip diğerlerinin sayılmamasının (örneğin konuyu yakından ilgilendiren Kurumlar Vergisi Kanunu) tereddütlere yol açabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle yasaları saymak yerine genel olarak sair mevzuata atıf yapılmasının daha uygun olacağına inanılmaktadır.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 134. – (1) Ticaret şirketlerinin birleşmelerine, bölünmelerine ve tür değiştirmelerine 134 ilâ 194 üncü maddeler uygulanır. (2) Borçlar Kanununun 179 ve 180 inci maddeleri ile 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun, 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun ve diğer kanunların, aşağıdaki hükümlere aykırı olmayan hükümleri saklıdır.	MADDE 134. – (1) Ticaret şirketlerinin birleşmelerine, bölünmelerine ve tür değiştirmelerine 134 ilâ 194 üncü maddeler uygulanır. (2) <i>Sair mevzuatın aşağıdaki hükümlere aykırı olmayan hükümleri saklıdır.</i>

Madde: 136

Gerekçe: Gerekçede her ne kadar “devrolunan ortaklığın malvarlığının *ipso iure* (kendiliğinden) geçişinin” düzenlendiği ifade olunmakta ise de metinde buna dair bir ifade bulunmamaktadır. Öneri, 4. fıkraya açıklık getirmek amacıyla yapılmaktadır.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 136 – (1) Ortaklıklar; a) bir ortaklığın diğerini devralması (devralma şeklinde birleşme) veya b) yeni bir ortaklık içinde bir araya gelmeleri (yeni kuruluş şeklinde birleşme) yoluyla birleşebilirler. (2) 136 ilâ 158 inci maddelerin uygulanmasında, kabul eden ortaklık “devralan”, iltihak eden ortaklık “devrolunan” diye adlandırılır. (3) Birleşme, devrolunan ortaklığın malvarlığı karşılığında, bir değişim oranı uyarınca devralan ortaklığın ortaklık paylarının, devrolunan ortaklığın ortaklarınca kendiliğinden iktisap edilmesiyle gerçekleşir.	MADDE 136 –(1) Ortaklıklar; a) bir ortaklığın diğerini devralması (devralma şeklinde birleşme) veya b) yeni bir ortaklık içinde bir araya gelmeleri (yeni kuruluş şeklinde birleşme) yoluyla birleşebilirler. (2) 136 ilâ 158 inci maddelerin uygulanmasında, kabul eden ortaklık “devralan”, iltihak eden ortaklık “devrolunan” diye adlandırılır. (3) Birleşme, devrolunan ortaklığın malvarlığı karşılığında, bir değişim oranı uyarınca devralan ortaklığın ortaklık paylarının, devrolunan ortaklığın ortaklarınca kendiliğinden iktisap

Birleşme sözleşmesi 140 ıncı maddenin ikinci fıkrası anlamında denkleştirmeyi de öngörebilir.	edilmesiyle gerçekleşir. Birleşme sözleşmesi 140 ıncı maddenin ikinci fıkrası anlamında denkleştirmeyi de öngörebilir.
(4) Birleşmeyle, devralan ortaklık devrolunan ortaklığın malvarlığını bir bütün halinde iktisap eder. Birleşmeyle devrolunan ortaklık infisah eder ve ticaret sicilinden terkin olunur.	(4) Birleşmeyle, devralan ortaklık devrolunan ortaklığın malvarlığını bir bütün halinde ve külli halefiyet ilkesine göre iktisap eder. Birleşmeyle devrolunan ortaklık infisah eder ve ticaret sicilinden terkin olunur.

Madde: 138

Gereke: (1) Tasfiye halinde bir ortaklığın birleşmeye katılması durumunda devrolunan ortak olma şartı TTK Taslağı 548 ile çelişmektedir. Bu maddeye göre herhangi bir şirketin tasfiyeden dönüp, ticari hayatına devam etmesi mümkün iken birleşme durumunda devrolunan şirket olması şartının ticari hayatın gerekleri ile çelişebileceği düşünülmektedir. Maddenin mevcut haliyle, iki adet tasfiye halindeki ortaklığın birleşmek istemesi durumunda ne olacağı hususu açık değildir. Bu durum mehzaz kanunda da eleştiri konusu olmuştur. Ancak birleşme nisabı ile tasfiye nisabı farklılık taşımaktadır. Tasfiyeden dönme nisabı daha ağırlaştırılmış bir nisap olduğundan, bu nisabın dikkate alınmasının azınlık açısından daha koruyucu olacağı düşünülmektedir.

(2) Malvarlığının dağıtılmaya başlanmamış olması basit bir olgu olup, bağımsız bir denetim kuruluşunun raporu ile ortaya çıkarılması gereken mali bir bilgi değildir. Bu konuda YK üyelerinin beyanı ile yetinilebileceği düşünülmektedir. YK'nın gerçeğe aykırı beyanı sorumluluk doğuracağından, YK'nın beyanının güvenilirliği de tartışılmamalıdır. Nitekim mehzaz kanun taslağında da bu husus eleştiri konusu olmuş, bağımsız denetim kuruluşu raporunun maliyetinin yüksek olacağı da savunularak onun yerine YK kararının yeterli olduğu kanısına varılmıştır. Dolayısıyla, sorumlulukları kanun hükümleriyle belirlenmiş olan yönetim kurulu üyelerinin beyanı ile yetinilebileceği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
c) Tasfiye halindeki bir ortaklığın birleşmeye katılması MADDE 138. – (1) Tasfiye halindeki bir ortaklık, malvarlığının dağıtılmasına başlanmamışsa ve devrolunan ortaklık olması şartıyla, birleşmeye katılabilir. (2) Bu maddenin birinci fıkrasındaki şartların varlığı, bir bağımsız denetim kuruluşunun, bu hususu doğrulayan raporunun, devralan ortaklığın merkezinin bulunduğu yerin ticaret sicili müdürlüğüne sunulmasıyla kanıtlanır.	c) Tasfiye halindeki bir ortaklığın birleşmesi MADDE 138. – (1) Tasfiye halindeki bir ortaklık, malvarlığının dağıtılmasına başlanmamışsa, ortakları tarafından tasfiyeden dönme için gereken nisapla karar alınması şartıyla, birleşebilir. (2) Yönetim organı, birleşme sözleşmesini 151. madde hükmüne göre genel kurula sunarken, malvarlığının dağıtılmaya başlanmadığını belirten bir beyanda bulunur.

Madde: 141

Gerekçe: (1) Birleşen ortaklığın birleşme kararına muhalif kalan ortaklarının korunması için, bu ortaklara ayrılma akçesi alma seçeneğinin tanınması gereklidir. Özellikle de birleşen ortaklıklardan birinin sermayesiyle kanunî yedek akçeleri toplamının yarısı zararlarla yitmiş olan veya borca batık durumda bulunan bir ortaklık olması halinde (Tasarı m. 139), birleşen diğer ortaklığın (mali durumu sağlam olan ortaklığın) birleşmeye karşı çıkan fakat azınlıkta kalan ortaklarının korunması için bu ortaklara ayrılma akçesi alma seçeneğinin tanınması zorunludur. 141. madde 1. fıkrasının ifadesinin bu yönde değiştirilmesi önerilmektedir.

(2) Bazı ortakları sadece ayrılma akçesi vererek ortaklıktan çıkarmak ancak çıkarılacak ortakların azınlıkta kalması halinde haklı görülebilir. Birleşmede ortaklığın devamlılığı ilkesinin de gözönünde bulundurulması gereğinden hareketle ve 151. maddenin 5. fıkrası ile uyumlu olarak, 141. maddenin 2. fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
b) Ayrılma akçesi MADDE 141. – (1) Birleşmeye katılan ortaklıklar, birleşme sözleşmesinde, ortaklara, devralan ortaklıkta ortaklık payı ve haklarının iktisabı ile iktisap olunan ortaklık paylarının gerçek değerine denk gelen bir ayrılma akçesi arasında seçim yapma hakkı tanıyabilirler. (2) Birleşmeye katılan ortaklıklar birleşme sözleşmesinde, sadece, ayrılma akçesinin verilmesini öngörebilirler.	b) Ayrılma akçesi MADDE 141. – (1) Birleşmeye katılan ortaklıklar, birleşme sözleşmesinde, <i>ortaklarına</i> , devralan ortaklıkta ortaklık payı ve haklarının iktisabı ile iktisap olunan ortaklık paylarının gerçek değerine denk gelen bir ayrılma akçesi arasında seçim yapma <i>hakkı tanılırlar</i> . (2) Birleşmeye katılan ortaklıklar birleşme sözleşmesinde, <i>payları toplamı yüzde onu aşmayan ortak veya ortaklara</i> , sadece ayrılma akçesinin verilmesini öngörebilirler.

Madde: 161

Gerekçe: Birleşme hakkındaki 141. madde hükmünde önerilen değişiklikle paralel olarak, bölünme hakkındaki 161. maddeye de ayrılma akçesini düzenleyen 3. ve 4. fıkraların eklenmesinin, sistem bütünlüğünün sağlanması, pürüz çıkartan küçük ortaklara çıkma hakkının tanınması veya ortaklığa çıkarma yetkisinin verilmesi açısından uygun olacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
c) Ortaklık paylarının ve haklarının korunması MADDE 161. – (1) Tam ve kısmî bölünmede ortaklık payları ve hakları 140 ıncı madde uyarınca korunur. (2) Devreden ortaklığın ortaklarına, a) ya bölünmeye katılan tüm ortaklıklarda, mevcut payları oranında ortaklık payları (oranın korunduğu bölünme) veya	c) Ortaklık paylarının ve haklarının korunması, ayrılma akçesi MADDE 161. – (1) Tam ve kısmî bölünmede ortaklık payları ve hakları 140 ıncı madde uyarınca korunur. (2) Devreden ortaklığın ortaklarına, a) ya bölünmeye katılan tüm ortaklıklarda, mevcut payları oranında ortaklık payları (oranın korunduğu bölünme) veya

b) bölünmeye katılan bazı veya tüm ortaklıklarda, mevcut paylarının oranına göre değişiklik yapılarak ortaklık payları (oranın korunmadığı bölünme), tahsis edilebilir.	b) bölünmeye katılan bazı veya tüm ortaklıklarda, mevcut paylarının oranına göre değişiklik yapılarak ortaklık payları (oranın korunmadığı bölünme), tahsis edilebilir. <i>(3) Bölünmeye katılan ortaklıklar, bölünme sözleşmesinde, ortaklarına, yukarıdaki fıkra göre ortaklık payı ve haklarının iktisabı ile ortaklık paylarının gerçek değerine denk gelen bir ayrılma akçesi arasında seçim yapma hakkı tanınır.</i> <i>(4) Bölünmeye katılan ortaklıklar bölünme sözleşmesinde, payları toplamı yüzde onu aşmayan ortak veya ortaklara, sadece ayrılma akçesinin verilmesini öngörebilirler.</i>
--	--

Madde 165

Gerekeçe: Bölünme esnasında ara bilanço çıkarılmasına ilişkin olan bu madde, 144. madde ile aynı niteliktedir. Ancak 144. maddenin ikinci fıkrası ara bilançonun nasıl hazırlanacağını da izah etmektedir. Aynı sistematik mehzaz kanunda bölünme işlemi esnasında çıkarılacak ara bilanço için de izlenmiştir. Dolayısıyla bu maddede hem mehzaz kanunla uyum hem de bu konuda ileride doğabilecek karışıklığı önlemek amacıyla 144/2'ye atıf yapılması ya da 144/2'nin lafzının tekrarlanması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
d) Arabilânço MADDE 165. – (1) Bilânço günüyle, bölünme sözleşmesinin imzası veya bölünme plânının düzenlenmesi tarihi arasında, altı aydan fazla bir zaman bulunduğu veya son bilânçonun çıkarılmasından itibaren, bölünmeye katılan ortaklıkların malvarlıklarında önemli değişiklikler meydana gelmiş olduğu takdirde, bir ara bilânço çıkarılır.	d) Arabilânço MADDE 165. – (1) Bilânço günüyle, bölünme sözleşmesinin imzası veya bölünme plânının düzenlenmesi tarihi arasında, altı aydan fazla bir zaman bulunduğu veya son bilânçonun çıkarılmasından itibaren, bölünmeye katılan ortaklıkların malvarlıklarında önemli değişiklikler meydana gelmiş olduğu takdirde, bir ara bilânço çıkarılır. <i>2) Aşağıdaki hükümler saklı olmak kaydı ile, ara bilânço ya yıllık bilânço ya ilişkin hüküm ve ilkeler uygulanır. Ara bilânço için;</i> <i>a) fizikî envanter çıkarılması gerekli değildir;</i> <i>b) son bilânçoda kabul edilen değerlendirmeler, sadece ticarî defterdeki</i>

	<i>hareketler ölçüsünde değiştirilir; amortismanlar, değer düzeltmeleri ve karşılıklar ile ticarî defterlerden anlaşılmayan işletme için önemli değer değişiklikleri de dikkate alınır.</i>
--	---

Madde: 169

Gerekeç: Bölünme raporunun içeriğini düzenleyen bu madde, 147. madde ile aynı niteliktedir. Ancak 147. maddenin dördüncü fıkrası tüm ortakların onaylaması halinde, küçük ve orta ölçekli ortaklıkların bu zorunluluktan vazgeçebilme imkânını öngörmüştür. Aynı olanak mehzar kanunda bölünme raporlarına da tanınmıştır. Dolayısıyla bu maddede hem mehzar kanunla uyum hem de bu konuda ileride doğabilecek karışıklığı önlemek amacıyla 147/4'e atıf yapılması ya da 147/4'ün lafzının tekrarlanması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
c) Bölünme raporu aa) İçerik MADDE 169. – (1) Bölünmeye katılan ortaklıkların yönetim organları, bölünme hakkında ayrı rapor hazırlarlar; ortak rapor da geçerlidir. (2) Rapor; a) bölünmenin amacını ve sonuçlarını; b) bölünme sözleşmesini veya bölünme planını; c) payların değişim oranlarını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını, özellikle devreden ortaklığın ortaklarının devralan ortaklıktaki haklarına ilişkin açıklamaları; d) değişim oranının saptanmasında, payların değerlendirilmesine ilişkin özellikleri; e) gereğinde, bölünme dolayısıyla ortaklar için doğacak olan ek ödeme yükümlerini, diğer kişisel edim yükümlerini ve sınırsız sorumluluğu; f) bölünmeye katılan ortaklıkların türlerinin farklı olması halinde, ortakların yeni tür sebebiyle sözkonusu olan yükümlerini; g) bölünmenin işçiler üzerindeki etkileri ile içeriğini; varsa sosyal planın	c) Bölünme raporu aa) İçerik MADDE 169. – (1) Bölünmeye katılan ortaklıkların yönetim organları, bölünme hakkında ayrı ayrı rapor hazırlarlar; ortak rapor da geçerlidir. (2) Rapor; a) bölünmenin amacını ve sonuçlarını; b) bölünme sözleşmesini veya bölünme planını; c) payların değişim oranlarını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını, özellikle devreden ortaklığın ortaklarının devralan ortaklıktaki haklarına ilişkin açıklamaları; d) değişim oranının saptanmasında, payların değerlendirilmesine ilişkin özellikleri; e) gereğinde, bölünme dolayısıyla ortaklar için doğacak olan ek ödeme yükümlerini, diğer kişisel edim yükümlerini ve sınırsız sorumluluğu; f) bölünmeye katılan ortakların türlerinin farklı olması halinde, ortakların yeni tür sebebiyle sözkonusu olan yükümlerini; g) bölünmenin işçiler üzerindeki etkileri ile içeriğini, varsa sosyal planın

içeriğini; h) Bölünmenin, bölünmeye katılan ortaklıkların alacaklıları üzerindeki etkilerini; hukukî ve ekonomik yönleri ile açıklar ve gerekçelerini gösterir. (3) Yeni kuruluşun varlığı halinde, bölünme plânına yeni ortaklığın ortaklık sözleşmesi de eklenir.	içeriğini; h) bölünmenin, bölünmeye katılan ortaklıkların alacaklıları üzerindeki etkilerini; hukuki ve ekonomik yönleri ile açıklar ve gerekçelerini gösterir. (3) Yeni kuruluşun varlığı halinde, bölünme planına yeni ortaklığın ortaklık sözleşmesi de eklenir. (4) Tüm ortakların onaylaması halinde, küçük ve orta ölçekli ortaklıklar bölünme raporunun düzenlenmesinden vazgeçebilirler.
---	--

Madde: 178

Gerekçe: Hüküm metninde “işçi itiraz etmezse” şeklindeki ibarenin “işçi itiraz ederse” olması gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
6. İş ilişkilerinin geçmesi MADDE 178. – (1) Tam veya kısmî bölünmede, işçilerle yapılan hizmet sözleşmeleri, işçi itiraz etmediği takdirde, devir gününe kadar bu sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlarla devralana geçer. (2) İşçi itiraz etmezse, hizmet sözleşmesi kanunî işten çıkarma süresinin sonunda sona erer; devralan ve işçi o tarihe kadar sözleşmeyi yerine getirmekle yükümlüdür. (3) Eski işveren ile devralan, işçinin bölünmeden evvel muaccel olmuş alacakları ile hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği veya işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklarından müteselsilen sorumludur. (4) Aksi kararlaştırılmadıkça veya halin gereğinden anlaşılmadıkça, işveren hizmet sözleşmesinden doğan hakları üçüncü bir kişiye devredemez. (5) İşçiler muaccel olan ve birinci fıkrada öngörüldüğü şekilde muaccel olacak alacaklarının güvence altına alınmasını	6. İş ilişkilerinin geçmesi MADDE 178. – (1) Tam veya kısmî bölünmede, işçilerle yapılan hizmet sözleşmeleri, işçi itiraz etmediği takdirde, devir gününe kadar bu sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlarla devralana geçer. (2) <i>İşçi itiraz ederse</i>, hizmet sözleşmesi kanunî işten çıkarma süresinin sonunda sona erer; devralan ve işçi o tarihe kadar sözleşmeyi yerine getirmekle yükümlüdür. (3) Eski işveren ile devralan, işçinin bölünmeden evvel muaccel olmuş alacakları ile hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği veya işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklarından müteselsilen sorumludur. (4) Aksi kararlaştırılmadıkça veya halin gereğinden anlaşılmadıkça, işveren hizmet sözleşmesinden doğan hakları üçüncü bir kişiye devredemez. (5) İşçiler muaccel olan ve birinci fıkrada öngörüldüğü şekilde muaccel olacak alacaklarının güvence altına alınmasını

isteyebilirler. (6) Devreden ortaklığın bölünmeden önce ortaklık borçlarından dolayı sorumlu olan ortakları, hizmet sözleşmesinden doğan ve intikal gününe kadar muaccel olan borçlarla, hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş olsaydı muaccel hale gelecek olan veya işçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlardan müteselsilen sorumlu olmakta devam ederler.	isteyebilirler. (6) Devreden ortaklığın bölünmeden önce ortaklık borçlarından dolayı sorumlu olan ortakları, hizmet sözleşmesinden doğan ve intikal gününe kadar muaccel olan borçlarla, hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş olsaydı muaccel hale gelecek olan veya işçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlardan müteselsilen sorumlu olmakta devam ederler.
---	---

Madde: 180

Gereke: Tasarının 180. maddesindeki “türü değişen ortaklığın hukuki ilişkileri değişmez” ifadesinin 6762 sayılı TTK’daki ilgili düzenlemeye oranla muğlak bir ifade olduğu ve bu durumun uygulamada sorunlar yaratacağı gerekçesiyle, 6762 sayılı TTK’nun ifadesinin korunması gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 180. – IV - Tür Değiştirme 1. Genel hükümler a) İlke MADDE 180. – (1) Bir ortaklık hukukî şeklini değiştirebilir (tür değiştirme). Tür değiştirmeye, türü değişen ortaklığın hukukî ilişkileri değişmez.	MADDE 180.-IV – Tür Değiştirme 1.Genel Hükümler a) İlke MADDE 180. – (1) Bir ortaklık hukukî şeklini değiştirebilir (tür değiştirme). Tür değiştirmeye, <i>yeni türe çevrilen şirket eskisinin devamıdır.</i>

Madde 184

Gereke: Tür değiştirme esnasında ara bilanço çıkarılmasına ilişkin olan bu madde, 144. madde ile aynı niteliktedir. Ancak 144. maddenin ikinci fıkrası ara bilançonun nasıl hazırlanacağını da izah etmektedir. Aynı sistematik mehzaz kanunda nevi değiştirme işlemi esnasında çıkarılacak ara bilanço için de izlenmitir. Dolayısıyla bu maddede hem mehzaz kanunla uyum hem de bu konuda ileride doğabilecek karışıklığı önlemek amacıyla 144/2’ye atıf yapılması ya da 144/2’nin lafzının tekrarlanması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
3. Kuruluş ve ara bilânço MADDE 184. – (1) Tür değiştirmede, yeni türün kuruluşuna ilişkin hükümler uygulanır; ancak sermaye şirketlerinde ortakların asgarî sayısına ve aynî sermaye konulmasına ilişkin hükümler uygulanmaz. (2) Bilânço günüyle tür değiştirme raporunun	3. Kuruluş ve ara bilânço MADDE 184. – (1) Tür değiştirmede, yeni türün kuruluşuna ilişkin hükümler uygulanır; ancak sermaye şirketlerinde ortakların asgarî sayısına ve aynî sermaye konulmasına ilişkin hükümler uygulanmaz. (2) Bilânço günüyle tür değiştirme

düzenlendiği tarih arasında altı aydan fazla zaman geçmişse veya son bilânçonun çıkarıldığı tarihten itibaren ortaklığın malvarlığında önemli değişiklikler meydana gelmişse ara bilânço çıkarılır.	raporunun düzenlendiği tarih arasında altı aydan fazla zaman geçmişse veya son bilânçonun çıkarıldığı tarihten itibaren ortaklığın malvarlığında önemli değişiklikler meydana gelmişse ara bilânço çıkarılır. <i>(3) Aşağıdaki hükümler saklı olmak kaydı ile, ara bilânçoya yıllık bilânçoya ilişkin hüküm ve ilkeler uygulanır. Ara bilânço için;</i> <i>a) fizikî envanter çıkarılması gerekli değildir;</i> <i>b)son bilânçoda kabul edilen değerlendirmeler, sadece ticarî defterdeki hareketler ölçüsünde değiştirilir; amortismanlar, değer düzeltmeleri ve karşılıklar ile ticarî defterlerden anlaşılmayan işletme için önemli değer değişiklikleri de dikkate alınır.</i>
--	---

Madde: 186

Gerekeç: Tür değiştirme raporunun içeriğini düzenleyen bu madde, 147. madde ile aynı niteliktedir. Ancak 147. maddenin dördüncü fıkrası tüm ortakların onaylaması halinde, küçük ve orta ölçekli ortaklıkların bu zorunluluktan vazgeçebilme imkânını öngörmektedir. Aynı olanak mehz kanunda bölünme raporlarına da tanınmıştır. Dolayısıyla bu maddede, hem mehz kanunla uyum hem de bu konuda ileride doğabilecek karışıklığı önlemek amacıyla, 147/4'e atıf yapılması ya da 147/4'ün lafzının tekrarlanması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
5. Tür değiştirme raporu MADDE 186. – (1) Yönetim organı tür değiştirme hakkında yazılı bir rapor hazırlar. (2) Raporda; a) tür değiştirmenin amacı ve sonuçları, b) yeni türe ilişkin kuruluş hükümlerinin yerine getirilmiş bulunduğu, c) yeni ortaklık sözleşmesi, d) tür değiştirmeden sonra ortakların sahip olacakları paylara dair değişim oranı, e) varsa ortaklar ile ilgili olarak tür değiştirmeden kaynaklanan ek ödeme ile diğer kişisel edim yükümleri ve kişisel	5. Tür değiştirme raporu MADDE 186. – (1) Yönetim organı tür değiştirme hakkında yazılı bir rapor hazırlar. (2) Raporda; a) tür değiştirmenin amacını ve sonuçlarını; b) yeni türe ilişkin kuruluş hükümlerinin yerine getirilmiş bulunduğu; c) yeni ortaklık sözleşmesi, d) tür değiştirmeden sonra ortakların sahip olacakları paylara dair değişim oranı, e) varsa ortaklar ile ilgili olarak tür değiştirmeden kaynaklanan ek ödeme ile diğer kişisel edim yükümleri ve kişisel

sorumluluklar, f) ortaklar için yeni tür dolayısıyla doğan yükümler hukukî ve ekonomik yönden açıklanır ve gerekçeleri gösterilir.	sorumluluklar; f) ortaklar için yeni tür dolayısıyla doğan yükümler hukuki ve ekonomik yönden açıklanır ve gerekçeleri gösterilir. <i>(3) Tüm ortakların onaylaması halinde, küçük ve orta ölçekli ortaklıklar tür değiştirme raporunun düzenlenmesinden vazgeçebilirler.</i>
--	--

Madde: 187

Gerekeçe: Tür değiştirme planının ve raporunun denetlenmesini düzenleyen bu madde, 148. madde ile aynı niteliktedir. Ancak 148. maddenin dördüncü fıkrası ve yine 148'e atıf yapan 170. madde tüm ortakların onaylaması halinde, küçük ve orta ölçekli ortaklıkların bu zorunluluktan vazgeçebilme imkânını öngörmektedir. Aynı olanak mehzar kanunda tür değiştirme sözleşmesi ve raporlarının denetlenmesi hususunda da tanınmıştır. Dolayısıyla bu madde de hem mehzar kanunla uyum hem de bu konuda ileride doğabilecek karışıklığı önlemek amacıyla 148/4'e atıf yapılması ya da 148/4'ün lafzının tekrar edilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
6. Tür değiştirme planının ve tür değiştirme raporunun denetlenmesi MADDE 187. – (1) Ortaklık, tür değiştirme plânını, tür değiştirme raporunu, tür değiştirmede esas alınan bilânçoğu bu hususta uzman bir bağımsız denetleme kuruluşuna denettirir. (2) Ortaklık denetlemeyi yapacak olan bağımsız denetleme kuruluşuna, yapılacak denetlemenin amacına hizmet edebilecek bütün bilgi ve belgeleri vermek zorundadır. (3) Bağımsız denetleme kuruluşu tür değiştirmeye ilişkin şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini, bilânçonun gerçeğe uygun olup olmadığını ve tür değiştirmeden sonra ortakların hukukî durumlarının korunup korunmadığını incelemek ve değerlendirmek zorundadır.	6. Tür değiştirme planının ve tür değiştirme raporunun denetlenmesi MADDE 187. – (1) Ortaklık, tür değiştirme planını, tür değiştirme raporunu, tür değiştirmede esas alınan bilançoğu bu hususta uzman bir bağımsız denetleme kuruluşuna denettirir. (2) Ortaklık denetlemeyi yapacak olan bağımsız denetleme kuruluşuna, yapılacak denetlemenin amacına hizmet edebilecek bütün bilgi ve belgeleri vermek zorundadır. (3) Bağımsız denetleme kuruluşu tür değiştirmeye ilişkin şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini, bilançonun gerçeğe uygun olup olmadığını ve tür değiştirmeden sonra ortakların hukuki durumlarının korunup korunmadığını incelemek ve değerlendirmek zorundadır. <i>(4) Tüm ortakların onaylaması halinde, küçük ve orta ölçekli ortaklıklar denetlemeden vazgeçebilirler.</i>

Madde: 188

Gerekçe: Tür değiştirme planının, raporunun ve denetlenme raporunun ortaklarca inceleme hakkını düzenleyen bu madde, 149. madde ile aynı niteliktedir. Ancak 149. maddenin beşinci fıkrası ve yine bölünmenin inceleme hakkını düzenleyen 171. maddenin dördüncü fıkrası tüm ortakların onaylaması halinde, küçük ve orta ölçekli ortaklıkların bu zorunluluktan vazgeçebilme imkanını öngörmektedir. Aynı olanak mehzar kanunda tür değiştirmede inceleme hakkını düzenleyen maddede tanınmıştır. Dolayısıyla bu maddede, hem mehzar kanunla uyum hem de bu konuda ileride doğabilecek karışıklığı önlemek amacıyla 149/5’in lafzının tekrar edilmesi önerilmektedir.

TTK Taslağı Mevcut Metin	Önerilen Metin
7. İnceleme hakkı MADDE 188. – (1) Ortaklık: a) tür değiştirme plânını, b) tür değiştirme raporunu, c) denetleme raporunu, d) son üç yılın finansal tablolarını, varsa ara bilânçoyu, genel kurulda karar alınmasından otuz gün önce merkezinde ve halka açık anonim şirketlerde Sermaye Piyasası Kurulunun istediği yerlerde ortakların incelemesine sunar. (2) İsteyen ortaklara anılan belgelerin kopyaları bedelsiz verilir. Ortaklık, ortakları, uygun bir şekilde inceleme haklarının bulunduğu hususunda bilgilendirir.	7. İnceleme hakkı MADDE 188. – (1) Ortaklık: a) tür değiştirme plânını, b) tür değiştirme raporunu, c) denetleme raporunu, d) son üç yılın finansal tablolarını, varsa ara bilânçoyu, genel kurulda karar alınmasından otuz gün önce merkezinde ve halka açık anonim şirketlerde Sermaye Piyasası Kurulunun istediği yerlerde ortakların incelemesine sunar. (2) İsteyen ortaklara anılan belgelerin kopyaları bedelsiz verilir. Ortaklık, ortakları, uygun bir şekilde inceleme haklarının bulunduğu hususunda bilgilendirir. (3) Tüm ortakların onaylaması halinde, küçük ve orta ölçekli ortaklıklar inceleme hakkının kullanılmasından vazgeçebilirler.

Madde: 195 (4) ve (5)

Gerekçe: 195. madde, şirketler topluluğunu tanımlarken “kontrol” kavramını esas almış, bu yolla AT’nin yedinci yönergesinde getirilen temel kavramdan hareket etmiştir. Bununla birlikte maddenin yedinci yönergeden bazı yönlerde ayrılarak “kontrol” kavramının matematiksel kesinliğini gölgeye düşürücü düzenlemelere de yer vermekte olduğu tespit edilmiştir. Özellikle (1) (a) 3) ve (1) (b) bentlerinde yer alan hakim şirket tanımlamalarının, uygulamada tereddüde sebebiyet verecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

(1) (a) 3) hükmünde “kendi oy haklarının yanında, bir sözleşmeye dayanarak, tek başına veya diğer ortaklarla birlikte oy haklarının çoğunluğunu kullanabilmek”, paysahipleri sözleşmelerindeki düzenlemeleri hükmün kapsamına sokabilecek genişliktedir. Zira genellikle paysahipleri sözleşmeleri, oyların sözleşmeye uygun kullanılacağı yönünde genel bir yükümlölük getiren hükümler içermektedir. Maddenin mevcut lafzı, bu tipten hükümler içeren paysahipleri sözleşmeleri taraflarının birlikte hareket ettiği ve hakimiyeti ele geçirdiği

yorumunun yapılmasına izin verebilecek niteliktedir. Öte yandan (1) (b) bendinde yeralan hüküm de sözleşme türünü anmadan sözleşme yoluyla hakimiyet kazanmaktan ve hatta diğer herhangi bir yolla hakimiyetin kurulmasından bahsetmektedir. Böyle bir durumda yine paysahipleri sözleşmeleri hâkimiyet kurucu sözleşme durumuna gelebilecektir. Eğer buradaki sözleşme, üzerinde hâkimiyet kurulacak olan şirketle yapılan bir sözleşme ise, bu hususun belirtilmesi gerekmektedir. Öte yandan “diğer herhangi bir yolla” hâkimiyetin kazanılması ifadesi ise hükmü alabildiğine genişletmektedir.

Hakimiyetin “kontrol” kavramının dışına çıkılıp daha muğlak kriterlere bağlanması, uygulamada hem tereddüt yaratacak hem de hakim durumda bulunmadığını düşünen kimseleri geçmişe dönük tazminat talepleri ile karşı karşıya bırakabilecektir. Bu nedenle kontrol tanımının yedinci yönergeye daha yakın olacak şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.

Ayrıca, ***birden fazla kişinin birlikte hâkimiyeti ele geçirmesi mümkün görülüyorsa bunlar arasındaki sorumluluk dağılımının ne olacağı da açıklanmalıdır.*** Bunun bir müteselsil sorumluluk mu olacağı, yoksa Tasarıdaki 557. maddenin öngördüğü gibi farklılaştırılmış teselsül mü olacağı veya herkesin payları oranında mı sorumluluğa iştirak edeceği hususunun da düzenlenmesi gerekmektedir. Bu noktada, yedinci yönergenin birlikte hakimiyet durumunu düzenlemekten kaçınmış ve sözleşme yoluyla oy haklarının kullanılması halinde de muhakkak bir kişinin tek başına hakim olmasını aramış olduğunun vurgulanmasında fayda görülmektedir.

Öte yandan 195. maddenin (4) ve (5). fıkralarında hakim şirket ve bağlı şirketin bir şirketler topluluğu olarak kabulü için “kontrol” kavramı yeterli görülmemiş, ayrıca “*tek elden yönetim*” kavramına da başvurulmuştur. “Tek elden yönetim”, kaynağı olan Alman hukukunda dahi çok tartışılan ve üzerinde uzlaşmış bir tanımlı veya geniş bir mahkeme uygulaması bulunmayan bir kavramdır. “Tek elden yönetim” kavramı, işletmelerin arasındaki yönetsel ilişkiye bakar; bunların yönetiminde az veya çok oranda ortak bir planlamanın var olmasını arar. Alman hukukunda tek elden yönetilen şirketler “*konzerne*” oluştururlar. Hakim ve bağlı işletmeler var ise tek elden yönetimin var olduğu karine olarak kabul edilir. Bu karinenin aksinin ispatı ise, güç dahi olsa mümkündür. TTK tasarısında ise, hakim/bağlı işletme ilişkisinin var olması halinde, tek elden yönetimin var olduğunun bir faraziye olarak düzenlendiği, bunun aksinin ispat edilemeyeceği, Alman hukukunun aksine yönetsel politikalara ve fiili duruma bakılmayacağı gerekçede belirtilmiştir. Bu isabetli bir düzenlemedir, zira Alman uygulaması tek elden yönetim kavramının muğlak bir kavram olduğunu ve aksinin ispatının ancak istisnai durumlarda kabul edilmesi gerektiğini göstermiştir. Ancak madem tasarıya göre hakimiyet ilişkisinin var olması, şirketler topluluğunun var olduğu sonucunu aksi ispat edilemeyecek şekilde doğurmaktadır, o halde bir ara adım olarak “tek elden yönetim” kavramına yer verilmesine gerek olmadığı düşünülmektedir. Alman hukukunda her ne kadar ispatı güç de olsa, hakimiyet ilişkisine rağmen “tek elden yönetim”in mevcut olmaması sebebiyle bir “*konzerne*” bulunmadığı iddia edilebilmektedir. Ayrıca hâkimiyetin varlığı ile “*konzerne*”in varlığı yer yer farklı sonuçlar doğurabilmektedir. Yani tek elden yönetimin var olup olmamasına bağlanan bir sonuç vardır. Oysa tasarıda “tek elden yönetim kavramı”na herhangi bir sonuç bağlanmamaktadır. Zira şirketler topluluğunun varlığı, tek elden yönetimin olup olmamasına değil, doğrudan hâkimiyet ilişkisinin varlığına dayandırılmaktadır. Hâkimiyet varsa, “tek elden yönetim”in de var olduğu kabul edilmekte ve bunun aksi ispat edilememektedir.

Bu nedenle, “tek elden yönetim” kavramının hükümden çıkartılarak, doğrudan doğruya hakimiyetin varlığı halinde şirketler topluluğunun varolduğunu kabul etmenin daha sade bir

düzenleme olacağı, yanlış anlaşılmalara ve gereksiz doktriner tartışmalara yol açmayacağı ve gerekçede gösterilen sonucu aynen doğuracağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
G) Şirketler topluluğu I - Hâkim (ana) ve bağlı (yavru) şirket MADDE 195. - (1) a) Bir sermaye şirketi diğer bir sermaye şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak; 1) oy haklarının çoğunluğuna sahipse veya 2) ortaklık sözleşmesine dayalı olarak yönetim organında çoğunluğu oluşturan sayıda üyenin seçimini sağlayabilmek hakkını haizse veya 3) kendi oy hakları yanında, bir sözleşmeye dayanarak, <u>tek başına veya diğer ortaklarla birlikte</u>, oy haklarının çoğunluğunu kullanabiliyorsa; b) bir sermaye şirketi diğer bir sermaye şirketini bir sözleşmeye dayanarak <u>veya başka bir yolla</u> hâkimiyeti altında tutabiliyorsa; birinci şirket hâkim (ana), diğeri bağlı (yavru) şirkettir. (2) Birinci fıkrada öngörülen hallerden başka, bir sermaye şirketinin paylarının çoğunluğuna veya çoğunluk etkisini haiz miktarda paylarına sahip bulunmak, hâkimiyetin varlığına karine oluşturur. (3) Bir hâkim şirketin bir veya birden fazla bağlı şirketi aracılığıyla veya onlarla birlikte, bir diğer şirkete hâkim olması dolaylı hâkimiyeti ifade eder. (4) <u>Bağlı şirketler, hâkim şirkete doğrudan veya dolayısıyla bağlılıkları sebebiyle, tekelden yönetim altında kabul edilirler.</u> (5) <u>Tekelden yönetim altında bulunan şirketler hâkim şirketle birlikte, “şirketler topluluğu” (“topluluk”) nu oluştururlar. Bağlı şirketler topluluk şirketi olarak</u>	G) Şirketler topluluğu I - Hâkim (ana) ve bağlı (yavru) şirket MADDE 195. - (1) a) Bir sermaye şirketi diğer bir sermaye şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak; 1) oy haklarının çoğunluğuna sahipse veya 2) ortaklık sözleşmesine dayalı olarak yönetim organında çoğunluğu oluşturan sayıda üyenin seçimini sağlayabilmek hakkını haizse veya 3) kendi oy hakları yanında, bir sözleşmeye dayanarak, oy haklarının çoğunluğunu tek başına kontrol edebiliyorsa; b) bir sermaye şirketi diğer bir sermaye şirketini o şirketle yapılan bir sözleşmeye dayanarak hâkimiyeti altında tutabiliyorsa; birinci şirket hâkim (ana), diğeri bağlı (yavru) şirkettir. (2) Birinci fıkrada öngörülen hallerden başka, bir sermaye şirketinin paylarının çoğunluğuna veya çoğunluk etkisini haiz miktarda paylarına sahip bulunmak, hâkimiyetin varlığına karine oluşturur. (3) Bir hâkim şirketin bir veya birden fazla bağlı şirketi aracılığıyla veya onlarla birlikte, bir diğer şirkete hâkim olması dolaylı hâkimiyeti ifade eder. (4) Hâkim şirket ile bu şirkete doğrudan veya dolaylı bağlı şirketler birlikte “şirketler topluluğu”nu (“topluluk”) oluştururlar. Bağlı şirketler topluluk şirketi olarak adlandırılırlar. (5) Fıkranın Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir.

<u>adlandırılırlar.</u> (6) Şirketler topluluğunun tepesinde, merkezi veya yerleşim yeri yurt içinde veya dışında bulunan, sermaye şirketi olmayan, herhangi bir tüzel ya da gerçek kişinin veya işletmenin bulunması halinde, 195 ilâ 209 uncu madde hükümleri ile şirketler topluluğuna ilişkin diğer hükümler de uygulanır. Tepedeki gerçek kişi tacir sayılır. Konsolide yıl sonu tablolarına ilişkin hükümler saklıdır. (7) Şirketler topluluğuna ilişkin hükümlerin uygulanmasında “yönetim kurulu” ibaresi limited şirketlerde müdürleri, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile şahıs şirketlerinde idarecileri, diğer tüzel kişilerde yönetim organını ve gerçek kişilerde gerçek kişinin kendisini ifade eder.	(5) Şirketler topluluğunun tepesinde, merkezi veya yerleşim yeri yurt içinde veya dışında bulunan, sermaye şirketi olmayan, herhangi bir tüzel ya da gerçek kişinin veya işletmenin bulunması halinde, 195 ilâ 209 uncu madde hükümleri ile şirketler topluluğuna ilişkin diğer hükümler de uygulanır. Tepedeki gerçek kişi tacir sayılır. Konsolide yıl sonu tablolarına ilişkin hükümler saklıdır. (6) Şirketler topluluğuna ilişkin hükümlerin uygulanmasında “yönetim kurulu” ibaresi limited şirketlerde müdürleri, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile şahıs şirketlerinde idarecileri, diğer tüzel kişilerde yönetim organını ve gerçek kişilerde gerçek kişinin kendisini ifade eder.
--	---

Madde: 198 (1)

Gerekeçe: 198. maddenin birinci fıkrasının dördüncü cümlesinde yer alan “yöneticiler” kelimesine nasıl bir anlam verilmesi gerektiği açık değildir. 195. maddenin son fıkrasında yönetim kurulu ibaresinin tüm şirketlerin yasal yönetim organını ifade ettiği belirtilmiştir. Dolayısıyla burada geçen “yöneticiler” ibaresinin, yasal yönetim organının dışında kalan müdürleri, yönetim organında bulunmamakla birlikte fiilen yönetime iştirak eden kişileri vs. kapsayabileceği düşünülmektedir. Ancak bildirim yapmanın oy hakkı ve alınan kararların geçerliliği üzerindeki ağır neticeleri düşünüldüğünde bildirim yapması gereken kişilerin çevresinin kesin şekilde belirlenmesinin isabetli olacağı sonucuna varılmaktadır. Dolayısıyla “yöneticiler” ibaresinin çıkarılması, arzu ediliyorsa daha kesin bir anlam içeren bir ifade kullanılması önerilmektedir. Örneğin “yönetim kurulu tarafından kendisine idare yetkisi verilen kişiler” gibi.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
IV - Bildirim ile tescil ve ilân yükümlülükleri MADDE 198. – (1) Bir sermaye şirketi, diğer bir sermaye şirketinin sermayesinin, doğrudan veya dolaylı olarak, yüzde onunu, yüzde yirmisini, yüzde yirmibeşini, yüzde otuzüçünü, yüzde ellisini, yüzde altmışyedisini veya yüzde yüzünü oluşturan payları iktisap ettiği takdirde veya payları, sahip olduğu bu yüzdelerin altına düşmüşse, anılan oranlarda payların iktisabını ve yitirilmesini, bu işlemlerin tamamlanmasını	IV - Bildirim ile tescil ve ilân yükümlülükleri MADDE 198. – (1) Bir sermaye şirketi, diğer bir sermaye şirketinin sermayesinin, doğrudan veya dolaylı olarak, yüzde onunu, yüzde yirmisini, yüzde yirmibeşini, yüzde otuzüçünü, yüzde ellisini, yüzde altmışyedisini veya yüzde yüzünü oluşturan payları iktisap ettiği takdirde veya payları, sahip olduğu bu yüzdelerin altına düşmüşse, anılan oranlarda payların iktisabını ve yitirilmesini, bu işlemlerin tamamlanmasını

takip eden on gün içinde, paylarına sahip bulunduğu sermaye şirketi ile bu kanunda ve diğer kanunlarda gösterilen yetkili makamlara yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür. Payların yukarıda bildirilen oranlarda iktisabı veya yitirilmesi, yıllık faaliyet ve denetleme raporunda da açıkça ve ayrı bir başlık altında yazılır ve bu kanun gereği yapılacak ilânlarda belirtilir. Payların hesabında 196ncı madde hükmünde öngörülen kurallar uygulanır. Katılan ve katılınan şirketin yönetim kurulu üyeleriyle yöneticileri de kendileriyle eşlerinin ve velâyetleri altındaki çocuklarının payları ile bunların sermayelerinin en az yüzde yirmisine sahip bulundukları sermaye şirketleri ile şahıs şirketlerindeki payları için de aynı bildirim yapmakla yükümlüdürler. Bildirim yazılı yapılır; ticaret siciline tescil ve ilân olunur. (2) Bildirim yükümü yerine getirilmediği sürece sahip olunan paylardan doğan haklar kullanılamaz. Bildirim yükümünün yerine getirilmemesine ilişkin diğer sonuçlar hakkındaki hükümler saklıdır. (3) Hâkimiyet sözleşmesinin geçerli olabilmesi için ticaret siciline tescil ve ilân şarttır.	takip eden on gün içinde, paylarına sahip bulunduğu sermaye şirketi ile bu kanunda ve diğer kanunlarda gösterilen yetkili makamlara yazılı olarak bildirmekle yükümlüdür. Payların yukarıda bildirilen oranlarda iktisabı veya yitirilmesi, yıllık faaliyet ve denetleme raporunda da açıkça ve ayrı bir başlık altında yazılır ve bu kanun gereği yapılacak ilânlarda belirtilir. Payların hesabında 196ncı madde hükmünde öngörülen kurallar uygulanır. Katılan ve katılınan şirketin yönetim kurulu <i>üyeleri de kendileriyle eşlerinin ve velâyetleri altındaki çocuklarının payları ile bunların sermayelerinin en az yüzde yirmisine sahip bulundukları sermaye şirketleri ile şahıs şirketlerindeki payları için de aynı bildirim yapmakla yükümlüdürler.</i> Bildirim yazılı yapılır; ticaret siciline tescil ve ilân olunur. (2) Bildirim yükümü yerine getirilmediği sürece sahip olunan paylardan doğan haklar kullanılamaz. Bildirim yükümünün yerine getirilmemesine ilişkin diğer sonuçlar hakkındaki hükümler saklıdır. (3) Hâkimiyet sözleşmesinin geçerli olabilmesi için ticaret siciline tescil ve ilân şarttır.
--	---

Madde: 199 (1) , (3)

Gerekçe: 199. madde bağlı şirketlerin ve hakim şirketin raporlarını düzenlemektedir. Birinci fıkra, bağlı şirketin paysahiplerinin ve üçüncü kişilerin bilgilenmesini sağlayacak olan bağlı şirket yönetim kurulunun hazırlayacağı raporu, dördüncü fıkra hakim şirketin yönetim kurulu üyelerinin bilgilenmesi için düşünülmüş olan hakim şirketin raporunu ele almaktadır. Ayrıca 200. madde hakim şirketin paysahiplerinin bilgi almasına yönelik bir düzenleme içermektedir. Muhatapları farklı olsa da her üç hüküm de bilgi almaya yöneliktir ve açıklanacak bilgiler arasında farklılık olmamasının uygun olacağı düşünülmektedir. Oysa Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu (AktG) m. 312’den alınmış olan 199 (1) ile, özgün nitelik taşıdığı anlaşılan 199 (4) ve 200. madde hükümleri önemli bir farklılık içermektedir. 199 (4) ve 200. madde hükümleri, 199 (1)’de aranan bilgilere ek olarak “*hakim ve bağlı şirketlerin, paysahipleri ve bunların yakınlarıyla ilişkilerini*” de kapsamaktadır. Bu hüküm, 199 (1)’de yer almamaktadır ancak yer alması gerektiği düşünülmektedir. Ancak 199 (1) hükmüne aykırı hareket etme suç oluşturduğundan, kesinlik içermesi için buradaki yakınların hısımlık derecesinin de açıkça belirlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan 199. maddenin son cümlesi, kayıpların “karşılaştırılmasında”, kayıpların faaliyet yılı içinde nasıl denkleştirildiğinin açıklanmasını aramaktadır. Mehaz Alman hükmünde (AktG

§312 I) kayıpların “karşılaştırılmasından” değil “denkleştirilmesinden” bahsedilmektedir: “*Bei einem Ausgleich von Nachteilen ist im einzelnen anzugeben, wie der Ausgleich während des Geschäftsjahrs tatsächlich erfolgt ist oder auf welche Vorteile der Gesellschaft einen Rechtsanspruch gewährt worden ist.*” Anlaşıldığı kadarıyla kayıplar bakımından yapılması arzulanan, iki kaybın karşılaştırılması değil, kayıplar ile denkleştirme arasındaki ilişkinin açıklanmasıdır. Eğer arzulanan bu ise, hükümde mehaza uygun ufak bir düzeltme yapılması gereği doğmaktadır.

Daha önemlisi, yukarıda verilen Almanca metinde geçen “*denkleştirmenin fiilen nasıl sağlandığı veya hangi faydalar için talep hakları kazandırıldığı*” ifadesinden anlaşıldığı kadarıyla, bağlı şirkete bir talep hakkının kazandırılması, kaybın fiilen giderilmesi olarak kabul edilmemektedir. Oysa 202. maddede kaybın hesap yılı içinde “fiilen” giderilmesi istenmiştir. Bu fark önemli bir farktır. Zira kayıpların bir yıl içinde fiilen giderilmesi ile gelecekte sağlanacak bazı faydalar konusunda talep hakkı kazandırılması arasında büyük farklılık vardır. Alman sistemi, bu noktada daha büyük esneklik sağlamaktadır. Eğer denkleştirme sistemi korunacaksa, hükmün bu şekilde değiştirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. (Denkleştirme sisteminin değiştirilmesi konusundaki öneri için bkz. md. 202.)

Dizgi hataları ile ilgili iki değişiklik önerisi: Birinci fıkranın ikinci cümlesinde “... menfaatine yaptığı tüm hukuki işlemler” ifadesinde “işlemler” kelimesinin son harfi düşmüştür. Üçüncü fıkranın ilk cümlesinin son kelimesi “belirtilir” değil “belirtir” olmalıdır.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
V - Bağlı şirketlerin ve hâkim şirketin raporları MADDE 199 – (1) Bağlı şirketin yönetim kurulu, faaliyet yılının ilk üç ayı içinde bağlı şirketlerle ilişkiler hakkında bir rapor düzenler. Raporda, geçen faaliyet yılında hâkim şirketle veya bağlı şirketlerden biriyle veya bu şirketler sebebiyle veya bu şirketlerin menfaatine yaptığı tüm hukukî işlemle ve bu şirketler sebebiyle veya onların menfaatine aldığı veya almaktan kaçındığı tüm önlemler açıklanır. Hukukî işlemlerde edimler, karşı edimler, önlemlerde, önlemlerin sebepleri, verdiği kayıplar ve sağladığı yararlar belirtilir. Kayıpların karşılaştırılmasında, faaliyet yılı içinde bunların fiilen nasıl denkleştirildiği ve yararların şirkete verdiği talep hakları ayrıntılı olarak ifade edilir. (2) Rapor özenli, gerçeği aynen ve dürüstçe yansıtan hesap verme ilkelerine uygun	V - Bağlı şirketlerin ve hâkim şirketin raporları MADDE 199 – (1) Bağlı şirketin yönetim kurulu, faaliyet yılının ilk üç ayı içinde bağlı şirketlerle ilişkiler hakkında bir rapor düzenler. Raporda, <i>bağlı şirketin</i> geçen faaliyet yılında hâkim şirketle veya bağlı şirketlerden biriyle veya <i>bunların pahası</i> veya <i>pahaslarının üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve kayın hısımları veya anılanlardan herhangi biri sebebiyle veya anılanların</i> menfaatine yaptığı tüm hukukî <i>işlemler ve anılanlar sebebiyle</i> veya onların menfaatine aldığı veya almaktan kaçındığı tüm önlemler açıklanır. Hukukî işlemlerde edimler, karşı edimler, önlemlerde, önlemlerin sebepleri, verdiği kayıplar ve sağladığı yararlar belirtilir. Kayıpların <i>denkleştirilmesinde</i>, faaliyet yılı içinde <i>denkleştirmenin fiilen nasıl yapıldığı veya hangi yararlar için şirkete talep hakları kazandırıldığı ayrıntılı olarak ifade edilir.</i> (2) Rapor özenli, gerçeği aynen ve dürüstçe yansıtan hesap verme ilkelerine uygun

olmalıdır. (3) Raporun sonunda yönetim kurulu, hukukî işlemlerin yapıldığı veya önlemlerin alındığı veya alınmasından kaçınıldığı sırada geçerli olan ve kurul tarafından bilinen hal ve şartlara göre, her hukukî işlem için uygun bir karşı edim alınıp alınmadığını ve alınan veya kaçınılan önlemler sebebiyle kayba uğranılıp uğranılmadığını belirtir. Şirket kayba uğramışsa kaybın denkleştirilip denkleştirilmediği de raporda açıklanmalıdır. Açıklama yıllık rapora alınır. (4) Hâkim şirketin her yönetim kurulu üyesi, kendi yönetim kurulundan her zaman, bağlı şirketlerin finansal ve malvarlıksal durumları ile üç aylık hesap sonuçları ve hâkim şirketin bağlı şirketlerle, bağlı şirketlerin birbirleriyle, hâkim ve bağlı şirketlerin, pay sahipleri ve bunların yakınlarıyla ilişkileri, yaptıkları işlemler ve bunların sonuç ve etkileri hakkında, özenli, gerçeği aynen ve dürüstçe yansıtan hesap verme ilkelerine göre düzenlenmiş bir rapor hazırlatıp yönetim kuruluna sunmasını ve bunun yıllık rapor ile denetleme raporuna eklenmesini isteyebilir. Bağlı şirketler, yoruma yer bırakmayacak açıklıkta haklı bir sebebin varlığını ispat etmediği takdirde bu raporun hazırlanması için gerekli bilgi ve belgeleri hâkim şirketin bu işle görevlendirilen uzmanlarına verir. Talepte bulunan yönetim kurulu üyesinin bu talebi başkasının yararına yapmasından doğan sorumluluğu saklıdır.	olmalıdır. (3) Raporun sonunda yönetim kurulu, hukukî işlemlerin yapıldığı veya önlemlerin alındığı veya alınmasından kaçınıldığı sırada geçerli olan ve kurul tarafından bilinen hal ve şartlara göre, her hukukî işlem için uygun bir karşı edim alınıp alınmadığını ve alınan veya kaçınılan önlemler sebebiyle kayba uğranılıp uğranılmadığını belirtir. Şirket kayba uğramışsa kaybın denkleştirilip denkleştirilmediği veya hangi süre içerisinde nasıl denkleştirileceği de raporda açıklanmalıdır. Açıklama yıllık rapora alınır. (4) Hâkim şirketin her yönetim kurulu üyesi, kendi yönetim kurulundan her zaman, bağlı şirketlerin finansal ve malvarlıksal durumları ile üç aylık hesap sonuçları ve hâkim şirketin bağlı şirketlerle, bağlı şirketlerin birbirleriyle, hâkim ve bağlı şirketlerin, pay sahipleri ve bunların üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve kayın hısımları ile ilişkileri, yaptıkları işlemler ve bunların sonuç ve etkileri hakkında, özenli, gerçeği aynen ve dürüstçe yansıtan hesap verme ilkelerine göre düzenlenmiş bir rapor hazırlatıp yönetim kuruluna sunmasını ve bunun yıllık rapor ile denetleme raporuna eklenmesini isteyebilir. Bağlı şirketler, yoruma yer bırakmayacak açıklıkta haklı bir sebebin varlığını ispat etmediği takdirde bu raporun hazırlanması için gerekli bilgi ve belgeleri hâkim şirketin bu işle görevlendirilen uzmanlarına verir. Talepte bulunan yönetim kurulu üyesinin bu talebi başkasının yararına yapmasından doğan sorumluluğu saklıdır.
---	---

Madde 202

Gerekçe:

Denkleştirme sistemi:

Şirketler topluluğu olgusunun, iktisadi ve işletmesel açıdan sağladığı faydalar gözönünde tutularak ve şirketlerin topluluk stratejisine uygun şekilde yönetilebilmesine imkan verecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Grup realitesinin kabulü, bağlı şirketin, bağlı şirketin alacaklılarının ve azınlıkta kalan pay sahiplerinin korunmasını gerektirdiği kadar, grup şirketlerinin bir ekonomik bütünlük içinde faaliyette bulunmasına da izin vermeli, grup şirketlerinin bir grup oluşturmanın iktisadi yararlarından faydalanmasını sağlamalıdır. Bunun

için de yönetimde esneklik imkanı bulunmalıdır. Denkleştirme sistemi, bağlı şirketin uğradığı kayıpların giderilmesini ve bu yolla paysahiplerinin ve alacaklıların yansıma zararlarını gidermeyi amaçlamaktadır, ancak bu amaca ulaşmaya çalışırken yönetim esnekliğini yeterince sağlayamamaktadır. Eğer bir telafi sistemi benimsenecek ise, Fransız Rozenblum konseptinde olduğu gibi, topluluğun bütününe gözönünde tutan, uzun vadede sağlanan yararları değerlendirmeye imkan veren, esnek bir telafi sisteminin benimsenmesinin gerektiği düşünülmektedir.

Hakim şirkete sağlanması arzu edilen yönetim serbestisinin sınırları tespit edilirken iki esas göz önünde bulundurulmalıdır. Hakim şirket, bağlı şirketi iki şekilde kullanabilir; birincisi, topluluk amaçları doğrultusunda, diğeri de topluluk amaçlarını ilgilendirmeyen, paysahiplerinin kişisel amaçları doğrultusunda. Topluluk amaçları dışındaki her türlü kullanma sebebiyle bağlı şirketin doğan kayıplarının tazmin edilebileceği düşünülmektedir. Hakim şirketin bağlı şirketi topluluk amaçları dahilinde yönlendirmesi ve kullanması halinde ise yine ikili bir ayırım yapmak gereklidir. Hakim şirketin nüfuzunu kullanması sonucu “bağlı şirket alacaklılarının alacaklarının tahsilini imkansızlaştıracak” işlemlerin yapılması sözkonusuysa, bağlı şirket yönetim kurulunun bunları yapmama hakkının tanınması gerekmektedir. Eğer bu asgari koruma sağlanırsa denkleştirmeye duyulan ihtiyaç azalacaktır. Ayrıca paysahipleri açısından çıkma hakkının varlığı da güçlü bir ilave koruma sağlamaktadır.

Hükümdeki mevcut sistemin, yönetimin karşısına koyduğu şartlarla, grup şirketlerinin sağladığı iktisadi faydaları ortadan kaldıracak ve gruplaşmayı caydıracak nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Konuya, denkleştirmenin sağlanması istenen süre açısından bakıldığında, Tasarının ifadesine göre, denkleştirmenin “hemen, tamamen, fiilen, aynı hesap yılı içinde” sağlanması beklenmektedir. Ancak denkleştirmenin “hemen” yapılması, aynı hesap yılı içinde yapılmaktan farklıdır. Bu nedenle hüküm bir çelişki içerir gözükmektedir. Ayrıca yukarıda 199. madde ile ilgili açıklamalarda da belirtildiği gibi, mehz hükümde fiilen denkleştirme ile ileride yapılacak bir telafi için şimdiden bir talep hakkı kazandırılması farklı addedilmelidir. Daha önemlisi, *telafinin bir hesap yılı içerisinde yapılması şartı, yönetimdeki esnekliği tamamen ortadan kaldıran bir düzenlemedir.* Böyle bir süre koşulunun, şirketleri kısa vadeli planlamaya iteceğinden ve enflasyonist ortam sebebiyle Türkiye’de bugüne dek zaten yerleşmemiş olan uzun vadeli planlama faaliyetini engelleyeceğinden endişe edilmektedir. Eğer bir telafi yapılacaksa, bunun bir yıl - iki yıl gibi sürelerle bağlanmaktansa, her duruma göre değişebilecek makul bir süre içinde yapılmasına olanak tanınan bir düzenlemeye gidilmesinin daha isabetli olacağı düşünülmektedir. Netice itibarıyla telafinin yapılmaması halinde bundan hakim şirket sorumlu olacak ve telafi sağlanmadan geçen sürenin makul olduğunu ispat görevi ona düşecektir.

Diğer yandan 202 (2)’de (c) bendine giren fiiller için hemen güvence istenebileceği ve bu güvence verilmediği takdirde tedbir istenebileceği söylenmiştir. Bu takdirde, bağlı şirkete yaptırılmak istenen bazı fiiller için, yılsonu beklenmeden hemen bir denkleştirme sağlanması gereği aranmaktadır. Bu koşul yine uzun vadeli plan ve projelerin gerçekleştirilmesini son derece güçleştirecek ve yönetimin serbestisini kısıtlayacak bir mekanizmadır. Paysahibine zaten çıkma hakkı/tazminat talep hakkı tanınmışken ve denkleştirme mecburiyeti varken ayrıca bir de tedbir istenmesinin yönetimin elini kolunu bağlayacak, şirketleri ancak kısa vadeli projelerle çalışmaya zorlayacak bir durum yaratacağından endişe edilmektedir. Bu nedenle, tedbirle ilgili hükmün madde metninden tümüyle çıkarılması önerilmektedir.

202. maddenin (c) bendi ekonomik gerçeklerle çelişen bir düzenlemedir. Tasarı, bu bendin, bağlı şirketin, hakim şirketin makro planlarına ve politikalarına feda edilmesi gibi “çok uluslu şirket uygulamalarına engel olmak amacıyla” öngörüldüğünü belirtmektedir. Ancak, bu düzenlemenin birçok yönden eleştiriye açık olduğu düşünülmektedir. Bunlardan birincisi, bu hükmün yalnızca çok uluslu şirketlere değil, merkezi Türkiye’de bulunan, hakim ve bağlı şirketleri Türk sermayesiyle kurulmuş olan Türk şirket topluluklarına da uygulanacak olmasıdır. Üstelik (c) bendine giren hallerde *hesap yılı sonu dahi gelmeden teminat talebiyle dava açma imkanı diğer pay sahiplerine tanınmıştır*. Bu bent, şirketin stratejik yönetim kararlarını ilgilendirdiğinden, bentte sayılan işlerin yapılması konusundaki kararlara müdahale edilmesi, özellikle uzun vadeli planlamayı neredeyse imkansız hale getirmektedir. Burada sayılanlar sınırlı sayıda da olmadığı için, burada sayılanlara benzeyen, bir yatırımın durdurulması, başka alana yatırım yapılması, sektör değiştirilmesi gibi her tür karar bu madde kapsamına girebilecektir. Dolayısıyla, bir yerli yatırımcının, bir sektördeki faaliyetini durdurarak veya kısarak başka sektöre yatırım yapması veya faaliyetinin tipini değiştirmesi (örneğin iplik üretiminden bez üretimine, oradan hazır giyim üretimine geçmesi) olanaksız hale gelmektedir. Üstelik bu işin iki şirket arasındaki aktarımlarla değil, tek bir şirket bünyesinde yatırım faaliyetinin değişikliğe uğratılması şeklinde yapılması halinde de sonuç aynı olacaktır. *Zira faaliyetin durdurulmasının veya kısılmasının şirket bakımından meydana getireceği kaybın ölçülmesi ve bunun aynı mali yıl içerisinde sağlanacak başka bir faydayla giderilmesi imkansızdır*. Bu nedenle her ne kadar gerekçede hükmün esneklik sağladığı, denkleştirmenin yapılması yoluyla hakim ortaklığın politikalarının uygulanabileceği söylenmiş olsa da, *uzun vadeli stratejik yatırım kararlarının neticelerinin ölçülmesi ve bunların aynı mali yıl içerisinde giderilmesi mümkün olamayacağından, hüküm bu tip kararların alınmasını imkansızlaştırmaktadır*. 202. maddenin (c) bendinde anılan stratejik yatırım kararlarının, denkleştirme sistemine uygun olmayan tipte kararlardır.

Ayrıca, yatırım kararları, ekonomik istikrara, konjoktüre, dünyadaki teknolojik, iktisadi gelişmelere, çeşitli ülkelerden gelen rekabete, vs. göre verilen, ekonomik bir rasyonele dayalı kararlardır. Bir yatırım, tamamen iktisadi sebeplerle (örneğin o alandaki üretime olan talebin daralması, arzın gereğinden fazla olması, farklı teknolojilerin gelişmesi vs. gibi) ömrünü tamamlamış olabilir. Böyle bir durumda yatırımcı gelişen alanları takip ederek yatırımını buralara aktarmaya, ömrünü tamamlayan yatırım alanından ise çekilmeye çalışacaktır. Bu ise şirketin bağımsız olması veya bir topluluğa dahil olması sebebiyle alınan bir karar değildir, ekonomik ihtiyaçların gerektirdiği bir karardır. Kaynak üreten durumdan çıkıp kaynak tüketen duruma gelmiş şirketin zaten yaşaması mümkün değildir. Yeni şirketlerin kurulması gibi, şirketlerin kapanabilmesi de olağandır. Nitekim Tasarının 529. maddesi de, sermayenin %50’sinin olumlu oylarıyla şirketin feshine karar verilebileceğini öngörmektedir. Öyleyse, bir şirket kendi kendini kapatabilme özgürlüğüne dahi sahip iken, yatırımının türünü değiştirme özgürlüğüne sahip olmaması tutarsız ve ticari hayatın gerek ve ihtiyaçlarıyla çelişen ve bunlara aykırı olan bir durum yaratmaktadır. Bu sebeple hükme, *AktG §317 II benzeri, bir istisna düzenlemesi koyulmalı, şirketin bağımsız olması halinde dahi alacağı kararlar denkleştirmenin dışında tutulmalıdır*.

Öte yandan, hükmün “çok uluslu şirket politikalarının uygulanmasını engellemek” şeklindeki bir amaca bağlanması, Türkiye’ye daha fazla yabancı sermaye çekilme amacıyla da çelişmektedir. Türkiye’de doğrudan yabancı yatırımların artırılmasına yönelik önemli reform çalışmaları yürütülmektedir. Oysa bu hüküm, doğrudan yabancı sermaye yatırımcısının Türkiye’ye gelmesine engel teşkil edebilecek niteliktedir. Ayrıca Türkiye’ye yatırım yapan çok uluslu bir şirket, Türkiye’deki üretimini kısıp üretimini başka bir ülkeye kaydırmak istiyorsa,

buna engel olmak Ticaret Kanunuyla yapılan düzenlemelerden çok, Türkiye’de elverişli yatırım ve üretim ortamını sağlamakla yükümlü olan siyasi erk tarafından atılacak somut adımlarla mümkün olacaktır. Eğer bir ülkede uygun bir yatırım ortamı yoksa Ticaret Kanunu bunu düzeltemez ve düzeltmemelidir. Bugün her devlet, yabancı sermayeyi ülkesine çekebilmek için yatırımı teşvik edici birçok yönteme başvurmakta, bürokratik işlemleri minimuma indirmeye ve adil rekabet ortamını tesis etmeye çalışmaktadır. Üretimin bir yerden başka bir yere kaydırılması ekonomik bir karardır ve ekonomik gerekçelere dayanmaktadır. Dolayısıyla, *gerekçedeki bu ifadelerin çıkarılmasını uygun olacağı düşünülmektedir.*

202. maddenin (c) bendi ile ilgili bir diğer endişe de, bu bende göre açılacak bir davada, şirketin yönetim stratejilerinin ve ticari sırlarının açıklanmasının zorunlu hale geleceği ve iş yöneticisinin takdirinin değerlendirmeye alınacak olmasıdır. Stratejik kararlar hakkında bir dava açılması halinde, öncelikle kararın hangi sebeplerle verildiği masaya yatırılacaktır. Kararın dayandığı mikro ve makro sebeplerin mahkemede açıklanması, şirketin en önemli ticari sırlarının, yönetim politikalarının dayandığı sebeplerin vs. açıklanması anlamına gelmektedir. Bir şirketin yönetim politikaları, gelişme stratejileri vs. gibi en önemli ticari sırlarının açıklanmasının beklenmemesi gerektiği düşünülmektedir. Ek olarak, mahkemenin veya bir bilirkişi heyetinin bu tarz yatırım kararlarını değerlendirmesi, bunların isabetli olup olmadığını ölçmesi zaten mümkün görülmemektedir. Nitekim stratejik kararların değerlendirilmesi mahkemeye değil ilgili şirket yöneticilerine ait bir takdirin kullanılmasını gerektirmektedir.

Bunların yanı sıra, 202. maddenin altıncı fıkrası zaten bu tip stratejik kararlarda paysahibine bir çıkma hakkı veya tazminat talep hakkı vermektedir. Böyle bir çıkma hakkı (veya tazminat talep hakkı) varken ayrıca denkleştirme yapılmasının istenmesinin, şirkete çifte ceza kesilmesi anlamına geleceği düşünülmektedir.

Tüm bu gerekçelerle 202. maddenin (c) bendinin tasarıdan muhtakak çıkarılması önerilmektedir.

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu

Tasarıda, tam hakimiyet halinde yönetim kurulunun şirkete ve paysahiplerine karşı sorumluluğu kaldırılmıştır. Gerekçede “bağlı yönetim kurulu”nun, “talimat altında çalışan, menfaatler çatıştığında, hemen daima hakim ortaklığın ve topluluğun menfaatlerini ön planda tutmak zorunda olan, aksi halde işini yitiren, yitirecek olan” kişilerden oluşan bir organ olduğu isabetle belirtilmiştir. Ancak bu durum, sadece tam hakimiyet halinde değil, kısmi hakimiyet halinde de geçerlidir. Kısmi hakimiyet halinde de yönetim kurulunun, hakim şirketi dava etmesi talep edilemeyecek bir davranıştır. Bir yönetim kurulu üyesinin kendisini göreve getirenleri dava etmesi, o kişinin profesyonel yönetici olarak şöhretinin olumsuz etkilenmesi sonucunu doğuracaktır. Böyle bir yöneticinin sadece o şirkette işine devam etmesi değil, başka şirketlerde de yönetici olarak iş bulması ihtimali son derece azalacaktır. Denkleştirme sisteminin bekçisi olmak, kurul üyelerini hakim şirket yöneticileriyle karşı karşıya getirecek son derece ağır ve gerçekleştirilmesi neredeyse imkansız bir görevdir. Eğer yönetim kurulu hakim şirketi dava etmediği için diğer paysahipleri ve alacaklılar tarafından dava edilme tehdidi altında kalacaksa, güç bir yol ayrımında bulunacaktır. Üstelik bu, hem tam hakimiyette, hem kısmi hakimiyette aynı şekilde ortaya çıkacaktır. Zira kısmi hakimiyette de denkleştirme sonradan geleceği için yönetim kurulu üyesi önce hakim şirketin isteği doğrultusunda hareket etmekten başka çıkar yol bulamayacaktır. İşin yapılmasından önce yönetim kurulu üyesinin hakim şirkete karşı çıkması çok kolay bir seçim olarak gözükmemektedir. Bu sebeple, yönetim kurulu üyesinin, gerek kısmi hakimiyette gerekse tam hakimiyette hakim şirketin

talimatlarından ötürü sorumlu tutulmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir. Vurgulanması gereken bir nokta, bu önerinin, yönetim kurulunun sorumluluğunun tamamen kaldırılması anlamına gelmediğidir. Hem şirket, hem pay sahipleri, hem alacaklılar genel hükümlere göre (Tasarıda 557 vd) Yönetim Kurulunun sorumluluğuna gidebilir. Burada sözkonusu olan yalnızca yukarıdan gelen talimatlar doğrultusunda gerçekleştirilen hareketlerden doğan sorumluluktur. Anılan hareketler yukarıdan gelen talimat sebebiyle gerçekleştiğine göre, bu talimatı verenin sorumlu tutulmasının yeterli olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple aşağıdaki önerilerde, bağlı şirket yönetim kurulu üyesine karşı sorumluluk davası açılması halinde, bağlı şirket yönetim kurulunun kayba yol açtığı iddia edilen tasarrufun hakim şirketin sevk etmesi sebebiyle yapıldığının ispat edilmesiyle sorumluluktan kurtulması yolu açılmaktadır.

Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin talimata uyma sebebiyle herhangi bir şekilde sorumlu tutulması ihtimaline karşılık, bu sorumluluğun hakim şirket tarafından karşılanmasına dair sözleşmelerin geçerliliği ile ilgili olarak tam hakimiyete hasredilen hükmün (206 son fıkra), kısmi hakimiyet halinde de uygulanmak üzere 202. maddeye alınması önerilmektedir.

Paysahiplerinin çıkma hakkı

Azınlık pay sahipleri açısından, özellikle 202. maddenin (6). fıkrası bir çözüm getirmektedir. Önemli işlemlere karşı çıkan pay sahiplerinin paylarını hakim şirkete satarak ayrılabilmeleri imkanının yeterli koruma sağladığı düşünülmektedir. Oysa bu hükümde ayrıca pay sahiplerinin zararlarının tazmin edilmesi konusunda seçimlik bir talep de tanınmıştır. Bir yandan denkleştirme sistemi devam ederken, ayrıca hangi zararın tazmin edilmesi gerektiği anlaşılamamaktadır. Azınlık pay sahiplerinin zararı, hakim şirketin bağlı şirkete verdiği zararın yansıması olarak ortaya çıkmaktadır. Nitekim denkleştirme sistemi de bağlı şirketin zararının ortadan kaldırılması amacını taşımaktadır. Bunun dışında ayrı bir tazminat talebi tanınıyorsa, burada pay sahibinin, şirketin zararları dışında kalan, şahsi ve doğrudan zararının tazmininden bahsedildiği ve bu zararın miktarının pay sahibi tarafından ispat edilmesi gerektiği ya hükümde ya da gerekçede belirtilmelidir. Zira hükümde örneklendirilen kararlar, uygulamaya geçmeden önce pay sahibi açısından doğrudan bir zarar oluşturmamaya nitelikte kararlardır. Pay sahibinin açacağı dava ise teminat talebi yoluyla kararın uygulanmasını engelleyebilecek nitelikte bir davadır. Dolayısıyla pay sahibinin doğrudan bir zarar görmesi olasılığı son derece düşüktür.

Öte yandan bu hükümdeki teminatın yatırılması/kararın geçerlilik kazanması ve dava ikame süresi ile ilgili bazı değişikliklere de ihtiyaç olabileceği kanısı doğmaktadır.

Öncelikle, yedinci fıkarda, davacı pay sahibine teminat isteme hakkı tanınmış ve teminat yatırılmadığı takdirde ilgili kararların geçerlilik kazanmayacağı belirtilmiştir. Burada bir askıda hükümsüzlük düzenlemesi sözkonusudur. Zira teminatın yatırılması ile karar geçerlilik kazanacak ise, kararın baştan itibaren geçersiz sayılması gerekir. Oysa burada sözkonusu olan durumda GK veya YK tarafından verilen karar, baştan itibaren geçerlidir. Nitekim herhangi bir dava açılmaması halinde kararın geçersiz olması/geçersizlik kazanamaması gibi bir netice de doğamaz; karar geçerli olarak alınmıştır ve geçerliliğini sürdürür. Dolayısıyla, kararın geçerliliği bakımından getirilen askıda hükümsüzlük düzenlemesinin, “kararın icrasının durdurulması” sistemi ile değiştirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Davanın açılması ancak kararın icrasının durdurulması sonucunu beraberinde getirebilir.

Ek olarak, pay sahibinin hakkını dava yoluyla kullanmasının sözkonusu olması halinde, davanın karara ittila tarihinden itibaren bir yıl içinde açılabilmesi belirtilmiştir. Oysa birleşme, bölünme, tahvil ihracı gibi kararların gerek bir yıl boyunca askıda hükümsüz kalması gerekse bir yıl sonra kararın icrasının durdurulması arzu edilmeyecek bir sonuç olacaktır. Dolayısıyla işlem güvenliği açısından burada dava süresini kısaltmak gereklidir. En fazla bir ay içinde

davanın açılması sağlanmalıdır. Sürenin başlangıcının tespiti de güç değildir. Eğer bir GK kararı sözkonusu ise zaten kararın tescil ve ilanı da sözkonusu olacaktır. Dolayısıyla kararın ilan tarihi esas alınabilir. YK kararları bakımından ise, kararın web sitesinde yayın tarihi esas alınabilir ve bu yayın tarihinden itibaren bir aylık süre verilebilir. Nitekim, 1502. madde pay sahipleri ve ortaklar açısından önem taşıyan açıklamaların web sitesinde yayınlanmasını öngörmektedir. 202. maddede dava hakkı tanıyan işlemler, ortaklar açısından önem taşıyan işlemler olduğuna göre, bunların 1502. maddeye göre web sitesinde yayınlanması gerekecektir. Hatta tasarıda genel kurul çağrıları için 1506. maddede düzenlenen elektronik posta adresine bilgi gönderme imkanının yalnızca genel kurul davetiyeleri için değil web’de yayınlanacak tüm bilgiler için kullanılması da sağlanabilir. Böylece YK kararlarından doğacak dava haklarının da yine YK kararının web sitesinde duyurulmasından itibaren bir ay içerisinde açılması istenebilir. Eğer YK önemli bir kararı web sitesinde duyurmamışsa bundan sorumlu olacaktır.

Çıkma hakkı ile ilgili olarak gözetilmesi gereken bir yön de, bu hakkın kullanılması halinde hakim şirketin üstlenmesi gereken ilave masraf sebebiyle hakim şirketin bağlı şirkete yaptırmayı planladığı ve azınlığın muhalefetine uğrayan asıl işin (birleşme, bölünme vs. gibi) anlamını yitirmesi olasılığıdır. Zira karara muhalefet eden pay sahiplerinin paylarının satın alınması, büyük bir maliyet doğurabilir. Bu maliyet karşısında, kararın uygulanmasından beklenen fayda anlamsızlaşabilir. Bu takdirde hakim şirkete planlanan projeden vazgeçme imkanı tanınmalıdır. Hakim şirket, davaya konu olan projeyi hangi organda karara bağlamış ise, aynı organda alınacak bir kararla ilk kararını geri alabilmelidir. Aksi takdirde şirket organında bir kararın alınması, henüz karar uygulanmadan azınlık pay sahipleri açısından mutlak bir pay satım hakkına dönüşmüş olacaktır. Oysa kararın alınması değil uygulanması azınlık pay sahibinin kaçınmak istediği etkiyi doğuracaktır. Her organ aldığı bir kararı başka bir kararla etkisiz hale getirebilir. Bu durumda çıkma hakkının da düşeceği hususu aydınlığa kavuşturulmalıdır. Çıkma hakkı ile ilgili önemli bir diğer nokta da, payın devredilmesinin yaratabileceği sorundur. Pay sahibine tanınan çıkma hakkının, sadece yapılmak istenen işe muhalefet eden pay sahibi tarafından kullanılabileceği, bu kişinin payını satması halinde ancak, varsa satış bedelini aşan zararlarının tazminini hakim şirketten isteyebileceği açıkça düzenlenmelidir. Ayrıca payı sonradan devralan, diğer bir deyişle durumu bilerek şirkete gelen kişilerin böyle bir dava hakkı olmayacağı da vurgulanmalıdır. Zira çıkma hakkı zaten payın satılması yoluyla, zarar vereceği düşünülen işlemten etkilenilmemesi için bir kaçış imkanı yaratmayı amaçlamaktadır. Payını satmış olan pay sahibi açısından bu amaç hasıl olmuştur. Payı devralanın ise, sonradan girdiği ve işlemten haberdar olduğu şirketten çıkması şeklinde bir talebine hak tanınmamalıdır.

Son olarak, çıkma hakkını düzenleyen hükümde verilen örnekler arasında yer alan “esas sözleşme değişikliği”nin hükümden çıkarılması uygun olur. Esas sözleşme değişiklikleri ile ilgili olarak tasarıda mevcut kanuna kıyasla ağırlaştırılmış nisaplar öngörülmüştür. Bu nisapların koruyuculuğu yeterli görülmelidir. Her esas sözleşme değişikliğinde azınlık pay sahiplerinin çıkma tehdidinde bulunabilmesine imkan tanınmamalıdır. Zira, yukarıda da belirtildiği gibi çıkma hakkının, payı satın alması gereken hakim şirket açısından getireceği maliyet, şirket yönetiminin hareketini kısıtlayıcı hatta engelleyici boyuta gelebilir. Aynı şekilde, fesih kararı da yüksek nisaba bağlanmıştır. Üstelik GK’da fesih kararı alınırken nisabın tutturulması yeterlidir, yoksa pay sahipleri herhangi bir haklı sebep beyan etmek zorunda da değildirler. Dolayısıyla fesih kararı alınması halinde çıkma veya tazminat talebi hakkının olmaması ve fesih halinin de hükümden çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
VIII - Sorumluluk 1. Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması MADDE 202. – (1) Bir şirketin diğer bir şirket üzerinde herhangi bir şekilde doğrudan veya dolaylı hâkimiyeti haiz olması halinde, bu şirket, hâkimiyetini, bağlı şirketin kaybına sebep olabilecek şekilde, bağlı şirketi a) iş, varlık, fon, personel, alacak ve borç devri gibi hukukî işlemler yapmasına ve kârının kısmen veya tamamen aktarılmasına; b) malvarlığını aynî ve şahsî yüklerle sınırlandırmaya, kefalet, garanti ve aval vermek gibi sorumluluklar yüklenmeye, başkaları için ödemelerde bulunmaya; c) tesislerini yenilememek, yatırımlarını kısıtlamak, durdurmak veya bunu tasarlamak gibi verimliliğini veya faaliyetini olumsuz etkileyen kararlar almaya veya benzer işlemleri gerçekleştirmeye sevk edecek tarzda kullanamaz; meğerki, kayıp, bağlı şirkete sağlanan bir yararla hemen, tamamen, fiilen ve o hesap yılı içinde denkleştirilsin. (2) Denkleştirmenin süresi içinde yerine getirilmemesi, bağlı şirkete ve her bir pay sahibine, kaybın şirkete tazmin edilmesini hâkim şirketten talep etmek hakkını verir. Tazminat davası, denkleştirme talebini, kaybın vukubulduğu faaliyet yılını takip eden faaliyet yılının ilk doksan günü içinde dava açmak suretiyle hâkim şirkete karşı ileri sürmeyen, bağlı şirketin yönetim kurulu üyelerine karşı da ikame edilebilir. Birinci fıkranın (c) bendine giren hallerde denkleştirmenin güvencesi hemen verilmezse hesap yılı sonu beklenmeden tedbir istenebilir ve kararın iptali davası açılabilir. (3) Şirket alacaklıları da, iflâs etmemiş bile olsa şirketin zararının şirkete ödenmesini bir dava ile talep edebilir. Ancak, bunun için, alacaklının dava açmasını bağlı şirketten noter aracılığı ile talep etmesi ve bağlı şirketin iki ay içinde bu talebe uyararak davayı	VIII - Sorumluluk 1. Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması MADDE 202. – (1) <i>Hakim şirket, bağlı şirket üzerindeki hakimiyetini topluluk şirketlerinin menfaati dışındaki amaçlar için kullanamaz ve bağlı şirketin borçlarının ödenmesini imkansızlaştıracak tasarrufların yapılmasına yol açamaz.</i> (2) <i>Hakim şirketin bağlı şirket üzerindeki hakimiyetini kullanması sebebiyle bağlı şirketin menfaatine olmayacak işlem ve eylemlerin yapılması halinde, bunların yol açabileceği kayıpların topluluğun yapısı ve politikaları ve varsa şirketin topluluğa dahil olmasından doğan olumlu sonuçlar da göz önünde bulundurularak makul bir süre içerisinde şirkete sağlanacak faydalarla denkleştirilmesi gerekir. Şu kadar ki, şirket, topluluktan bağımsız olsa idi aynı tasarrufu yine de yapacak idiyse, denkleştirme gerekmez.</i> (3) <i>Bağlı şirket ve her bir pay sahibi, yukarıdaki fıkralara aykırılık halinde hakim şirkete ve hakim şirketin yönetim kurulu üyelerine dava açabilir. Bağlı şirketin yönetim kuruluna karşı sorumluluk davası açılması halinde yönetim kurulu üyesi, bağlı şirketin kaybına yol açtığı iddia edilen tasarrufun hakim şirketin sevk etmesi sebebiyle yapıldığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir.</i> (4) Şirket alacaklıları da, iflâs etmemiş bile olsa <i>yukarıdaki fıkralara giren hallerde</i> şirketin zararının şirkete ödenmesini bir dava ile talep edebilir. Ancak, bunun için, alacaklının dava açmasını bağlı şirketten

ikame etmemiş olması gerekir. Şirketin açtığı davaya paysahipleri ve alacaklılar müdahale edebilirler.

(4) Bağlı şirketin, paysahiplerinin veya şirket alacaklılarının açacağı davaya kıyas yoluyla 553, 555 ilâ 557 ve 561 inci madde hükümleri uygulanır.

(5) Bağlı şirketin davasından feragat edilemez. Sulh sözleşmesinin, esas veya çıkarılmış sermayenin en az yüzde doksanbeşini oluşturan payların verdiği oylarla onanması şarttır.

(6) Hâkimiyetin uygulanması suretiyle kararlaştırılan ve bağlı şirket yönünden açıkça anlaşılabilir haklı bir sebebi bulunmayan; tür değiştirme, birleşme, bölünme, fesih, işletme veya bir üretim birimi kapatma, menkul kıymet ihracı, esas sözleşme değişikliği, işletmenin kısmen veya tamamen satışı gibi durumlarda; bu işlemlere genel kurulda muhalif oy veren, yönetim kurulunun ya da başka bir yetkilinin bu işlemlere ilişkin kararına muhalefetini açıklayan paysahipleri, hâkim şirketten, zararlarının tazmin edilmesini veya paylarının borsa veya gerçek değer veya genel kabul gören başka bir değerle satın alınmasını talep edebilirler. Bu halde mahkeme, somut olayın özelliklerini dikkate alarak, olayda bu değerlerden hangisi hakkaniyete uygun ise o değerle payların satın alınmasını karara bağlar. Söz konusu dava bu fıkra da anılan kararlara ittıla tarihinden itibaren bir yıl ve her halde iki yıl içinde ikame edilir.

(7) Davanın açılması üzerine, ortakların

noter aracılığı ile talep etmesi ve bağlı şirketin iki ay içinde bu talebe uyarak davayı ikame etmemiş olması gerekir. Şirketin açtığı davaya paysahipleri ve alacaklılar müdahale edebilirler.

(5) Bağlı şirketin, paysahiplerinin veya şirket alacaklılarının açacağı davaya kıyas yoluyla 553, 555 ilâ 557, **560 ve** 561 inci madde hükümleri uygulanır.

(6) Bağlı şirketin davasından feragat edilemez. Sulh sözleşmesinin, esas veya çıkarılmış sermayenin en az yüzde doksanbeşini oluşturan payların verdiği oylarla onanması şarttır.

(7) Hâkimiyetin uygulanması suretiyle kararlaştırılan ve bağlı şirket yönünden açıkça anlaşılabilir haklı bir sebebi bulunmayan; birleşme, bölünme, işletme veya bir üretim birimi kapatma, menkul kıymet ihracı, işletmenin kısmen veya tamamen satışı gibi durumlarda; bu işlemlere genel kurulda muhalif oy veren, yönetim kurulunun ya da başka bir yetkilinin bu işlemlere ilişkin kararına muhalefetini açıklayan paysahipleri, hâkim şirketten, zararlarının tazmin edilmesini veya paylarının borsa veya gerçek değer veya genel kabul gören başka bir değerle satın alınmasını talep edebilirler. Bu halde mahkeme, somut olayın özelliklerini dikkate alarak, olayda bu değerlerden hangisi hakkaniyete uygun ise o değerle payların satın alınmasını karara bağlar. Söz konusu dava, ***genel kurul kararının ilanı tarihinden veya yönetim kurulu kararının veya diğer işlemlerin 1502. madde uyarınca duyurulmasından itibaren bir aylık hak düşürücü süre içinde ikame edilmelidir. Payını hakim şirket dışındaki üçüncü kişilere devreden paysahibi hakim şirketten yalnızca payın devri ile karşılanmayan zararlarının tazminini talep edebilir. Hakim şirketin muhalefet edilen işlemi geri alması veya denkleştirmeyi sağlaması halinde dava hakkı düşer.***

(8) Davanın açılması üzerine, ortakların

muhtemel zararlarını veya payların tahmini satın alma değerini karşılayan ve tutarı ile niteliği mahkeme kararıyla belirlenen, güvence yatırılmadığı takdirde, altıncı fıkrada öngörülen işlemlere ilişkin kararlar geçerlik kazanmaz. (8) Birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin hükümler saklıdır.	muhtemel zararlarını veya payların tahmini satın alma değerini karşılayan ve tutarı ile niteliği mahkeme kararıyla belirlenen güvence yatırılmadığı takdirde, altıncı fıkrada öngörülen işlemlere ilişkin <i>kararların yürütülmesi durdurulur.</i> (9) Birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin hükümler saklıdır. (10) <i>Bağlı şirketin yöneticilerinin üçüncü kişilere karşı sorumluluklarının hâkim şirket tarafından karşılanacağına ilişkin sözleşmeler geçerlidir.</i>
---	--

Madde: 203 - 206

Gerekçe: Tasarıda öngörülen denkleştirme sisteminde, tam hakimiyet ve kısmi hakimiyet arasında talimat serbestisi açısından bir fark yaratılmıştır. Tam hakimiyet halinde, yani bir ortaklığın diğer bir ortaklığın paylarının tamamına sahip olması halinde, hakim şirket bağlı şirkete, “topluluğun belirlenmiş ve somut politikalarının gereği olmak şartıyla”, bağlı şirketin aleyhine dahi olabilecek talimatlar verebilmektedir. Bu talimat serbestisinin sınırı, “bağlı şirketin ödeme gücünü açıkça aşabilecek veya tehlikeye düşürebilecek ya da önemli varlıklarını yitirmesine sebep olabilecek” talimatlardır. Ancak talimat serbestisine rağmen, tam hakimiyet halinde de hakim şirketin denkleştirme yükümü devam etmektedir. Ayrıca yönetim kurulunun, uymak zorunda olduğu tasarruflar bakımından dahi denkleştirmenin yapıp yapılmadığını kontrol etmesi ve eğer süresinde denkleştirme yapılmazsa hakim şirkete dava açması gerekmektedir. Hatta yönetim kurulu bu davayı açmazsa bu kez kendisi alacaklılara karşı sorumlu olmaktadır (m. 206 (1)).

Madde 202 Gerekçesinde de açıklanmaya çalışılan nedenlerden ötürü, yönetim kurulunun talimata uymaktan ötürü sorumluluğu, hem kısmi hakimiyette hem tam hakimiyette kaldırılmalıdır. Üstelik tam hakimiyet halinde, yönetim kurulunun bir yandan talimatlara uymak zorunda olması, diğer yandan da denkleştirme yapılmaz ise uymak zorunda olduğu talimat sebebiyle hakim şirkete dava açması daha da çelişkili ve yönetim kurulu üyelerini kendilerini göreve getiren kişilere karşı güç bir konumda bırakacak niteliktedir. Tasarı, tam hakimiyet halinde bağlı şirketin yönetim kurulunun, kanuna uygun talimatlar bakımından paysahiplerine karşı sorumluluğunu kaldırmaktadır. Ancak bunun ötesinde, yönetim kurulu üyesini sadakat yükümü ile talimat arasında seçim yapma durumunda kalmaktan kurtarılması ve alacaklılara karşı sorumluluğun da kaldırılması gerektiği düşünülmektedir.

Anılanların yanı sıra, tam hakimiyetteki talimat serbestisi ilk bakışta önemli bir imkanmış gibi görünse de, aynı mali yıl içinde denkleştirme sisteminin devam etmesi sebebiyle bu talimat serbestisi arzu edilen esnekliği sağlamayacaktır. Tam hakimiyet halinde öngörülen talimat serbestisi gerçekte sadece bu duruma has olmayıp, kısmi hakimiyet halinde de fiilen mevcuttur. Şöyle ki, öngörülen sistemde gerek tam hakimiyet gerek kısmi hakimiyet durumunda denkleştirmenin yapılması her halükarda zorunlu olduğuna ve denkleştirmenin, denkleştirmeye sebep olacak işlemin yapılmasından önce değil sonra gerçekleştirilmesi mümkün olduğuna göre, esasında yönetim kurulunun talimata uymaya yükümlü olması veya bu konuda seçme hakkı bulunması uygulamada bir şey değiştirmeyecektir. Zira kısmi hakimiyet halinde de

çoğunluğun temsilcisi olan yönetim kurulunun yine talimata uyması ve yıl sonuna kadar denkleştirmenin yapılmasını beklemesi olağan sonuç olacaktır. Nitekim bu husus, YK'nın talimata uymaktan ötürü sorumluluğunun kısmi hakimiyette de kaldırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Öyleyse tam hakimiyet ile kısmi hakimiyet arasında yapılan ayırım, denkleştirme sisteminin tam hakimiyette de devam etmesi sebebiyle arzu edilen sonucu doğurmamakta ve kısmi hakimiyette de denkleştirmenin sonradan yapılması sebebiyle fiili bir talimat serbestisi bulunduğundan, aslında ilave bir imkan yaratmamaktadır. Ancak tam hakimiyette denkleştirme sisteminin kaldırılması ile talimat serbestisi gerçek anlamını kazanacaktır.

Denkleştirme sisteminin tam hakimiyete uymamasının sebebi, tam hakimiyette zaten malvarlığının tek bir sahibi olmasıdır. Azınlık pay sahibinin olmadığı bir yerde denkleştirme yapılmasının azınlık pay sahibinin korunması açısından sağlayacağı bir fayda olmayacağı açıktır. Alacaklıların korunması açısından bakıldığında ise, şirketin ödeme gücünün korunması, alacaklıların korunması için yeterlidir. Bunun dışında şirketin değerini ve kârlılığını etkileyebilecek olan önemli varlıklarının transferi alacaklılar açısından önem taşımayacaktır. Alacaklar tahsil edilebildiği sürece şirketin daha değerli veya daha kârlı olması alacaklıların müdahil olmasını gerektirecek bir konu değildir. Şirketin önemli varlıklarının elden çıkarılması veya başka bağlı şirketlere transferi, malvarlığından nihai faydayı sağlayacak olan pay sahibini, yani tam hakimiyet halinde tek pay sahibi olan hakim şirketi ilgilendirecektir. Kural olarak malvarlığının elden çıkarılması, bir yandan alacaklıların teminatını azalttığı için alacaklıların aleyhine, diğer yandan da payın değerini düşürdüğü için pay sahibinin aleyhine kabul edilir. Ödeme gücünün korunması şartı, bu endişeye cevap verecek ve alacaklıları koruyacak niteliktedir. Payın değerinin düşmesi ise, pay sahibini ilgilendirmektedir. Tek pay sahibi bunu uygun görüyorsa, buna karşı tedbir almaya gerek görülmemektedir. Bu nedenle, tam hakimiyet halinde talimatın sınırının, yalnızca şirket alacaklılarının haklarının korunması olarak belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Öte yandan alacaklıların hem Ticaret Kanununa serpiştirilmiş, hem de başka kanunlarda yeralan birçok düzenlemeyle ayrıca korunduğu da unutulmamalıdır. Tasarıda da korunan mevcut 324. madde, ayrıca Tasarıda yeni öngörülen pay sahiplerinin şirkete borçlanma yasağı ve bağımsız denetim gibi birçok düzenleme alacaklıların korunmasına hizmet eder özelliktedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Tam hâkimiyet halinde a) Talimat MADDE 203. – (1) Bir şirket diğer bir şirketin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının ve oy haklarının yüzde yüzüne sahipse, hâkim şirketin yönetim kurulu, topluluğun belirlenmiş ve somut politikalarının gereği olmak şartıyla, bağlı şirkete, onun kaybına sebep olabilecek sonuçlar doğurabilecek olsa bile, yönlendirilmesine ve yönetimine ilişkin talimat verebilir. Bağlı şirketin organları talimata uymak zorundadırlar. <u>b) Talimata uymanın istisnası</u> MADDE 204. – (1) Bağlı şirketin ödeme	2. Tam hâkimiyet halinde a) Talimat MADDE 203. – (1) Bir şirket diğer bir şirketin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının ve oy haklarının yüzde yüzüne sahipse, hâkim şirketin yönetim kurulu, <i>bağlı şirketin borçlarının ödenmesini imkansızlaştırmamak şartıyla, bağlı şirketin kaybına sebep olabilecek sonuçlar doğurabilecek olsa bile, bağlı şirketin</i> yönlendirilmesine ve yönetimine ilişkin talimat verebilir. Bağlı şirketin organları talimata uymak zorundadırlar. MADDE 204. <i>Maddenin çıkarılması</i>

gücünü açıkça aşan veya tehlikeye düşürebilecek ya da önemli varlıklarını yitirmesine sebep olabilecek talimatlara uyulmaz. c) Bağlı şirketin organlarının şirkete ve pay sahiplerine karşı sorumsuzluğu MADDE 205. – (1) 203 üncü madde kapsamındaki talimatlara uymaları nedeniyle, bağlı şirketin yönetim kurulu üyeleri ile yöneticileri ve sorumlu tutulabilecek diğer kişiler şirkete ve pay sahiplerine sorumlu olmazlar. d) Şirket alacaklılarının dava hakkı MADDE 206. – (1) <u>Hâkim şirket ve yöneticileri, bağlı şirketin kaybına sebep olan talimatları dolayısıyla gerçekleşen kaybı, hemen, tamamen, fiilen ve o hesap yılı içinde denkleştirmedikleri takdirde, bağlı şirketin zarara uğrayan alacaklıları ve diğer üçüncü kişiler, hâkim şirketi, yöneticilerini ve 202 nci madde hükmüne aykırı hareket etmiş olmaları halinde bağlı şirketin yöneticilerini</u> dava edebilirler. Bu davaya 553, 555 ilâ 557 ve 561 inci madde hükümleri uygulanır. (2) Kredi ve benzeri alacaklarda davalılar, davacının, denkleştirmenin yapılmadığını bilerek bu ilişkiye girdiğini ispatlayarak sorumluluktan kurtulurlar. (3) Bu dava kayba ittıla tarihinden itibaren bir ve her halde kaybın vukuundan itibaren iki yıl içinde ikame edilir. (4) <u>Bağlı şirketin yöneticilerinin, yukarıdaki hükümler dolayısıyla üçüncü kişilere karşı sorumluluklarının hâkim şirket tarafından karşılanacağına ilişkin sözleşmeler geçerlidir.</u>	<i>önerilmektedir.</i> b) Bağlı şirketin organlarının talimata uyma halinde sorumsuzluğu MADDE 205. – (1) 203 üncü madde kapsamındaki talimatlara uymaları nedeniyle, bağlı şirketin yönetim kurulu üyeleri ile yöneticileri ve sorumlu tutulabilecek diğer kişiler şirkete ve pay sahiplerine karşı sorumlu olmazlar. d) Şirket alacaklılarının dava hakkı MADDE 206. – (1) <i>Hâkim şirketin, 203. maddeye aykırı hareket etmesi halinde, bağlı şirketin zarara uğrayan alacaklıları ve diğer üçüncü kişiler, hâkim şirketi ve yöneticilerini dava edebilirler. Bu davaya 553, 555 ilâ 557 ve 561 inci madde hükümleri uygulanır. Bağlı şirketin yönetim kuruluna karşı sorumluluk davası açılması halinde yönetim kurulu üyesi, bağlı şirketin kaybına yol açtığı iddia edilen tasarrufun hakim şirketin sevketmesi sebebiyle yapıldığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir.</i> (2) Kredi ve benzeri alacaklarda davalılar, davacının, <i>hakim şirketin talimatına uygun davranıldığını</i> bilerek bu ilişkiye girdiğini ispatlayarak sorumluluktan kurtulurlar. (3) Bu dava şirketin kaybına ittıla tarihinden itibaren bir ve her halde kaybın vukuundan itibaren iki yıl içinde ikame edilir. (4) 202. maddenin son fıkrası saklıdır.
--	---

Madde: 207

Gerekeçe: Tam hakimiyet halinde payların tamamının hakim şirketin elinde bulunması gerektiğinden hâkim şirketin paylarının bir kısmının, yönetim kurulu üyeliği görevinin yerine getirilebilmesi amacıyla, üyelerin mülkiyetinde bulunmasının tam hakimiyete ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel oluşturmayacağı ifade edilmiştir. Ancak tasarı ile YK üyeliği

için evvelce gereken paysahibi olma şartının kaldırılmış olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla tasarının 207. maddesinde öngörülmüş bulunan olasılık gerçekleşmeyecektir. Ancak hisse satın alma opsiyonu vs. gibi sebeplerle yönetim kurulu üyelerinin elinde hisse bulunması da belki aynı şekilde değerlendirilebilir. Buna ek olarak mevcut durumda şirket yönetim kurulu üyelerine verilmiş payların bulunması ihtimali vardır. Yönetim kurulu üyelerinin tam hakimiyette talimata uyan, hakim şirketin isteği doğrultusunda hareket eden kişilerden oluştuğu varsayıldığına göre, hakim şirketin dışında yalnızca yönetim kurulu üyelerinin elinde pay varsa, o takdirde yine tam hakimiyet kurallarının uygulanabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle hüküm, sebebine bakılmaksızın yönetim kurulunun elinde pay olması haline hasredilerek korunabilir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
e) Pay ve oy haklarının hesaplanması MADDE 207. – (1) Hâkim şirketin paylarının bir kısmının, yönetim kurulu üyeliği görevinin yerine getirilebilmesi amacıyla, üyelerin mülkiyetinde bulunması, tam hakimiyete ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel oluşturmaz.	e) Pay ve oy haklarının hesaplanması MADDE 207. – (1) Hâkim şirketin paylarının bir kısmının, yönetim kurulu üyelerinin mülkiyetinde bulunması, tam hakimiyete ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel oluşturmaz.

Madde: 209

Gerekeç: Şirketler topluluğu yasal bir olgu olduğuna göre, bir topluluğa mensup olmak yasak değildir ve ne bir topluluğa mensup olunduğunun kamuya açıklanması ne de grup aidiyetinin sağladığı itibardan faydalanılması başlı başına bir sorumluluk kaynağı olabilir. Bilakis, bir grup yaratmanın amaçlarından bir tanesi bu itibar artışından faydalanmaktır. Bununla birlikte, tasarının 209. maddesinin ilham kaynağı olduğu belirtilen İsviçre Federal Mahkemesinin Swissair kararında, Swissair şirketinin zımni bir himaye açıklamasında (*implizit Patronatserklärung*) bulunmuş olduğu ve bu açıklaması ile karşı tarafta yarattığı haklı beklentiye uygun davranmadığı için sorumlu olması gerektiği kabul edilmiştir. Uluslararası planda tartışılan, destek aldığı kadar eleştirilere de maruz kalan bu karar, netice itibarıyla Medeni Kanunun 2. maddesinin bir uygulamasını teşkil etmektedir. Nitekim İsviçre’de kanunda konuyla ilgili hiçbir özel düzenleme yer almamasına rağmen bu karar verilebilmiştir. Dolayısıyla, MK 2, hukuki görünüşe güven teorisi gibi dayanaklar mevcutken böyle bir düzenlemenin özel olarak kanunda yer almasına ihtiyaç olmadığı ve hükmün çıkarılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Hükmün Tasarı metninde korunması halinde, hangi hallerde uygulanabileceğinin daha kesin bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Bir grubun varlığı halinde doğal olarak bağlı şirketin gruba mensup olduğu duyurulacaktır. Bu gibi durumlarda, grup adı adeta bir marka haline gelmektedir. Nasıl iyi markalar bir kalite beklentisi doğuruyorsa, bir gruba ait olmak da o gruba ait şirketlerin yüksek kalitede mal veya hizmet sunacağı veya tüm işlemlerinde belli bir seviyeyi tutturacağına dair bir beklentiyi beraberinde getirecektir. Ancak bu, bağlı şirketin kendisine yönelik bir beklentidir. Bu beklenti sebebiyle hakim şirketin sorumlu tutulabilmesi ise, ancak hakim şirketin itibarının kullanılması sonucunda yavru ortaklığın yanı sıra hakim şirketin de bazı davranışlarda bulunacağı konusunda üçüncü kişide doğmuş olabilecek bir beklentinin, dürüstlük kurallarına göre haklı görülmesi halinde sözkonusu olabilir. Kenar başlıkta “güvenden sorumluluk” matlabı ile anılmış olan bu sorumluluk hali, sadece güvenin

yaratılmış olması sebebiyle değil, bu güvenin yaratılması sonucunda karşı tarafın dürüstlük kuralları uyarınca beklemekte haklı olduğu bir davranışın yerine getirilmemesi, yani karşı tarafta uyandırılan haklı beklentinin boşa çıkarılması halinde sözkonusu olabilir. Ancak bu koşul, hükümden yeterince anlaşılamamaktadır. Ayrıca, beklentinin boşa çıkarılmasında hakim şirketin de kusuru olmalıdır. Güvenden doğan sorumluluk bir kusursuz sorumluluk hali değildir.

Öte yandan güvenden doğan sorumluluk, ancak o güveni yaratan ve kullanan kişiye karşı ileri sürülebilir. Maddede ise “itibarın kullanılmasının uyandırdığı güvenden sorumludur” denilerek itibarı kullanan kişinin kim olacağı (özne) belirlenmemiştir. Bu durumda güveni uyandıran ve itibarı kullanan yavru ortaklık ise, ana ortaklığın bu durumdan haberdar olması ve bunu zımnen de olsa onaylamış olması gerektiği düşünülmektedir. Nitekim Swissair olayında da ana şirketin durumdan haberdar olduğu ve buna rağmen sonuçları önleyici tedbirleri almamış olması ana şirketin sorumluluğuna temel oluşturmuştur. Madde hükmünde bu hususun da açıklığa kavuşturulması yerinde olacaktır.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
4. Güvenden doğan sorumluluk MADDE 209. – (1) Hâkim şirket, topluluk itibarının, topluma veya tüketiciye güven veren bir düzeye ulaştığı hallerde, bu itibarın kullanılmasının uyandırdığı güvenden sorumludur.	4. Güvenden doğan sorumluluk MADDE 209. – (1) Hâkim şirket, topluluk itibarının, topluma veya tüketiciye güven veren bir düzeye ulaştığı hallerde, bu itibarın kullanılmasının <i>doğurduğu haklı beklentiye kusuruyla boşa çıkarmaktan sorumludur; şu kadar ki hakim şirket, itibarın kullanıldığını biliyor veya bilebilecek durumda olsun.</i>

Madde: 336

Gerekçe: Anonim şirket kuruluşlarında şirket sermayesinin kanuna uygun biçimde taahhüt edilip edilmediği, peşin ödenen kısma ilişkin banka dekontunun olup olmadığı gibi Tasarı’da kuruluş denetçisine tahsis edilen incelemeler şu anki düzenlemeler uyarınca şirketin ticaret siciline tescili esnasında sicil memurları tarafından yerine getirilmektedir. Sicil memurları gerek esas sözleşmeyi inceleyerek gerekse sermayenin peşin ödenen kısmına ilişkin banka dekontunu kontrol ederek herhangi bir eksiklik durumunda tescili gerçekleştirmemektedir. Tasarı’da yeni bir düzenleme ile noterlere de imza tasdikinin yanısıra esas sözleşmede sermayenin taahhüt edilip edilmediğine bakma yükümlülüğü yüklenmektedir. Buna ilave olarak sicil memurlarının yerine getirdiği bir görevi kuruluş denetçisine yaptırmak ek masraf ve zaman kaybı yaratacaktır. Bu sebeple hükmün aşağıdaki şekilde yasalaşması gerektiği düşünülmektedir. Anonim şirketlerin kuruluşlarında aranan kuruluş denetçisi raporunun limited şirketlerin kuruluşunda da kaldırılması gerektiği düşünülerek ilgili maddelerde değişiklik önerileri yapılmaktadır.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
II - Kuruluş belgeleri MADDE 336.- (1) Esas sözleşme, kurucular beyanı, değerlendirme raporları, ayın ve işletme devralınmasına ilişkin olanlar da dahil olmak	II - Kuruluş belgeleri MADDE 336.- (1) Esas sözleşme, kurucular beyanı, değerlendirme raporları, ayın ve işletme devralınmasına ilişkin olanlar da dahil olmak

üzere kurulmakta olan şirketle, kurucular ve diğer kişilerle yapılan ve kuruluşla ilgili olan sözleşmeler ile kuruluş <u>denetçisi raporu</u> , kuruluş belgeleridir. Bunlar, sicil dosyasına konur ve birer nüshaları şirket tarafından beş yıl süreyle saklanır.	üzere kurulmakta olan şirketle kurucular ve diğer kişilerle yapılan ve kuruluşla ilgili olan sözleşmeler kuruluş belgeleridir. Bunlar, sicil dosyasına konur ve birer nüshaları şirket tarafından beş yıl süre ile saklanır.
--	--

Madde: 338

Gerekeçe: Paysahibi sayısının bire inmesi halinde yönetim kurulunun bildirim yükümlülüğü yalnızca durumu bilmesi halinde değil, bilebilmesi halinde de mevcut olmalıdır. Ayrıca, yönetim kurulunun bu durumu bilemeyeceği hallerde, tüm payları elinde toplayan paysahibinin de bu durumu yönetim kuruluna bildirmesi gerekir. Özellikle hisse senetlerinin hamile yazılı olduğu durumlarda yönetim kurulunun payların tek kişinin elinde toplandığını bilmesi sözkonusu olmayabilir. Bildirimde bulunmayan paysahibi, yönetim kurulu ile sorumluluğu paylaşmalıdır. Bildirimin noter kanalıyla yapılmasının uygun olacağı; böylece sonradan ortaya çıkacak sorumluluk taleplerinde eski tarihli bildirim yapılmasının engellenebileceği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
Madde 338: (1) Anonim şirketin kurulabilmesi için paysahibi olan bir veya daha fazla kurucunun varlığı şarttır. 330 uncu madde hükmü saklıdır. (2) Paysahibi sayısı bire inerse bu durum yönetim kurulu tarafından yedi gün içinde tescil olunur; aksi halde doğacak zarardan yönetim kurulu sorumludur.	Madde 338: (1) Anonim şirketin kurulabilmesi için paysahibi olan bir veya daha fazla kurucunun varlığı şarttır. 330 uncu madde hükmü saklıdır. (2) Paysahibi <i>sayısının bire indiğini öğrenen veya öğrenmesi gereken yönetim kurulu, bu durumu yedi gün içinde ticaret siciline tescil ve ticaret sicil gazetesinde ve şirketin web sitesinde ilan eder;</i> aksi halde doğacak zarardan yönetim kurulu sorumludur. <i>Tüm payları elinde toplayan paysahibi de bu durumu derhal yönetim kuruluna noter kanalıyla bildirmek zorundadır; aksi halde doğacak zarardan yönetim kurulu ile müteselsilen sorumlu olur.</i>

Madde: 339

Gerekeçe: Tasarının 128. maddesi, ortaklığa paradan başka ekonomik değerlerin sermaye olarak konulması durumunda, bunların ortaklığın esas sözleşmesinde birlikişi tarafından belirlenen değerleri ile yer alması gerektiğini düzenlemiştir. Bu çerçevede,

- Anonim ortaklık esas sözleşmesinde yer alması gerekli asgari unsurların düzenlendiği işbu 339. maddenin 128. madde ile uyumlaştırılması,
- (c) bendinde pay sahipliği oranının belirlenmesi için kurucuların taahhüt ettikleri pay değerlerinin esas sözleşmede yer alması gerekliliği,

- paradan başka mal ve hakkın dışında ticari işletmelerinin de sermaye olarak ortaklığa konulabilmesi hususunda ilgili düzenlemeye açıklık getirilmesi maksadıyla maddede aşağıdaki değişikliğin yapılması öngörülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 339. – (1) Esas sözleşmenin yazılı şekilde yapılması ve bütün kurucuların imzalarının noterce onaylanması şarttır. (2) Esas sözleşmeye aşağıdaki hususlar yazılır: a) Şirketin ticaret unvanı ve merkezinin bulunacağı yer. b) Esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu. c) Şirketin sermayesi ile her payın itibarî değeri, bunları ödeme suret ve şartları; d) Pay senetlerinin nama veya hâmiline yazılı olacakları; belirli paylara tanınan imtiyazlar, devir sınırlamaları. e) Paradan başka sermaye olarak konan haklar ve mallar; değerleri; bunlara karşılık verilecek payların miktarı, işletme ve ayın devir alınması sözkonusu olduğu takdirde, bunların bedeli ve şirketin kurulması için kurucular tarafından şirket hesabına satın alınan malların bedelleriyle şirketin kurulmasında hizmetleri görülenlere verilmesi gereken ücret, tahsisat veya mükafatın tutarı. f) Kurucularla yönetim kurulu üyelerine ve diğer kimselere şirket kazancından sağlanacak menfaatler. g) Yönetim Kurulu üyelerinin sayıları, bunlardan şirket adına imza koymaya yetkili olanlar. h) Genel kurulların toplantıya ne suretle çağrılacakları; oy hakları. ı) Şirket bir süreyle sınırlandırılmışsa bu süre. i) Şirkete ait ilânların ne suretle yapılacağı. j) Paysahiplerinin taahhüt ettiği sermaye	MADDE 339. – (1) Esas sözleşmenin yazılı şekilde yapılması ve bütün kurucuların imzalarının noterce onaylanması şarttır. (2) Esas sözleşmeye aşağıdaki hususlar yazılır: a) Şirketin ticaret unvanı ve merkezinin bulunacağı yer. b) Esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu. c) Şirketin sermayesi ile her payın itibarî değeri, kurucular tarafından taahhüt edilen pay değeri ve payların ödeme suret ve şartları; d) Pay senetlerinin nama veya hâmiline yazılı olacakları; belirli paylara tanınan imtiyazlar, devir sınırlamaları. e) Paradan başka sermaye olarak konan haklar mallar ve işletmeler; bilirkişi tarafından belirlenen değerleri; bunlara karşılık verilecek payların miktarı, işletme ve ayın devir alınması sözkonusu olduğu takdirde, bunların bedeli ve şirketin kurulması için kurucular tarafından şirket hesabına satın alınan malların bedelleriyle şirketin kurulmasında hizmetleri görülenlere verilmesi gereken ücret, tahsisat veya mükafatın tutarı. f) Kurucularla yönetim kurulu üyelerine ve diğer kimselere şirket kazancından sağlanacak menfaatler. g) Yönetim Kurulu üyelerinin sayıları, bunlardan şirket adına imza koymaya yetkili olanlar. h) Genel kurulların toplantıya ne suretle çağrılacakları; oy hakları. ı) Şirket bir süre ile sınırlandırılmışsa bu süre. i) Şirkete ait ilânların ne suretle yapılacağı. j) Paysahiplerinin taahhüt ettiği sermaye paylarının nev'i ve miktarı.

paylarının nev'i ve miktarı. k) Şirketin faaliyet (hesap) yılı (dönemi). (3) İlk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşme ile atanır.	k) Şirketin faaliyet (hesap) yılı (dönemi). (3) İlk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşme ile atanır.
---	---

Madde: 340

Gerekçe: Tasarı'nın 340. maddesi, gelişen, devletin ticari hayattan elini çekmesi eğilimine ters bir biçimde, esas sözleşmenin çerçevesini kısıtlamaktadır. Oysa Tasarı'nın 331. maddesinde, 6762 sayılı Kanun'un 271. maddesinde olduğu gibi, "Anonim şirketler, kanunen yasaklanmamış her türlü iktisadî amaç ve konular için kurulabilir." denilmektedir. Asıl olan pay sahiplerinin Borçlar Kanunu'nun 19. maddesine uygun her türlü iradelerinin esas sözleşmede yer alabilmesidir. Bu nedenle, 340. maddenin Tasarı'dan çıkartılması gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Emredici hükümler MADDE 340. – (1) Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak, kanunda buna açıkça cevaz verilmişse sapabilir. Diğer kanunların, öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar. Bunlar dışında, bu Kanun ile diğer bir kanundaki düzenleme çelişirse bu Kanunun hükümleri üstün tutulur.	<i>Maddenin Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i>

Madde: 343/fıkra 1

Gerekçe: Tasarının 336. maddesine ilişkin önerimizde, kuruluş belgeleri arasında sayılan "kuruluş denetçisi raporu"nın sözkonusu maddeden çıkartılması önerildiğinden, 343. maddenin 1. fıkrasında da aynı sermaye değerlendirme raporuna itiraz edecekler arasında sayılan "kuruluş denetçileri"nin hükümden çıkarılması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Değer biçme MADDE 343. – (1) Aynî sermayeye ve kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve ayınlara, şirket merkezinin bulunacağı yer ticaret mahkemesi tarafından atanan bilirkişilerce değer biçilir. Değerleme raporunda, seçilen değerlendirme yönteminin, somut olay için en adil ve en uygun yöntem olduğunun gerekçeleri açıklanması şarttır. Resmî nitelik taşıyan bu rapora mahkemede,	2. Değer biçme MADDE 343. – (1) Aynî sermayeye ve kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve ayınlara, şirket merkezinin bulunacağı yer ticaret mahkemesi tarafından atanan bilirkişilerce değer biçilir. Değerleme raporunda, seçilen değerlendirme yönteminin, somut olay için en adil ve en uygun yöntem olduğunun gerekçeleri açıklanması şarttır. Resmi nitelik taşıyan bu rapora mahkemede

kurucular, <u>kuruluş denetçisi</u> ve menfaat sahipleri itiraz edebilir.	kurucular ve menfaat sahipleri tarafından itiraz edilebilir.
(2) Alacakların varlığı ve değeri yeminli malî müşavir veya serbest muhasebeci malî müşavir raporuyla belirlenir.	(2) Alacakların varlığı ve değeri yeminli malî müşavir veya serbest muhasebeci malî müşavir raporuyla belirlenir.

Madde: 351

Gerekeç: Tasarı'nın 336. maddesinde şirket kuruluş işlemleri esnasında istenecek belgeler arasından kuruluş denetçisi raporu çıkarılmış olduğundan, kuruluş denetçisi raporunu düzenleyen bu maddenin de Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
XII - Kuruluş denetçisi raporu MADDE 351. – (1) Denetleme raporu uzman bir bağımsız denetleme kuruluşu tarafından verilir. Bu raporu, sermayesi küçük ölçekli ve halka açık olmayan anonim şirketlerde en az iki yeminli malî müşavir veya serbest muhasebeci malî müşavir de düzenlemeye yetkilidir. Kuruluş denetçisi, kuruluş raporunda payların tamamının taahhüt edildiğini; pay bedellerinin, kanunda veya esas sözleşmede öngörülmüş bulunan asgarî tutarlarının kanuna uygun olarak bankaya yatırıldığını ve buna ilişkin banka mektubunun mevcut olduğunu; bu yükümlün dolandırıldığına ilişkin açık bir belirti bulunmadığını; aynı sermaye ve devralınan ayınlar için mahkemece tayin edilen bilirkişilerce değerlendirme yapıldığını, mahkemece resmîyet verilen raporun dosyada bulunduğunu; kurucu menfaatlerinin kanuna uygun olduğunu; kurucular beyanı ile ilgili açık bir uygunsuzluğun, fahiş bir değer ve işlemlerde görünür bir yolsuzluğun bulunmadığını ve diğer kuruluş belgelerinin mevcut olduğunu, gerekli noter onaylarının ve izinlerin alındığını açıklar.	<i>Maddenin Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i>

Madde: 353

Gerekeç: (1) Hukuk terminolojisi açısından daha uygun olacağı düşünüldüğünden aşağıdaki değişikliğin yapılması önerilmektedir.

(2) Düzenlemeye netlik kazandırılması amacıyla “mahkemenin **anonim şirkete** süre verebileceği” belirtilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 353. – (1) Anonim şirketin butlanına veya yokluğuna karar verilemez. Ancak, şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlâl edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının ve pay sahibinin talebi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir. Mahkeme davanın açıldığı tarihte gerekli tedbirleri alır. (2) Eksikliklerin giderilebilmesi, esas sözleşmeye veya kanuna aykırı hususların düzeltilmesi için mahkeme süre verebilir. (3) Fesih davası, ikame edilmesini izleyen iki ay içinde sonuçlandırılır. Dava dilekçesine deliller ile gerekli bütün bilgiler eklenir. Yargılama aşamasında delil sunulamayacağı gibi bir davayı beklemesi ve bilgi getirtmesi de mahkemeden istenemez. Dava acele işlere ilişkin usule tâbîdir.	MADDE 353. – (1) Anonim şirketin butlanına veya yokluğuna karar verilemez. Ancak, şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri <i>esashi</i> tehlikeye düşürülmüş veya ihlâl edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının ve pay sahibinin talebi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir. Mahkeme davanın açıldığı tarihte gerekli tedbirleri alır. (2) Eksikliklerin giderilebilmesi, esas sözleşmeye veya kanuna aykırı hususların düzeltilmesi için mahkeme <i>anonim şirkete</i> süre verebilir. (3) Fesih davası, ikame edilmesini izleyen iki ay içinde sonuçlandırılır. Dava dilekçesine deliller ile gerekli bütün bilgiler eklenir. Yargılama aşamasında delil sunulamayacağı gibi bir davayı beklemesi ve bilgi getirtmesi de mahkemeden istenemez. Dava acele işlere ilişkin usule tâbîdir.

Madde: 354/fıkra 1

Gerekçe: Tasarı'nın 354. maddesinin mevcut hali ile madde gerekçesinin çeliştiği düşünülmektedir. Şöyle ki, madde gerekçesinde tescilin özellikle belirli bir süreye bağlanmadığı, aksi takdirde süresi içerisinde yapılmayan tescillerin sonuçlarının da düzenlenmesi gerektiği belirtilmişse de, mevcut metinde tescilin şirket kuruluşunu izleyen *otuz gün* içerisinde yapılacağı şeklinde bir düzenleme getirilmiştir.

Tasarı'da anonim şirketin kuruluşu, kurucuların imzaları noterde onaylanmış esas sözleşme ile kuruluş iradesini açıklamaları ve sermayenin tamamını taahhüt etmeleri anında; tüzelkişilik kazanılması ise tescil ile gerçekleşmektedir. Tescilin halen büyük öneme sahip olduğu düşünüldüğünden, gerekçede yer verilen yaklaşımın aksine, tescil yükümlülüğünün belirli bir süre ile sınırlandırılmasının doğru olacağı düşünülmektedir. Ancak süre sınırlaması bakımından tescil için normal süre olan 15 günden farklı bir düzenleme getirilmesine gerek olmadığı kanaatindeyiz. Bu sebeple, anılan sürenin otuz gün yerine *onbeş gün* olarak öngörülmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
XV - Şirketin tescili ve ilânı MADDE 354. – (1) Şirket esas sözleşmesinin tamamı, Sanayi ve Ticaret	XV - Şirketin tescili ve ilânı MADDE 354. – (1) Şirket esas sözleşmesinin tamamı, Sanayi ve Ticaret

Bakanlığının izniyle kurulacak olan anonim şirketlerde izin alınmasını, diğer şirketlerde 335 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca şirketin kuruluşunu izleyen otuz gün içinde şirketin merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân olunur. Tescil ve ilân olunan esas sözleşmeye, aşağıda sayılanlar dışında, 36 ncı maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz. Bu hususlar şunlardır: a) Esas sözleşmenin tarihi. b) Şirketin ticaret unvanı ve merkezi. c) Şirketin, varsa süresi. d) Şirketin sermayesi, ödeme suret ve şartları ve payların itibarı değeri, varsa imtiyazlar. e) Pay senetlerinin türleri, hâmiline veya nama yazılı oldukları. f) Şirketin ne suretle temsil olunacağı. g) Yönetim Kurulu üyeleriyle, şirketi temsile yetkili kimselerin ad ve soyadları, unvanları, yerleşme yerleri ve vatandaşlıkları. h) Şirketin yapacağı ilânların şekli; esas sözleşmede buna ilişkin hüküm bulunduğu takdirde yönetim kurulu kararlarının paysahiplerine ne suretle bildirileceği. (2) Şubeler; merkezin sicil kaydına gönderme yapılarak bulundukları yer ticaret siciline tescil olunurlar.	Bakanlığının izniyle kurulacak olan anonim şirketlerde izin alınmasını, diğer şirketlerde 335 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca şirketin kuruluşunu izleyen on beş gün içinde şirketin merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân olunur. Tescil ve ilân olunan esas sözleşmeye, aşağıda sayılanlar dışında, 36 ncı maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz. Bu hususlar şunlardır: a) Esas sözleşmenin tarihi. b) Şirketin ticaret unvanı ve merkezi. c) Şirketin, varsa süresi. d) Şirketin sermayesi, ödeme suret ve şartları ve payların itibarı değeri, varsa imtiyazlar. e) Pay senetlerinin türleri, hâmiline veya nama yazılı oldukları. f) Şirketin ne suretle temsil olunacağı. g) Yönetim Kurulu üyeleriyle, şirketi temsile yetkili kimselerin ad ve soyadları, unvanları, yerleşme yerleri ve vatandaşlıkları. h) Şirketin yapacağı ilânların şekli; esas sözleşmede buna ilişkin hüküm bulunduğu takdirde yönetim kurulu kararlarının paysahiplerine ne suretle bildirileceği. (2) Şubeler; merkezin sicil kaydına gönderme yapılarak bulundukları yer ticaret siciline tescil olunurlar.
---	--

Madde: 359

Gerekçe: Tek kişilik ortaklıklarda yönetim kurulu üyesine yüksek öğrenim görmüş olma zorunluluğu getirilmesinin ağır bir koşul olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 359.- (1) Anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur. Temsile yetkili en az bir üyenin yerleşme yerinin Türkiye’de bulunması ve Türk vatandaşı olması şarttır.	MADDE 359.(1) Anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur. Temsile yetkili en az bir üyenin yerleşme yerinin Türkiye’de bulunması ve Türk vatandaşı olması şarttır.

(2) Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilân olunur; ayrıca şirketin web sitesinde tescil ve ilân keyfiyeti yayımlanır. Tüzel kişi adına sadece bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir. (3) Yönetim Kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişinin tam ehliyetli olmaları şarttır. Yönetim kurulu üyelerinin en az yarısıyla tüzel kişi adına tescil ve ilân edilen kişilerin <u>ve tek kişilik yönetim kurulunda üyenin</u> yüksek öğrenim görmüş olmaları gereklidir. (4) Üyeliği sona erdiren sebepler seçilmeye de engeldir	(2) Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilân olunur; ayrıca şirketin web sitesinde tescil ve ilân keyfiyeti yayımlanır. Tüzel kişi adına sadece bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir. (3) Yönetim Kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişinin tam ehliyetli olmaları şarttır. Yönetim kurulu üyelerinin en az yarısıyla tüzel kişi adına tescil ve ilân edilen kişilerin yüksek öğrenim görmüş olmaları gereklidir. (4) Üyeliği sona erdiren sebepler seçilmeye de engeldir
--	---

Madde: 360

Gerekçe: Tasarı'nın 360. maddesi, yönetim kuruluna aday gösterme konusunda "grup imtiyazı" olarak adlandırılan ve Yargıtay içtihatları ile kabul edilerek geniş bir uygulama alanı bulmuş olan bir kurumu kaldırmaktadır. 360. maddenin ikinci fıkrası ile yönetim kuruluna aday gösterme hakkının bir imtiyaz olarak düzenlenebilmesinin açıkça önüne geçilmektedir. Ancak gerekçede neden böyle bir değişikliğe ihtiyaç duyulduğu açıklanmamaktadır. Mehz Kanunda bu hakkın bir imtiyaz olarak düzenlenmemiş olmasının, Türk hukukunda da böyle bir değişikliğin yapılmasını haklı göstermek için yeterli bir gerekçe olmadığı düşünülmektedir. Zira yönetim kuruluna aday gösterme imtiyazı, Yargıtay içtihatları ile ilk kez kabul edildiği 1970'li yıllardan beri, azınlıkların haklarını korumada en etkili, benimsenmiş ve sık başvurulmuş yollardan biridir. Uygulamada özellikle joint-venture tipi şirketlerde, yerli-yabancı ortaklı şirketlerde, hatta aile şirketlerinde, yönetime aday gösterme imtiyazı, şirket içerisindeki güç dengesini sağlayan, azınlığın yönetimde temsil edilmesini sağlam şekilde garanti eden bir yol olarak kullanılmaktadır. Böyle sağlam bir korumanın azınlığın elinden alınmasının, azınlığı yönetime yakınlaştırmak yerine yönetimden uzaklaştıracacağı düşünülmektedir. Oysa Tasarı'nın amaçlarından biri azınlık haklarını güçlendirmektir. Bu nedenle içtihatlarla kabul edilmiş, geliştirilmiş ve genel kabul görmüş bu sistemin devam etmesi bir ihtiyaçtır.

Diğer yandan, bilindiği gibi mevcut Kanunda yer alan "imtiyazın ihlal edilip edilmediğine bakılmaksızın her türlü esas sermaye artırımında imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunun onayının aranması şartı" imtiyazlara getirilen en önemli eleştiri konusudur. Ancak Tasarıda bu şartın, isabetli olarak, kaldırıldığı göz önünde bulundurulduğunda, imtiyazların yarattığı bu önemli sakıncanın giderildiği düşünülmektedir. Ayrıca, Tasarı'nın 454/4 maddesinde, imtiyazlı pay sahiplerinin özel toplantılarında uygulanacak nisaplara uygun oranda imtiyazlı pay sahibinin *genel kurul toplantısında* teklife olumlu oy kullanmış olmalarının, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunun onayı anlamına geleceği şeklindeki düzenlemeyle, eski Kanunda sıkıntı yaratan bir diğer sorun daha çözülmüş olmaktadır. İmtiyazlı pay sisteminin yarattığı bu önemli sakıncalar da giderildiğine göre, yönetim kuruluna aday gösterme hakkının imtiyaz olmaktan çıkarılmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir.

360. maddenin diğ er bir yönü, sadece pay gruplarına değıl, belli oranda paylara (azlığı) da aday gösterme hakkı tanınabileceğinin açıklığı kavuşturulmuş olmasındır. Bu durumda belli bir pay grubu belirlenmeyeceğı için, bunun imtiyaz olarak adlandırılması zaten mümkün olmayacaktır. Ancak, yukarıda açıklanan gerekçelerle, belirli bir pay grubuna yönetim kuruluna aday gösterme hakkı tanınması halinde bunun imtiyaz olarak düzenlenmesinin isabetli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, esas sözleşme ile azlığı yönetim kurulunda temsil edilme hakkı ve bu bağlamda genel kurulda aday gösterme hakkının tanınmasının, kurumsal yönetim ilkeleri gereğince olumlu bir düzenleme olduğu düşünülmektedir. Ancak, azınlık paysahibinin yönetimde çoğunluğu ele geçirmesine sebebiyet vermemesi amacıyla temsil hakkının 1/3 ile sınırlandırması gerektiğıne inanılmaktadır.

TTK Taslağı Mevcut Metin	�nerilen Metin
MADDE 360.- (1) Esas sözleşmede öngörülmek şartı ile belirli pay gruplarına ve azlığı yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir. Bu amaçla, yönetim kurulu üyelerinin, belirli grup pay sahipleri ve azlık arasından se�ileceğı �ng�r�lebileceğı gibi, belirli pay gruplarına ve azlığı yönetim kuruluna aday önerme hakkı da tanınabilir. <u>Haklı bir neden gösterilmedikçe</u>, genel kurul tarafından, yönetim kurulu �yeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığı dahil bir paysahibinin seçilmesi zorunludur. Bu şekilde tanınacak temsil edilme hakkı, halka açık anonim ortaklıklarda yönetim kurulu �ye sayısının üçte ikisini aşamaz. (2) Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan paylar imtiyazlı olarak nitelendirilmez.	MADDE 360.- (1) Esas sözleşmede öngörülmek şartı ile belirli pay gruplarına ve azlığı yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir. Bu amaçla, yönetim kurulu üyelerinin, belirli grup pay sahipleri ve azlık arasından se�ileceğı �ng�r�lebileceğı gibi, belirli pay gruplarına ve azlığı yönetim kuruluna aday önerme hakkı da tanınabilir. Genel kurul tarafından, yönetim kurulu �yeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığı dahil bir paysahibinin seçilmesi zorunludur. Bu şekilde tanınacak temsil edilme hakkı, halka açık anonim ortaklıklarda yönetim kurulu �ye sayısının <i>��te birini</i> aşamaz. (2) <i>Belirli pay gruplarına yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınması halinde bu paylar imtiyazlı olarak nitelendirilir.</i>

Madde: 361

Gerekçe: Yönetim Kurulu  yelerinin şirkete verebilecekleri zararların sigorta ettirilmesinin ihtiyari bırakılması, maliyetler açısından uygun bir karar olmuştur. Ancak, kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirilmesinde dikkate alınacak olan bu sigortanın, m. 1507 uyarınca kurumsal yönetim ilkelerini belirleyecek olan SPK tarafından düzenlenmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Sistematik açıdan, hükmün tasarıdan çıkarılması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	�nerilen Metin
MADDE 361.- (1) Yönetim kurulu üyelerinin, görevlerini yaparken kusurlarıyla şirkete verebilecekleri zarar, şirket sermayesinin yüzde yirmibeşini aşan bir bedelle sigorta ettirilmiş ve bu suretle şirket güvence altına alınmışsa, bu husus halka açık şirketlerde Sermaye Piyasası Kurulunun ve	<i>Maddenin Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir</i>

ayrıca pay senetleri borsada işlem görüyorsa borsanın bülteninde duyurulur ve kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirilmesinde dikkate alınır.	
---	--

Madde: 371

Gerekçe: AB'nin 12. Yönergesinin 6. maddesine göre, Anonim Şirketlerin de tek kişi ortaklığı olarak kurulmasına izin verilmesi halinde Yönerge hükümleri aynen uygulanacaktır. 12. Yönerge hükümlerinden hareketle, Tasarının Limited Şirketlere ilişkin 629. madde hükmüne paralel bir hükmün Anonim Şirketler bakımından da öngörülmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca, tek ortak ile şirket arasında yapılan sözleşmenin kamuya duyurulması bakımından çeşitli AB üyesi ülkelerin hukuklarında öngörülen bazı tedbirlere de hukukumuzda yer verilmesinin uygun olacağına inanılmaktadır. Bu çerçevede md. 371'e aşağıda belirtilen 6. fıkranın eklenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Kapsam ve sınırlar MADDE 371. – (1) Temsile yetkili olanlar şirketin amacına ve işletme konusuna giren her tür işleri ve hukukî işlemleri, şirket adına yapabilir ve bunun için şirket unvanını kullanabilirler. Kanuna ve esas sözleşmeye aykırı işlemler dolayısıyla şirketin rücu hakkı saklıdır. (2) Temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya halin icabından, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin. Şirket esas sözleşmesinin ilân edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir. (3) Temsil yetkisinin sınırlandırılması, iyi niyet sahibi üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez; ancak temsil yetkisinin sadece merkezin veya bir şubenin işlerine özgülendiğine veya birlikte kullanılmasına dair tescil ve ilân edilen sınırlamalar geçerlidir. (4) Temsile yetkili kişiler tarafından yapılan işlemin esas sözleşmeye veya genel kurul kararına aykırı olması, iyi niyet sahibi üçüncü kişilerin o işlemten dolayı şirkete başvurmalarına engel değildir.	2. Kapsam ve sınırlar MADDE 371. – (1) Temsile yetkili olanlar şirketin amacına ve işletme konusuna giren her tür işleri ve hukukî işlemleri, şirket adına yapabilir ve bunun için şirket unvanını kullanabilirler. Kanuna ve esas sözleşmeye aykırı işlemler dolayısıyla şirketin rücu hakkı saklıdır. (2) Temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya halin icabından, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin. Şirket esas sözleşmesinin ilân edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir. (3) Temsil yetkisinin sınırlandırılması, iyi niyet sahibi üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez; ancak temsil yetkisinin sadece merkezin veya bir şubenin işlerine özgülendiğine veya birlikte kullanılmasına dair tescil ve ilân edilen sınırlamalar geçerlidir. (4) Temsile yetkili kişiler tarafından yapılan işlemin esas sözleşmeye veya genel kurul kararına aykırı olması, iyi niyet sahibi üçüncü kişilerin o işlemten dolayı şirkete başvurmalarına engel değildir.

(5) Temsile veya yönetime yetkili olanların, görevlerini yaptıkları sırada işledikleri haksız fiillerden şirket sorumludur. Şirketin rücu hakkı saklıdır.	(5) Temsile veya yönetime yetkili olanların, görevlerini yaptıkları sırada işledikleri haksız fiillerden şirket sorumludur. Şirketin rücu hakkı saklıdır. <i>(6) Şirket tek pay sahipli ise, ortak ile şirket arasında yapılan sözleşmelerin yazılı olması ve 64. madde uyarınca tutulacak bir deftere kaydedilmesi şarttır. Bu zorunluluk, piyasanın şartlarına göre günlük ve sıradan işlemlere ilişkin sözleşmelere uygulanmaz. Tek pay sahibi ve Yönetim Kurulu üyeleri anılan koşullara uymayan sözleşmenin ortaklığa verdiği zararlardan ötürü müteselsilen sorumludur. Ortaklığın iflas halinde anılan koşullara uymayan sözleşmelerden doğan alacaklar iflas masasına karşı ileri sürülemez.</i>
---	---

Madde: 374

Gerekçe: Maddenin aşağıdaki şekilde düzeltilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 374. – (1) Yönetim kurulu ve kendisine bırakılan alanda yönetim; kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkilidir.	MADDE 374. – (1) Yönetim kurulu ve kendisine yönetim yetkisi verilenler; kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkilidir.

Madde: 375

Gerekçe: Devredilemez yetkilerde yer alan “müdürlerin ve aynı işleve sahip kişilerin tayini ve görevden alınmaları” hususu, bu hükümden çıkarılmalıdır. Uygulamada, çok sayıda müdür istihdam eden büyük şirketlerde, müdürlerin atanması veya görevden alınması, bir görev şemasına göre verilen yetkiler çerçevesinde yapılmaktadır. Genellikle yönetim kurulu başkanının onayı bu atamalar için yeterli görülmektedir. 375. maddeye göre yönetim kurulu zaten zorunlu olarak bir örgüt şeması belirleyeceğine ve 367. maddeye göre yönetim yetkilerinin devri de bir teşkilat yönetmeliği uyarınca yapılacağına göre, yönetim kurulu hem örgüt şeması içerisinde hem de teşkilat yönetmeliğinde müdür atamalarının kim tarafından yapılacağını belirleme kudretine sahiptir. Uygun görmezse bu yetkiyi başkasına vermek zorunda değildir. Ancak bu yetkiyi kurul olarak kullanmak zorunda da bırakılmamalıdır. Küçük şirketlerde bu sistem uygulanabilirse de, büyük şirketlerde her müdürün istifasında veya çeşitli sebeplerle müdür pozisyonlarında değişiklik olması hallerinde yönetim kurulunun toplanmasını veya üyelerden imza toplanmasını zorunlu kılmak gereksiz bir bürokrasi yaratacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Devredilemez görev ve yetkiler MADDE 375. – (1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır: a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi. b) Örgüt şemasının belirlenmesi. c) Muhasebenin, finans denetiminin ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde finansal plânlamanın ilkelerinin belirlenmesi. <u>d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların tayinleri ve görevden alınmaları.</u> e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönetmeliklere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi. f) Karar, pay ve genel kurul tutanak defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi. g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.	2. Devredilemez görev ve yetkiler MADDE 375. – (1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır: a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi. b) Örgüt şemasının belirlenmesi. c) Muhasebenin, finans denetiminin ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde finansal plânlamanın ilkelerinin belirlenmesi. d) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönetmeliklere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi. e) Karar, pay ve genel kurul tutanak defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi. f) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.

Madde: 376

Gerekçe: Tasarı'nın 376. maddesinde sadece yıllık bilançodan bahsedilmesi vergi mevzuatı dahilinde düzenlenecek mali bilançonun esas alınmasına yol açabilecektir. Bu durum ise, mali mevzuatta mevcut sınırlamalar nedeniyle şirketin gerçek durumunu sınırlı yansıtan bir belgeden hareket edilmesine neden olabilecektir. Ayrıca ikinci fıkrada aynı bilançodan yola çıkılarak sermayenin azaltılmasının veya tamamlanmasının öngörülmüş olması da şirketin gizli ihtiyatlarının dikkate alınmasına olanak vermeyecek ve dolayısıyla gereksiz sermaye indirimi veya tamamlanmasına neden olabilecektir.

Sermaye azaltılması veya tamamlanması kararlarına şirketin gerçek aktif değerlerini içeren ara bilançonun esas alınmasını sağlayarak yukarıda sözü edilen sakıncalı yaklaşımı bertaraf etmek ve yukarıda özetlenen hususlara açıklık getirmek amacıyla maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
3. Sermayenin kaybı, borca batık olma durumu a) Çağrı ve bildirim yükümü MADDE 376. - (1) Son yıllık bilançodan, <u>sermaye ile kanunî yedek akçeler toplamının</u> yarısının zararlar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağırır ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunar. (2) Son yıllık bilançoya göre, <u>sermaye ile kanunî yedek akçeler toplamının</u> üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, derhal toplantıya çağırılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya tamamlamaya karar vermediği takdirde şirket infisah eder. (3) Şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler varsa, yönetim kurulu, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de olası satış fiyatları üzerinden bir ara bilânço çıkarttırıp denetçiye verir. Denetçi bu ara bilânçoğu en çok yedi iş günü içinde inceler ve değerlendirmeleri ile önerilerini bir rapor halinde yönetim kuruluna sunar. Önerilerin 378 inci maddede düzenlenen erken teşhis komitesinin önerilerini de dikkate alması şarttır. Rapordan, aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinin anlaşılması halinde, yönetim kurulu, bu durumu şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesine bildirir ve şirketin iflâsını ister; meğerki, iflâs kararının verilmesinden önce, şirketin açığını karşılayacak ve borca batık durumunu ortadan kaldıracak tutardaki şirket borçlarının alacaklıları, alacaklarının sırasını diğer tüm alacaklıların sırasından sonraki sıraya konulmasını yazılı olarak kabul etmiş olsun.	3. Sermayenin kaybı, borca batık olma durumu a) Çağrı ve bildirim yükümü MADDE 376. – (1) Son yıllık <i>ticari</i> bilançodan, <i>özsermayenin</i> yarısının zararlar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağırır ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunar. (2) Son yıllık <i>ticari</i> bilançoya göre, <i>özsermayenin</i> üçte ikisinin zararlar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde <i>veya şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran belirtiler oluşursa yönetim kurulu, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de olası satış fiyatları üzerinden bir ara bilânço çıkarttırıp denetçiye ve 378 inci maddede düzenlenen erken teşhis komitesine iletir. Gerek denetici ve gerekse erken teşhis komitesi ara bilânçoğu yedi iş günü içinde inceler ve değerlendirmeleri ile önerilerini bir rapor halinde yönetim kuruluna sunar.</i> (3) <i>Raporlardan ve ara bilânçodan şirketin özsermayesinin üçte ikisinin veya daha fazlasının zararlar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde,</i> derhal toplantıya çağırılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya tamamlamaya karar vermediği takdirde şirket infisah eder. (4) <i>Raporlardan ve ara bilânçodan,</i> aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinin anlaşılması halinde, yönetim kurulu, bu durumu şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesine bildirir ve şirketin iflâsını ister; meğerki, iflâs kararının verilmesinden önce, şirketin açığını karşılayacak ve borca batık durumunu ortadan kaldıracak tutardaki şirket borçlarının alacaklıları, alacaklarının sırasını diğer tüm alacaklıların sırasından sonraki sıraya konulmasını yazılı olarak kabul etmiş olsun.

Madde: 377

Gerekçe: 2003 ve 2004 yıllarında, 4949 ve 5092 sayılı Kanunlarla yapılan değişikliklerle, İcra ve İflas Kanunu'na (İİK) İsviçre Hukukundan alınan “*Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato*” ve Amerikan Hukuku örnek alınarak düzenlenen “*Sermaye Şirketleri ile Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması*” müesseseleri getirilmiştir. 4949 sayılı Kanun, (Adi) Konkordato hükümlerinde de değişiklikler yapmıştır.

Gerek “*Malvarlığının Terki Suretiyle Konkordato*”, gerekse “*Sermaye Şirketleri ile Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması*” hükümleri, mevcut TTK m. 324 ve İİK 179-179b maddelerinde yer alan “iflasın ertelenmesi” müessesesine göre çok daha ayrıntılı ve teminatlı düzenlemeler içermektedir. Diğer yandan, ticaret mahkemeleri tarafından basit bir bilirkişi raporuna dayanılarak verilen iflasın ertelenmesi kararlarının uygulamada yararlı sonuç vermediği; borçlu işletmelerin bu müesseseyi alacaklıların icra takiplerinden kaçmak için kullanabildikleri bilinmektedir.

Bu nedenle, “iflasın ertelenmesi” müessesesinin yeni Ticaret Kanunumuzda muhafaza edilmesinde yarar bulunmamaktadır. Bunun yerine, İİK’nda 2003–2004 yıllarında yapılan değişiklikler göz önünde bulundurularak, bu hususun İİK’da düzenlenmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
b) İflâsın ertelenmesi MADDE 377. – (1) Yönetim kurulunun mahkemeye iflâs talebiyle birlikte bir iyileştirme projesi sunarak erteleme talep etmesi halinde iyileştirme projesi, denetçinin 376 ncı maddenin üçüncü fıkrasında öngörülen iyileştirme önerilerine yer veriyorsa, bunların gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan, özsermaye dahil nesnel ve gerçek kaynakları gösteriyor, İcra ve İflâs Kanununun 179 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki nitelikleri haiz bulunuyor ve önlemlerin uygulanması halinde şirketin durumunun düzeltilmesi mümkün görülüyorsa, mahkeme iflâsı her halükârda uzatmalar da dahil üç yılı geçmeyecek şekilde erteler. Mahkemeye iflâsın ertelenmesi talebinde bulunulması üzerine, envanter düzenlemesi veya yönetim kurulunun yerine geçmesi veya yönetim kurulunun kararlarını onaylaması için, görevlerini belirleyerek, derhal bir kayyım tayin eder ve ayrıca şirket mallarının tespiti ve korunması için gerekli diğer önlemleri alır ve kayyımın atanmasını, görevlerini ve mahkemece verilen temsil yetkisiyle bunların sınırlarını, tescil ve ilân ettirir. Kayyım her	<i>Maddenin Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir.</i>

üç ayda bir şirketin iyileştirme projesine uygun olarak iyileşme gösterip göstermediğini mahkemeye rapor eder ve mahkeme bu rapor üzerine iyileştirmenin mümkün olmadığı kanaatine varırsa erteleme kararını kaldırır. (2) Mahkeme iflâsın ertelenmesi talebini reddederse veya erteleme kararını kaldırırsa iflâsa karar verir. (3) Alacaklının iflâsın ertelenmesini talep etmesi halinde de mahkeme denetçinin önerisini inceleyerek karar verir.	
---	--

Madde: 378

Gerekçe: “Tehlikelerin erken teşhisi” komitesinin isminin genel kabul gören terminolojiye uygun olarak “risk teşhisi” komitesi olarak değiştirilmesi ve ayrıca riskin belirlenmesi sonrasında şirketler tarafından riskin yönetimine ilişkin izlenen sürece atıfta bulunulabilmesi açısından “yönetimi” kavramının da madde başlığına eklenmesi faydalı olacaktır.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
Tehlikelerin erken teşhisi MADDE 378. – (1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketlerin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi ve bunun için gerekli önlem ve çarelerin uygulanması amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi halinde derhal kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. (2) Komite yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır.	<i>Risk Teşhisi ve Yönetimi</i> MADDE 378. – (1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketlerin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi ve bunun için gerekli önlem ve çarelerin uygulanması amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi halinde derhal kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. (2) Komite yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır.

Madde: 390

Gerekçe: Yönetim kurulu toplantılarında tutanağın ve muhalefet şerhinin zapta geçirilmesinin kaldırılmış olması, yönetim kurulu üyelerinin yeni düzenlenen sorumluluğu açısından önemli bir imkanı ortadan kaldırmaktadır. Yönetim kurulu üyesi, 557. madde uyarınca kusuru, durumun gereklerini ve kendisine isnat edilebilecek zararı ortaya koyabilmek için

tutanaklardan faydalanabilmelidir. Bunun için tutanak tutulmasının eskiden olduğu gibi zorunlu kılınmasının gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 390. – (1) Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. (2) Yönetim Kurulu üyeleri birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar. 3) Oylar eşit olduğu takdirde o konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır. (4) Üyelerden biri müzakere talebinde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, içlerinden birinin belirli bir konuda yaptığı öneriye, üye tam sayısının en az çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Onayların aynı kağıtta bulunması şart değildir. (5) Kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmalarına bağlıdır.	MADDE 390. – (1) Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. <i>Yönetim kurulunun görüşmeleri üyeler arasından veya dışarıdan seçilen bir sekreter marifetiyle düzenli şekilde bir tutanakta tespit edilir. Tutanaklar hazır bulunan üyeler tarafından imzalanır ve karara muhalif kalanlar varsa muhalefet sebepleri de zapta yazılarak muhalif kalanlarca imzalanır. Tutanaklar 64. maddeye uygun tutulacak bir defterde saklanır.</i> (2) Yönetim Kurulu üyeleri birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar. (3) Oylar eşit olduğu takdirde o konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır. (4) Üyelerden biri müzakere talebinde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, içlerinden birinin belirli bir konuda yaptığı öneriye, üye tam sayısının en az çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Onayların aynı kağıtta bulunması şart değildir. (5) Kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmalarına bağlıdır.

Madde: 392

Gerekçe: 6762 Sayılı Kanun'un 331. maddesi, yönetim kurulu üyelerinin şirket işleri ile ilgili bilgi alma ve inceleme hakkını, yönetim kurulu toplantılarında talepte bulunulması koşulu ile sınırlandırmakta, defter ve dosyaların ibrazı için yönetim kurulu kararını zorunlu kılmaktadır. Bu durum, "azınlık" yönetim kurulu üyesinin, pratik olarak bilgi alma ve inceleme hakkını ortadan kaldırmakta, en azından önemli ölçüde sınırlandırmaktadır. Bu eksikliği giderilmesi ve yönetim kurulu üyelerinin şirketin iş ve işlemleri ile ilgili en geniş bilgiye ulaşmasının sağlanması gerektiğine inanılmaktadır. Tasarının, bilgi alma hakkını Yönetim Kurulu Başkanının onayına tabi kılarak, 6762 Sayılı Kanun'daki olumsuzlukların devamına yol

açabileceğinden endişe duyulmaktadı. Bu nedenle “Başkan onayı ya da yönetim kurulu kararı” koşullarının madde metninden çıkartılmasının gerektiği düşünülmektedir. Madde gerekçesinde yeralan; “Ağır ve kapsamlı sorumluluğunun bir gereği olarak her yönetim kurulu üyesinin şirketin bütün iş ve işlemleri hakkında bilgi almak hakkı vardır. Bu hak aynı zamanda üyenin güvenilirliğine ve özenine bırakılmış bulunan yönetim görevinin ve şirket ile üye arasındaki ilişkinin gereğidir.” ifadesi ve sair gerekçeler de, bu önerimizi destekler niteliktedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
3. Bilgi alma ve inceleme hakkı MADDE 392. – (1) Her yönetim kurulu üyesi şirketin tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir. (2) Yönetim kurulu toplantılarında yönetim kurulunun bütün üyeleri gibi şirket yönetimiyle görevlendirilen kişiler ve komiteler de bilgi vermekle yükümlüdür. (3) Her yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu toplantıları dışında, <u>yönetim kurulu başkanının izniyle</u>, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişilerden, işlerin gidişi ve belirli münferit işler hakkında bilgi alabilir ve görevinin yerine getirilebilmesi için gerekliyse, yönetim kurulu başkanından, şirket defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını talep edebilir. (4) <u>Başkan bir üyenin bilgi alma, soru sorma ve inceleme talebini reddederse, bu hususta kararı yönetim kurulu verir.</u> (5) Yönetim kurulu üyesinin bu maddeden doğan hakları kısıtlanamaz, kaldırılamaz. Esas sözleşme ve yönetim kurulu, üyelerin bilgi alma ve inceleme haklarını genişletebilir. (6) Her yönetim kurulu üyesi başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir.	3. Bilgi alma ve inceleme hakkı MADDE 392. – (1) Her yönetim kurulu üyesi şirketin tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir. (2) Yönetim kurulu toplantılarında yönetim kurulunun bütün üyeleri gibi şirket yönetimiyle görevlendirilen kişiler ve komiteler de bilgi vermekle yükümlüdür. (3) Her yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu toplantıları dışında, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişilerden, işlerin gidişi ve belirli münferit işler hakkında bilgi alabilir ve görevinin yerine getirilebilmesi için gerekliyse, şirket defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını talep edebilir. (4) Fıkranın Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir. (4) Yönetim kurulu üyesinin bu maddeden doğan hakları kısıtlanamaz, kaldırılamaz. Esas sözleşme ve yönetim kurulu, üyelerin bilgi alma ve inceleme haklarını genişletebilir. (5) Her yönetim kurulu üyesi başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir.

Madde: 395

Gerekçe: 1- 395. madde başlığındaki dizgi hatasının (“şirkette” sözcüğü “şirketle” olacak) düzeltilmesi amaçlanmaktadır.

2- Birinci fıkradaki şirketle işlem yapma yasağının, ikinci fıkrada anılan, yönetim kurulu üyesinin “393 üncü maddede sayılan yakınları, kendisinin ve söz konusu yakınlarının ortağı oldukları şahıs şirketleri”ne de yayılmasının kanun hükmünün amacına daha uygun olacağı düşünülmek ve birinci fıkranın bu yönde değiştirilmesi önerilmektedir.

3- İkinci fıkrada yer alan ve şirketin, yönetim kurulu üyelerinin “*en az yüzde yirmisine iştirak ettikleri sermaye şirketleri*” ile her türlü işlemi yapmasını yasaklayan ifadenin kanunun amacını aştığı düşünülmektedir. Şöyle ki, “nakden veya aynen borçlanamamak” ifadesinin, hiçbir hukuki işlem yapamamak şeklinde yorumlanmaya müsait olduğu düşünülmektedir. Diğer yandan, bu hükme göre, bir şirketler topluluğuna bağlı şirketlerin birkaç tanesinde (393. maddede sayılan yakınları ile birlikte) yüzde yirmi paya sahip olan bir gerçek kişinin, aynı şirketlerde yönetim kurulu üyesi olduğu takdirde, bu bağlı şirketler birbirleri ile işlem yapamayacak hale gelebilecektir.

Bu düzenlemenin, uygulamada, Türkiye’de aynı holdinge bağlı olan yavru ortaklıkların bundan böyle birbirleri ile hiçbir hukuki işlem yapamayacakları sonucunu doğurmasından endişe edilmektedir. Böylelikle, muhtemelen, ortaklık ve yönetim kurulu yapıları incelendiğinde, A Bankasına ait taşıt araçlarının otomobil lastikleri B şirketinden temin edilemeyecek ve X Şirketi, olağan genel kurul toplantılarını Y Otel’inde gerçekleştiremeyecektir.

395. maddenin 1. fıkrasında önerdiğimiz değişiklik nedeniyle 2. fıkranın madde metninden çıkarılması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
VI - Şirkette işlem yapma, şirkete borçlanma yasağı MADDE 395. – (1) Yönetim kurulu üyesi, genel kuruldan izin almadan şirketle kendisi veya başkası adına herhangi bir işlem yapamaz; aksi halde, şirket yapılan işlemin batıl olduğunu ileri sürebilir. Diğer taraf böyle bir iddiada bulunamaz. (2) Yönetim Kurulu üyesi, onun 393 üncü maddede sayılan yakınları, kendisinin ve söz konusu yakınlarının ortağı oldukları şahıs şirketleri ve en az yüzde yirmisine iştirak ettikleri sermaye şirketleri, şirkete nakden veya aynen borçlanamazlar. Bunlar için şirket kefalet, garanti ve güvence veremez, sorumluluk yüklenemez, borçlarını devralamaz. Aksi halde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklıları bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için doğrudan takip edebilirler.	VI - Şirketle işlem yapma, şirkete borçlanma yasağı MADDE 395. – (1) Yönetim kurulu üyesi, <i>onun 393 üncü maddede sayılan yakınları, kendisinin ve söz konusu yakınlarının ortağı oldukları şahıs şirketleri</i>, genel kuruldan izin almadan şirketle kendisi veya başkası adına herhangi bir işlem yapamaz; aksi halde, şirket yapılan işlemin batıl olduğunu ileri sürebilir. Diğer taraf böyle bir iddiada bulunamaz. (2) Fıkranın Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir

Madde: 397

Gerekeç: Hükümün (1) inci fıkrasında yıllık raporun çok açık ve tartışmaya imkan vermeyecek şekilde tanımlanması gerektiği düşünülmektedir. Kastedilen uluslararası “*annual report*” ise uluslararası uygulamalarda denetim kapsamı dışındadır, sadece denetim raporu ve mali tablolarla uyumsuzluk arz edip etmediğine bakılmalıdır, direkt olarak denetlenip üzerinde görüş bildirmesi Uluslararası Denetim Standartları’nın sınırlarını aşan bir kapsama işaret

edecektir. Ayrıca, 3. fıkradaki “onay yazısı” yerine “denetçi raporu” Uluslararası Denetim Standartları (UDS) ile daha çok örtüşen bir tabir olacaktır.

3. fıkranın gerekçesinde mali tablolarda değişiklik/düzeltilme gerektiren olayların daha kapsamlı tanımlanabilmesi için ilgili Muhasebe Standardına ve bu durumlarda denetçi raporunun hangi şartlarda yeniden düzenlenmesi gerektiği konusunda da ilgili UDS’ye referans verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
A) Genel olarak MADDE 397. – (1) Anonim şirketin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları ile <u>yıllık rapor</u> denetçi tarafından denetlenir. (2) Denetçinin denetiminden geçmemiş finansal tablolar ve <u>yıllık rapor</u> düzenlenmemiş hükmündedir. (3) Şirketin ve topluluğun finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporu, denetleme raporunun sunulmasından sonra değiştirilmişse ve değişiklik denetleme raporunu etkileyebilecek nitelikteyse, tablolar ile <u>yıllık faaliyet raporu</u> yeniden denetlenir. Yeniden denetleme ve sonucu raporda özel olarak açıklanır. Denetçinin onay yazısı, yeniden denetlemeyi de yansıtan uygun ekleri içerir.	A) Genel olarak MADDE 397. – (1) Anonim şirketin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları denetçi tarafından denetlenir. (2) Denetçinin denetiminden geçmemiş finansal tablolar düzenlenmemiş hükmündedir. (3) Şirketin ve topluluğun finansal tabloları, denetleme raporunun sunulmasından sonra değiştirilmişse ve değişiklik denetleme raporunu etkileyebilecek nitelikteyse, tablolar yeniden denetlenir. Yeniden denetleme ve sonucu raporda özel olarak açıklanır. Denetçinin, denetçi raporu , yeniden denetlemeyi de yansıtan uygun ekleri içerir.

Madde: 398

Gerekçe: Muhasebe’nin bir bütün olarak denetimi, UDS kapsamında değildir, bu bağlamda, hükmün (1) inci fıkrasının ilk cümlesinde gerekli değişiklik önerileri yapılmaktadır. (2) nci fıkra da yine UDS kapsamında ele alınmayan bir raporlama konusudur, bu sebeple değiştirilmesi ve yıllık raporun kapsam dışında tutulması önerilmektedir. Hükmün (4) üncü fıkrasının konusu da UDS kapsamında yer almamakta, ancak Kontrag’dan adapte edildiği anlaşılmaktadır. Denetim raporu UDS 700 tarafından regüle edilmekte ancak bu konuya yer vermemektedir. Bu konunun direkt olarak denetim raporunda yer alması halinde UDS ile uyumlu bir denetimden söz edilemeyecektir. Çünkü böylelikle UDS’nin denetim raporlamasına ilişkin standartı ihlal edilmiş olacaktır. Bu konuya, Almanya’da olduğu gibi, ayrı bir raporda değinmenin daha doğru olacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
B) Konu ve kapsam MADDE 398. – (1) Şirketin veya topluluğun finansal tablolarının, konsolide tabloların ve yıllık raporlarının denetimi, envanterler de dahil olmak üzere, muhasebelerin denetimini kapsar. Şirketin ve topluluğun finansal	B) Konu ve kapsam MADDE 398. – (1) Şirketin veya topluluğun finansal tablolarının ve konsolide tablolarının denetimi, envanterler de dahil olmak üzere, finansal tabloların denetimini kapsar. Şirketin ve topluluğun finansal tablolarının

tablolarının <u>ve yıllık raporların</u> denetimi, ayrıca Türkiye Muhasebe Standartları ile kanuna ve esas sözleşme hükümlerine uyulup uyulmadığının incelenmesini de içerir. Denetleme, denetçilik mesleğinin gerekleri ile meslek etiğine ve uluslararası standartlara uygun olarak ve özenle yapılır. Denetleme, şirketin veya topluluğun, durumunun dürüst resim ilkesine uygun olarak yansıtılıp yansıtılmadığını; yansıtılmamışsa bunun sebeplerini; bu birinci fıkranın ikinci cümlesi anlamında aykırılıkları ve yanlışları açıkça ortaya koyacak tarzda yapılır ve gerçeği dürüstçe belirtir. (2) Denetim; a) şirketin <u>yıllık raporunun</u> ve finansal tablolarının; b) topluluğun <u>yıllık raporunun</u>, finansal tablolarının denetçinin denetleme sırasında elde ettiği bilgilerle uyum içinde olup olmadığını ve c) <u>ayrıca şirketin yıllık raporunun şirketin; topluluğun yıllık raporunun topluluğun, genel durumu hakkında tatmin edici bir takdim niteliğini taşıyıp taşımadığını belirtecek şekilde yapılır. Ayrıca yıllık rapor ile diğer raporlarda gelecekteki gelişime ilişkin risklerin gereği gibi ifade edilip edilmediği de açıklanır.</u> (3) Topluluğun finansal tablolarının denetiminden sorumlu olan denetçi, topluluğun konsolide tablolarına alınan şirketlerin finansal tablolarını, özellikle konsolidasyona tâbi uyarlamaları ve mahsupları, bu maddenin birinci fıkrası anlamında inceler; meğerki, konsolidasyona alınan şirket kanun gereği veya böyle bir gereklilik bulunmaksızın, bu kısım hükümlerine uygun olarak denetlenmiş olsun. Bu istisna, merkezi yurtdışında bulunan bir şirketin bu kanunun öngördüğü denetimle eşdeğer bir denetime tâbî tutulmuş olması halinde de geçerlidir. (4) Denetçi, yönetim kurulunun, 378 inci madde uyarınca şirketi tehdit eden veya	denetimi, ayrıca Türkiye Muhasebe Standartları ile kanuna ve esas sözleşme hükümlerine uyulup uyulmadığının incelenmesini de içerir. Denetleme, denetçilik mesleğinin gerekleri ile meslek etiğine ve <i>uluslararası denetim standartlarına</i> uygun olarak ve özenle yapılır. Denetleme, şirketin veya topluluğun, durumunun dürüst resim ilkesine uygun olarak yansıtılıp yansıtılmadığını; yansıtılmamışsa bunun sebeplerini; bu birinci fıkranın ikinci cümlesi anlamında aykırılıkları ve yanlışları açıkça ortaya koyacak tarzda yapılır ve gerçeği dürüstçe belirtir. (2) Denetim; a) şirketin <i>finansal tablolarının;</i> b) topluluğun <i>konsolide</i> finansal tablolarının denetçinin denetleme sırasında elde ettiği bilgilerle uyum içinde olup olmadığını <i>belirtecek şekilde yapılır.</i> (3) Topluluğun finansal tablolarının denetiminden sorumlu olan denetçi, topluluğun konsolide tablolarına alınan şirketlerin finansal tablolarını, özellikle konsolidasyona tâbi uyarlamaları ve mahsupları, bu maddenin birinci fıkrası anlamında inceler; meğer ki, konsolidasyona alınan şirket kanun gereği veya böyle bir gereklilik bulunmaksızın, bu kısım hükümlerine uygun olarak denetlenmiş olsun. Bu istisna, merkezi yurtdışında bulunan bir şirketin bu kanunun öngördüğü denetimle eşdeğer bir denetime tâbî tutulmuş olması halinde de geçerlidir. (4) Denetçi, yönetim kurulunun, 378 inci
---	--

edebilecek nitelik taşıyan tehlikeleri zamanında teşhis eden, <u>etkin</u> bir sistem kurup kurmadığını, <u>bu sistemi işletip işletmediğini ve kendisine sunulan sonuçları değerlendirip önlem alıp almadığını da denetler ve raporuna kaydeder.</u>	madde uyarınca şirketi, <i>finansal tablolarının gerçek resmi göstermemesi açısından</i> tehdit eden veya edebilecek nitelik taşıyan tehlikeleri zamanında teşhis etmeye yönelik bir sistem kurup kurmadığını, <i>varsa bu sistemin yapısını ve uygulamasını açıklayan ayrı bir rapor düzenleyerek, denetim raporu ile birlikte yönetim kuruluna sunar.</i>
--	---

Madde: 399

Gerekçe: Hüküm genelinde düzenlenmiş olan “mahkeme tarafından atama”nın profesyonel hizmet ilkeleri ile örtüşmediği düşünülmektedir. Denetçiler bağımsızdır ve rıza göstermedikleri, kabul etmedikleri müşteriler ile çalışmak konusunda zorlanamazlar, bu serbest piyasa ilkeleri ile de çelişmektedir. Bu sebeple, hükümde yer alan mahkeme tarafından atama mekanizmasının tamamen Tasarı’dan çıkarılması gerektiği düşünülmektedir. Denetçiler potansiyel müşterilerini risk, etik kurallar ve şeffaflık gibi kriterler açısından değerlendirip birlikte çalışıp çalışamayacaklarına karar verirler. Diğer taraftan, denetçi kendi ücretini kendisi tayin eder, bu şartlar kabul edilmezse kabul etmediği koşullarda çalışmak zorunda bırakılmamalıdır. Bu gerekçeler ışığında, madde metninde bazı değişikliklerin yapılması önerilmektedir. Denetçinin sözleşmeyi feshedebileceği şartlar Genel Bağımsız Denetim Sözleşmesinde açıkça düzenlenmelidir. Bu şartların olduğu durumlarda, denetçinin sözleşmeyi feshedebilmesi ve bunun için herhangi bir onay aranmaması gerektiği düşünülmektedir. Bu kapsamda hükmün (8) inci fıkrasında değişiklik önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
C) Denetçi I - Seçim, görevden alma ve sözleşmenin feshi MADDE 399. – (1) Denetçi, şirket genel kurulunca; topluluk denetçisi, ana şirketin genel kurulunca seçilir. Denetçinin, her faaliyet yılı ve her halde görev ifa edeceği faaliyet yılı bitmeden seçilmesi şarttır. Seçimden sonra yönetim kurulu gecikmeksizin denetleme görevini denetçiye verdiğini Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân eder; şirket de bunu web sitesinde yayımlar. (2) Denetçiden denetleme görevi, sadece bu maddenin dördüncü fıkrasında öngörüldüğü şekilde ve başka bir denetçi atanmışsa geri alınabilir. (3) Konsolidasyona dahil olan ana şirketin finansal tablolarını denetlemek için seçilen denetçi, başka bir denetçi seçilmediği	C) Denetçi I - Seçim, görevden alma ve sözleşmenin feshi MADDE 399. – (1) Denetçi, şirket genel kurulunca; topluluk denetçisi, ana şirketin genel kurulunca seçilir. Denetçinin, her faaliyet yılı ve her halde görev ifa edeceği faaliyet yılı bitmeden seçilmesi şarttır. Seçimden sonra yönetim kurulu gecikmeksizin denetleme görevini denetçiye verdiğini Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân eder; şirket de bunu web sitesinde yayımlar. (2) Denetçiden denetleme görevi, sadece bu maddenin dördüncü fıkrasında öngörüldüğü şekilde ve başka bir denetçi atanmışsa geri alınabilir. (3) Konsolidasyona dahil olan ana şirketin finansal tablolarını denetlemek için seçilen denetçi, başka bir denetçi seçilmediği

takdirde, topluluk finansal tablolarının da denetçisi kabul edilir. <u>(4) Şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesi,</u> a) yönetim kurulunun, b) sermayenin yüzde onunu, halka açık şirketlerde esas veya çıkarılmış sermayenin yüzde beşini oluşturan pay sahiplerinin,talebi üzerine, ilgilileri ve seçilmiş denetçiyi dinleyerek, seçilmiş denetçinin kişiliğine ilişkin bir nedenin gerektirmesi, özellikle de onun taraflı davrandığı yönünde bir endişenin varlığı halinde, başka bir denetçi atayabilir. <u>(5) Görevden alma ve yeni denetçi atama davası, denetçinin seçiminin ilânından itibaren üç hafta içinde açılır. Azlığın bu davayı açabilmesi için, denetçinin seçimine karşıoy vermiş, karşıoyunu tutanağa geçirtmiş ve seçimin yapıldığı genel kurul toplantısı tarihinden itibaren geriye en az üç aydan beri şirketin paysahibi sıfatını taşıyor olması gerekir.</u> <u>(6) Hesap yılının dördüncü ayına kadar denetçi seçilememişse, denetçi yönetim kurulunun, her yönetim kurulu üyesinin veya herhangi bir pay sahibinin talebi üzerine, dördüncü fıkra da gösterilen mahkemece atanır. Aynı hüküm seçilen denetçinin görevi red veya sözleşmeyi feshetmesi, görevlendirme kararının iptal olunması, hükümsüzlüğü veya kanunî sebepler dahil, denetçinin herhangi bir nedenle görevini ifa edememesi veya ifadan engellenmesi halinde de uygulanır. Mahkeme kararı kesindir.</u> <u>(7) Denetçinin mahkeme tarafından atanması halinde, emsal dikkate alınarak, ücreti ve olası giderler için ön ödeme mahkemece belirlenir. Bunlara üç iş günü içinde itiraz edilebilir ve itiraz üç iş günü içinde kesin karara bağlanır.</u> <u>(8) Denetçi, denetleme sözleşmesini sadece haklı bir sebebin varlığında ve görevden alınma davası açılması halinde feshedebilir. Taraflar arasındaki, onay yazısına ilişkin</u>	takdirde, topluluk finansal tablolarının da denetçisi kabul edilir. <i>(4) Fıkranın Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i> <i>(5) Fıkranın Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i> <i>(6) Fıkranın Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i> <i>(7) Fıkranın Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i> <i>(4) Denetçi, denetleme sözleşmesini ilgili denetim sözleşmesinde yer alan şartların oluşması halinde, haklı bir sebebin varlığında veya görevden alınma davası açılması halinde</i>
--	--

görüş ayrılıkları, onay yazısına ilişkin ihtirazi kayıt (sınırlama) veya kaçınma, haklı sebep sayılamaz. Denetçinin sözleşmeyi feshinin yazılı ve gerekçeli olması gerekir. Denetçi fesih tarihine kadar elde ettiği sonuçları genel kurula sunmakla yükümlü olup bu sonuçlar 402 nci maddeye uygun bir rapor halinde genel kurula verilir.	feshedebilir. Taraflar arasındaki, denetçi raporuna ilişkin görüş ayrılıkları, denetçi raporuna ilişkin ihtirazi kayıt (sınırlama) veya kaçınma, haklı sebep sayılamaz. Denetçinin sözleşmeyi feshinin yazılı ve gerekçeli olması gerekir. Denetçi fesih tarihine kadar elde ettiği sonuçları genel kurula sunmakla yükümlü olup bu sonuçlar 402 nci maddeye uygun bir rapor halinde genel kurula verilir.
(9) Denetçi işbu maddenin yedinci fıkrasına göre fesih ihbarında bulunduğu takdirde, yönetim kurulu hemen, geçici bir denetçi seçer ve fesih ihbarını genel kurulun bilgisine, seçtiği denetçiyi de aynı kurulun onayına sunar.	(5) Denetçi işbu maddenin dördüncü fıkrasına göre fesih ihbarında bulunduğu takdirde, yönetim kurulu hemen, geçici bir denetçi seçer ve fesih ihbarını genel kurulun bilgisine, seçtiği denetçiyi de aynı kurulun onayına sunar.

Madde: 400

Gerekçe: 1. fıkranın ilk paragrafındaki düzenlemelerin TÜRMOB tarafından yapılmasının daha uygun olduğu düşünülmektedir. Bu düzenlemelerde mutlaka uluslararası standart ve düzenlemelerin esas alınması gerektiği düşünülmektedir. Hükmün (2) nci fıkrasında yer alan düzenleme, aslen özel Kanun (SPK) ile düzenlenen bir konuya yer vermektedir. Özel kanunda, bu hususta düzenleme getirilmiş olması sebebiyle, konuya ilişkin düzenlemenin bu hüküm kapsamında yer almaması gerektiğine inanılmaktadır. Bu sebeple, halka açık şirketlere ilişkin ayrık durumların, o kapsamda yer alan düzenlemelere bırakılması; halka açık olmayan anonim şirketler bakımından da benzer ilkelerin getirilmesi gerektiği düşünülmekte ve düzenlemenin aşağıdaki haliyle Tasarı'da yer alması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
II - Denetçi olabilecekler MADDE 400. – (1) Denetçi ancak bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Küçük anonim şirketler, en az iki yeminli malî müşaviri veya serbest muhasebeci malî müşaviri denetçi olarak seçebilirler. Bağımsız denetleme kuruluşunun kuruluş ve çalışma esasları ve denetleme elemanlarının nitelikleri Bakanlar Kurulu kararıyla düzenlenir. Aşağıdaki hallerden birinin varlığında malî müşavir veya serbest muhasebeci malî müşavir, bağımsız dış denetleme kuruluşu, bunun paysahiplerinden biri ve yeminli malî müşavirin, serbest muhasebeci malî müşavirin, bağımsız denetleme kuruluşunun veya onun paysahibinin yanında çalışan veya burada sayılanların mesleği birlikte icra ettikleri kişi	II - Denetçi olabilecekler MADDE 400. – (1) Denetçi ancak bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Küçük anonim şirketler, en az iki yeminli malî müşaviri veya serbest muhasebeci malî müşaviri denetçi olarak seçebilirler. Bağımsız denetleme kuruluşunun kuruluş ve çalışma esasları ve denetleme elemanlarının nitelikleri TÜRMOB tarafından, uluslararası denetim standartlarına uygun olarak düzenlenir. Aşağıdaki hallerden birinin varlığında malî müşavir veya serbest muhasebeci malî müşavir, bağımsız dış denetleme kuruluşu, bunun paysahiplerinden biri ve yeminli malî müşavirin, serbest muhasebeci malî müşavirin, bağımsız denetleme kuruluşunun veya onun paysahibinin yanında çalışan veya burada sayılanların mesleği birlikte icra ettikleri kişi

veya kişiler, ilgili şirkette denetçi olamaz. Şöyle ki, önceki cümlede sayılanlardan biri, a) denetlenecek şirkette pay sahibiyse; b)denetlenecek şirketin yöneticisi veya çalışanıysa veya denetçi olarak atanmasından önceki üç yıl içinde bu sıfatı taşımışsa; c)denetlenecek şirketle bağlantısı bulunan bir tüzel kişinin veya bir şirketin veya bir ticarî işletmenin kanunî temsilcisi veya temsilcisi, yönetim kurulu üyesi ya da sahibiyse veya bunlarda yüzde yirmiden fazla paya sahipse; d) denetlenecek şirketle bağlantı halinde bulunan veya böyle bir şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip olan bir işletmede çalışıyorsa veya denetçisi olacağı şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip bir gerçek kişinin yanında herhangi bir şekilde hizmet veriyorsa; e) denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının düzenlenmesinde denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunmuşsa; f) denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının çıkarılmasında denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunduğu için beşinci bende göre denetçi olamayacak gerçek veya tüzel kişinin veya onun ortaklarından birinin kanunî temsilcisi, temsilcisi, çalışanı, yönetim kurulu üyesi, ortağı, sahibi ya da gerçek kişi olarak bizzat kendisi ise; g) birinci ilâ altıncı bendlerde yer alan şartları taşıdığı için denetçi olamayan bir denetçinin nezdinde çalışıyorsa, h) son beş yıl içinde denetçiliğe ilişkin meslekî faaliyetinden kaynaklanan gelirinin tamamının yüzde otuzundan fazlasını denetlenecek şirkete veya ona yüzde yirmiden fazla pay ile iştirak etmiş bulunan şirketlere verilen denetleme ve danışmanlık faaliyetinden elde etmişse ve bunu cari yılda da elde etmesi bekleniyorsa, denetçi olamaz; ancak Türkiye Serbest	veya kişiler, ilgili şirkette denetçi olamaz. Şöyle ki, önceki cümlede sayılanlardan biri, a) denetlenecek şirkette pay sahibiyse; b)denetlenecek şirketin yöneticisi veya çalışanıysa veya denetçi olarak atanmasından önceki üç yıl içinde bu sıfatı taşımışsa; c) denetlenecek şirketle bağlantısı bulunan bir tüzel kişinin veya bir şirketin veya bir ticarî işletmenin kanunî temsilcisi veya temsilcisi, yönetim kurulu üyesi ya da sahibiyse veya bunlarda yüzde yirmiden fazla paya sahipse; d) denetlenecek şirketle bağlantı halinde bulunan veya böyle bir şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip olan bir işletmede çalışıyorsa veya denetçisi olacağı şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip bir gerçek kişinin yanında herhangi bir şekilde hizmet veriyorsa; e) denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının düzenlenmesinde denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunmuşsa; f) denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının çıkarılmasında denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunduğu için beşinci bende göre denetçi olamayacak gerçek veya tüzel kişinin veya onun ortaklarından birinin kanunî temsilcisi, temsilcisi, çalışanı, yönetim kurulu üyesi, ortağı, sahibi ya da gerçek kişi olarak bizzat kendisi ise; g) birinci ilâ altıncı bendlerde yer alan şartları taşıdığı için denetçi olamayan bir denetçinin nezdinde çalışıyorsa, h) son beş yıl içinde denetçiliğe ilişkin meslekî faaliyetinden kaynaklanan gelirinin tamamının yüzde otuzundan fazlasını denetlenecek şirkete veya ona yüzde yirmiden fazla pay ile iştirak etmiş bulunan şirketlere verilen denetleme ve danışmanlık faaliyetinden elde etmişse ve bunu cari yılda da elde etmesi bekleniyorsa, denetçi olamaz; ancak Türkiye Serbest
---	--

Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler Odaları Birliği, katlanılması güç bir durum ortaya çıkacaksa (h) bendindeki yasağın kaldırılması için belli bir süreyle sınırlı olarak onay verebilir. (2) Bir bağımsız denetleme kuruluşu, <u>menkul kıymetleri borsada işlem gören</u> bir şirket için on yıl içinde altı defa onay yazısı vermişse, o şirkete denetçi olamaz. (3) Bu madde hükümleri, ilgili konuda uzmanlığı şart olan işlem denetçilerine de uygulanır. Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmemişse, işlem denetçisi genel kurul tarafından atanır ve görevden alınır.	Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler Odaları Birliği, katlanılması güç bir durum ortaya çıkacaksa (h) bendindeki yasağın kaldırılması için belli bir süreyle sınırlı olarak onay verebilir. (2) Bir bağımsız denetleme kuruluşu, bir şirket için <i>altı yıl arka arkaya denetçi raporu vermişse, o şirketin finansal tablolarının denetimi için tahsis ettiği sorumlu ortak baş denetçiyi ve altındaki denetim ekibini en az dört yıl için değiştirmek zorundadır.</i> (3) Bu madde hükümleri, ilgili konuda uzmanlığı şart olan işlem denetçilerine de uygulanır. Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmemişse, işlem denetçisi genel kurul tarafından atanır ve görevden alınır.
---	---

Madde: 402

Gerekçe: Kanun Tasarısı genelinde finansal tablolar ve denetçi raporu içiçe geçmiş bir şekilde ifade edilmektedir. Denetim raporu ile ilgili tüm gereklilikler Uluslararası Denetim Standartları'nın (UDS) ilgili standartlarında belirlenmiş ve açıkça ifade edilmiştir. Bu nedenle, Kanunda UDS'ye bir referans yapılmasının yeterli olacağı düşünülmektedir. Aksi takdirde, Kanun Tasarısında bu haliyle tanımlanan bir denetim raporunun UDS ile uyumlu olduğu söylenemez. UDS kapsamında yer alan denetim raporu aslında Kanun Tasarısında “onay yazısı” ile tanımlanan döküman ile sınırlıdır, Madde kapsamında tanımlanan denetim raporu, finansal tabloları da içermektedir ki, bu durum UDS'ye açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Geçmiş yıllar ile karşılaştırma yapmak UDS kapsamında denetim raporunun konusu değildir, ve açıkça finansal tablolar ile ilgili bir hükümdür.

Hükmün (2) nci fıkrasında, raporun özel bölümü olarak tanımlanan dokümanda yer alan hususlar UDS kapsamında yer almamaktadır; bu sebeple, bu hususlara ilişkin yapılacak denetimler bakımından mutlaka standartlar geliştirilmesi gerekmektedir. Yönetim Kurulu'nun şirketin durumu ve geleceği hakkındaki tahlillerinin irdelenmesi ve bunlar üzerine kanaat bildirilmesi uluslararası denetimde rastlanan bir uygulama değildir. Denetçinin işlevinin finansal tablolar ile sınırlandırılması, Yönetim Kurulu tarafından yıllık faaliyet raporunda yapılan saptamaların ise sadece finansal tablolar ile ahengi yönünden denetçi tarafından değerlendirilmesi ve ancak bu ikisinin birbiri ile örtüşmediği gözlemlenen bulguların raporlanmasının daha uygulanabilir olduğu düşünülmektedir. UDS 570 uyarınca denetçinin denetlediği işletmelerin sürekliliğine yönelik denetim ve raporlama standartları açıkça belirtilmiştir. Bu maddede belirtilen denetlenen şirket veya topluluğun varlığını tehlikeye atan, gelişmesine engel teşkil eden olguların saptanması, UDS 570'deki kapsamı hayli aşmaktadır ve uygulanabilir değildir.

Ayrıca, (4) üncü fıkranın “a” bendinde yer alan “defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı”na ilişkin denetim, UDS kapsamında ele alınan bir konu değildir. Bu nedenle böyle bir denetimin nasıl yapılacağına ilişkin standartlar mutlaka tespit edilmelidir.

Hükmün (5)inci fıkrası ile getirilmiş bulunan düzenleme de, UDS kapsamında yer almayan bir raporlama şeklidir. UDS ile örtüşmediğinden çıkarılması önerilmektedir.

Öte yandan, hükmün (7)nci fıkrasında yer alan düzenlemede denetim raporunun ayrı bir kısmında yer verilmesi şart koşulan hususta ayrı bir rapor hazırlanması gerektiği ve bu raporun finansal tablolar üzerine hazırlanan rapordan ayrı sunulmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca, yukarıdaki önerimiz doğrultusunda 2. fıkranın “c” bendinin Madde’den çıkarılmamasına karar verilmesi halinde, “c” bendi ile denetçiler, 1 Haziran 2005’te yürürlüğe girecek yeni Türk Ceza Kanunu’nun 164’üncü maddesinde düzenlenen şirket veya kooperatifler hakkında yanlış bilgi vermek suçu ile karşı karşıya bırakılacaklardır.

Bir denetçi hazırladığı raporda, “denetlenen şirket veya topluluğun varlığını tehlikeye atan” veya “denetlenen şirket veya topluluğun gelişmesine ciddi engel teşkil eden” bir olgu tespit edememiş olması halinde veya şirketin geleceği hakkında tümüyle iyi niyetli olarak bir yorum veya değerlendirme yaptığında, bilgi saklama veya menfaat temin etme gibi özel kast unsuruna yer vermeksizin sadece “ilgililerin zarara uğramasına neden olabilecek nitelikte gerçeğe aykırı önemli bilgiler” vermek eylemini cezalandıran 164’üncü maddeyi ihlal etmiş olacaktır.

Bu çerçevede, “c” bendinin Maddeden çıkarılmaması halinde, denetçilerin görevlerini yapmalarını zorlaştıran bu sakıncanın giderilmesi için 402’nci maddeye bir fıkra eklenerek, (Önerilen Metin, 8. fıkra) ikinci fıkra çerçevesinde yapılan değerlendirme ve yorumlarla verilen görüşlerin Türk Ceza Kanunu’nun 164’üncü maddesi anlamında suç oluşturmayacağına dair bir açıklama getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
E) Denetim raporu MADDE 402. – (1) Denetçi, yapılan denetimin türü, kapsamı ve sonuçları hakkında, gereken açıklıkta, anlaşılır, basit bir dille yazılmış ve geçmiş iki yılla karşılaştırmaları da içeren bir rapor düzenler. (2) Raporun özel bölümünde, öncelikle, yönetim kurulunun şirket veya topluluğun durumu hakkındaki irdelemeleri denetçi tarafından, <u>kanaat</u> bildirilerek, değerlendirilir. Denetçi, değerlendirme yaparken şirketin; denetliyorsa ana şirketin ve topluluğun finansal tabloları ile yıllık raporunu esas alır. Şirketin ve topluluğun varlığını sürdürebilmesinin şartları ile gelecekteki gelişmesi hakkında yönetim kurulunun yaptığı tahlilleri <u>özellikle</u> irdeler; meğerki, denetlenen belgeler, <u>yıllık rapor ve topluluk yıllık raporu</u> buna olanak tanımasın. Raporunda ayrıca denetim sırasında:	E) Denetim raporu MADDE 402. – (1) Denetçi, yapılan denetimin türü, kapsamı ve sonuçları hakkında, gereken açıklıkta, anlaşılır, basit bir dille yazılmış ve <i>geçmiş yılla karşılaştırmalı sunulmuş finansal tablolara yönelik bir rapor düzenler.</i> (2) Ayrı bir rapor olarak, öncelikle, yönetim kurulunun şirket veya topluluğun durumu hakkındaki irdelemeleri denetçi tarafından <i>finansal tablolar ile örtüşmesi açısından</i> değerlendirilir. Denetçi, değerlendirme yaparken şirketin; denetliyorsa ana şirketin ve topluluğun finansal tablolarını esas alır. Şirketin ve topluluğun varlığını sürdürebilmesinin şartları ile gelecekteki gelişmesi hakkında yönetim kurulunun yaptığı tahlilleri <i>Uluslararası Denetim Standartları’ndaki ilgili çalışma ve raporlama standartlarının belirlediği çerçevede dahilinde</i> irdeler; meğer ki, denetlenen belgeler, buna olanak tanımasın. Raporunda

a) <u>yanlışların saptanıp saptanmadığı,</u> b) <u>yasal kurallara aykırılıklar tespit edilip edilmediğı</u> <u>açıklanır ve ayrıca,</u> c) 1) <u>denetlenen şirket veya topluluğun varlığını tehlikeye atan,</u> 2) <u>denetlenen şirket veya topluluğun gelişmesine ciddi engel teşkil eden,</u> 3) <u>yönetim kurulunun ve diğerk yöneticilerin kanunun ve esas sözleşmeyi ağır surette ihlâl ettiğine ilişkin</u> <u>olguların, belirlenip belirlenmediğı</u> <u>açıklanır.</u> (3) Denetim raporunun esas bölümünde: a) <u>defter tutma düzeninin, denetlenen belgelerin, finansal tabloların, yıllık raporun, topluluk finansal tablolarının ve topluluk yıllık raporunun</u> kanuna ve esas sözleşme hükümlerine uygun olup olmadığı, b) yönetim kurulunun, talep edilen açıklamaları yapıp yapmadığı ve belgeleri ibraz edip etmediğı açıkça ifade edilir. (4) Ayrıca, finansal tabloları ile bunların dayanağı olan defterlerin; a) usulüne uygun tutulup tutulmadığı, b) genel kabul gören muhasebe ilkeleri çerçevesinde, şirketin malvarlıksal, finansal ve kârlılık durumunun resmini gerçeğe uygun olarak ve dürüst bir şekilde yansıtip yansıtmadığı açıklanır. (5) <u>Şirketin malvarlıksal, finansal ve kârlılık durumunun resminin gerçeğe uygun bir şekilde yansıtılması hususunda esaslı bir katkı sağlayacaksa ve ekte yeterli açıklama yoksa, şirketin ve topluluğun finansal tablolarının kalemleri şemalandırmaya tabi</u>	ayrıca denetim sırasında: a) <i>Türkiye Muhasebe Standartları'nın uygulanmasına ilişkin</i> yanışların saptanıp saptanmadığı, b) <i>Türkiye Muhasebe Standartları'na</i> aykırılıklar tespit edilip edilmediğı, <i>açıklanır.</i> (3) Denetim raporunun esas bölümünde: a) defter tutma düzeninin, finansal tabloların, topluluk finansal tablolarının kanuna ve <i>esas sözleşmenin finansal raporlamaya ilişkin</i> hükümlerine uygun olup olmadığı, b) yönetim kurulunun, <i>denetim kapsamında</i> talep edilen açıklamaları yapıp yapmadığı ve belgeleri ibraz edip etmediğı açıkça ifade edilir. (4) Ayrıca, finansal tabloları ile bunların dayanağı olan defterlerin; a) <i>öngörülen hesap planına</i> uygun tutulup tutulmadığı, b) TMSK'nın belirlediğı muhasebe standartları çerçevesinde, şirketin malvarlıksal, finansal ve kârlılık durumunun resmini gerçeğe uygun olarak ve dürüst bir şekilde yansıtip yansıtmadığı açıklanır. (5) <i>Fıkranın Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i>
---	---

<u>tutularak, gerektiğinde açıklanır.</u> (6) Denetim raporunun ayrı bir bölümünde, yapılan denetimin konusu, niteliği ve kapsamı belirtilir. (7) Denetim çerçevesinde, 398 inci maddenin son fıkrası uyarınca bir değerlendirme yapılmışsa, bunun sonucu, denetim raporunun ayrı bir bölümünde gösterilir. <u>Burada, şirketi tehdit eden riskleri önceden teşhis eden iç gözetim teşhis sisteminin geliştirilmesi için tedbir alınmasının gerekip gerekmediği, tehlike varsa, şirketin bir tedbir veya çare uygulayıp uygulamadığı hususu irdelenir.</u> (8) Denetçi, raporunu imzalar ve yönetim kuruluna sunar.	(5) Denetim raporunun ayrı bir bölümünde, yapılan denetimin konusu, niteliği ve kapsamı belirtilir. (6) Denetim çerçevesinde, 398 inci maddenin son fıkrası uyarınca bir değerlendirme yapılmışsa, bunun sonucu, ayrı bir raporda gösterilir. (7) Denetçi, raporunu imzalar ve yönetim kuruluna sunar. (8) <i>Denetçinin bu madde çerçevesinde hazırladığı raporda ikinci fıkra gereği verdiği görüş ve kanaatler Türk Ceza Kanunu'nun 164. üncü maddesindeki cezai mesuliyeti doğurmaz.</i>
---	--

Madde: 403

Gerekçe: Daha önce de belirtildiği üzere, hüküm kapsamında öncelikle kenar başlıkta ve madde metninde yer almakta olan “onay yazısı” tabiri yerine UDS ile örtüşen “denetçi raporu” tabirinin kullanılması önerilmektedir. Hükmün (3) üncü fıkrası kapsamında yer verilmiş olan ayrıntılara ilişkin hususlar UDS kapsamında denetçi görüşünde yer verilmeyen hususlardır. Bu sebeple fıkra yer alan düzenlemeden çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

UDS uyarınca denetçi raporları 4 şekilde olabilir: şartsız görüş, şartlı görüş, olumsuz görüş ve görüş bildirmeme. Hükmün (4)üncü fıkrası ile getirilen düzenlemenin bu yönde değiştirilmesi gerektiği düşünülmektedir; zira, fıkra metninin Kanun Tasarısı ile yer verilmiş hali ile bırakılmasının, UDS’ye ciddi biçimde aykırılık teşkil edeceğinden; ayrıca, mali tabloların tümü üzerinde olumsuz görüş verilmesini gerektirecek önemde olmayan ancak mali tablolarda belirli kalemler açısından önemli olabilecek hususların (şartların) varlığı durumunda, denetçinin bu hususları raporunda belirtmesini kısıtlayacağından endişe edilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
F) Onay yazısı MADDE 403. – (1) Denetçi, denetimin sonucunu, şirketin veya topluluğun finansal tablolarına koyacağı bir onay yazısında özet şeklinde belirtir. Onay yazısı, denetimin konusu, türü ve kapsamı yanında denetçinin, denetimin sonucuna	F) Denetçi Raporu MADDE 403. – (1) Denetçi, denetimin sonucunu, şirketin veya topluluğun finansal tablolarına koyacağı bir denetçi raporunda özet şeklinde belirtir. Denetçi raporu, denetimin konusu, türü ve kapsamı yanında denetçinin, denetimin sonucuna ilişkin değerlendirmesini de

ilişkin değerlendirmesini de içerir. Denetçi, herhangi bir itiraz ileri sürmediği takdirde, onay yazısında, 398 inci madde uyarınca yapılan denetimde herhangi bir aykırılığın belirlenmediğini; şirketin veya topluluğun finansal tablolarının, denetçinin denetim sırasında oluşan bilgilerine ve genel kabul gören muhasebe ilkeleri, uyarınca yaptığı değerlendirmeye göre, doğru olduğunu ve ortaya konulan, şirketin malvarlıksal, finansal ve kârlılık durumuna ilişkin resminin gerçeğe uygun bulunduğunu ve gerçeği dürüst bir şekilde yansıttığını açıklar. (2) Onay yazısında, denetimin sonucu, yönetim kurulunun sorumluluğunu gerektirecek bir durumun mevcut olup olmadığını ortaya koyacak, sorunlara işaret edecek ve herkes tarafından anlaşılabilir tarzda belirtilir. Şirketin varlığını sürdürmesini <u>tehlikeye düşüren riskler</u> raporda ayrı olarak açıklanır. (3) <u>Onay yazısında ayrıca, denetçinin değerlendirmesine göre, şirketin veya topluluğun yıllık raporunun, şirketin veya topluluğun durumunu isabetli şekilde ortaya koyup koymadığı da açıklanır. Gelecekteki gelişmelerin birlikte getirebileceği risklerin isabetli bir tarzda ifade edilip edilmediği hususunda ayrıntıya inilir.</u> (4) <u>Denetçi, çekinceleri varsa, onay yazısını sınırlandırabilir veya kaçınma yazısı verebilir. Onay yazısı olarak ifade edilemeyecek bir notun, kaçınmada yer alması da mümkündür. Sınırlamanın ve kaçınmanın gerekçesi verilir. Sınırlamanın konusu, amacı ve kapsamı belirli ve açık olmalıdır. Denetçi, onay veya kaçınma yazısını yer ve tarih koyarak imzalar. Onay notundan, sınırlı onay notundan ve kaçınma yazısından hangisinin verildiğine denetleme raporunda işaret olunur.</u>	içerir. Denetçi, herhangi bir itiraz ileri sürmediği takdirde, denetçi raporunda, 398 inci madde uyarınca yapılan denetimde herhangi bir aykırılığın belirlenmediğini; şirketin veya topluluğun finansal tablolarının, denetçinin denetim sırasında oluşan bilgilerine ve TMSK tarafından belirlenen muhasebe standartları uyarınca yaptığı değerlendirmeye göre, doğru olduğunu ve ortaya konulan, şirketin malvarlıksal, finansal ve kârlılık durumuna ilişkin resminin gerçeğe uygun bulunduğunu ve gerçeği dürüst bir şekilde yansıttığını açıklar. (2) <i>Denetçi raporunda</i>, denetimin sonucu, yönetim kurulunun sorumluluğunu gerektirecek bir durumun mevcut olup olmadığını ortaya koyacak, sorunlara işaret edecek ve herkes tarafından anlaşılabilir tarzda belirtilir. Şirketin varlığını sürdürmesi <i>hakkındaki önemli belirsizlikler</i> raporda <i>UDS tarafından tanımlanmış çerçevede</i> ayrı olarak açıklanır. (3) <i>Denetçi, raporlamasını Uluslararası Denetim Standartları'nda öngörülen şekilde, şartsız, şartlı ve olumsuz görüş veya görüş bildirmeme şekillerinde yapar.</i> (4) <i>Fıkranın Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i>
--	--

Madde: 404

Gerekeçe: Hükümün (2) nci fıkrasında, (1) inci fıkra ile getirilen yükümlere aykırılık halinde sorumluluk düzenlenmektedir. Sorumluluğa ilişkin belirlenmiş tutarlarda, maddi bir tavan belirlenmesi yerine, uluslararası uygulamalarda da görülen denetim ücretinin belirli bir katına göre (denetim ücretinin 2 ila 4 katını aşamaz gibi) sınırlama yönteminin uygulanması önerilmektedir. Ayrıca, denetçilerin sır saklamadan doğan sorumluluğunun şirketin borsada işlem görmesi şartına bağlı olmadan tüm anonim şirketler için ortak bir oranda belirlenebileceği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
G) Denetçilerin sır saklamadan doğan sorumluluğu MADDE 404. – (1) Denetçi, işlem denetçileri ve özel denetçi, bunların yardımcıları ve bağımsız denetleme kuruluşunun denetime yardımcı olan temsilcileri, denetimi dürüst ve tarafsız bir şekilde yapmak ve sır saklamakla yükümlüdürler. Faaliyetleri sırasında öğrendikleri, denetleme ile ilgili olan iş ve işletme sırlarını izinsiz olarak kullanamazlar. Kasten veya ihmal ile yükümlerini ihlâl edenler şirkete ve zarar verdikleri takdirde bağlı şirketlere karşı sorumludurlar. Zarar veren kişi birden fazla ise sorumluluk müteselsildir. (2) Birinci fıkrafta öngörülen yükümün yerine getirilmesinde ihmali bulunan kişiler hakkında, verdikleri zarar sebebiyle, bir denetim için <u>yüz bin Türk Lirasına, pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketlerde ise üçyüz bin Türk Lirasına</u> kadar tazminata hükmedilebilir. İhmalleriyle zarara sebebiyet veren kişilere ilişkin bu sınırlama denetime birden çok kişinin katılmış veya birden çok sorumluluk doğurucu eylemin gerçekleştirilmiş olması halinde uygulandığı gibi, katılanlardan bazılarının kasıtlı hareket etmiş olmaları durumunda da geçerlidir. (3) Denetçinin bir bağımsız denetleme kuruluşu olması halinde sır saklama yükümü bu kurumun yönetim kurulunu ve üyelerini de kapsar. (4) Bu hükümlerden doğan tazmin yükümü sözleşme ile ne kaldırılabilir ne de daraltılabilir.	G) Denetçilerin sır saklamadan doğan sorumluluğu MADDE 404. – (1) Denetçi, işlem denetçileri ve özel denetçi, bunların yardımcıları ve bağımsız denetleme kuruluşunun denetime yardımcı olan temsilcileri, denetimi dürüst ve tarafsız bir şekilde yapmak ve sır saklamakla yükümlüdürler. Faaliyetleri sırasında öğrendikleri, denetleme ile ilgili olan iş ve işletme sırlarını izinsiz olarak kullanamazlar. Kasten veya ihmal ile yükümlerini ihlâl edenler şirkete ve zarar verdikleri takdirde bağlı şirketlere karşı sorumludurlar. Zarar veren kişi birden fazla ise sorumluluk müteselsildir. (2) Birinci fıkrafta öngörülen yükümün yerine getirilmesinde ihmali bulunan kişiler hakkında, verdikleri zarar sebebiyle, bir denetim için, denetim ücretinin 2 ila 4 katına kadar tazminata hükmedilebilir. İhmalleriyle zarara sebebiyet veren kişilere ilişkin bu sınırlama denetime birden çok kişinin katılmış veya birden çok sorumluluk doğurucu eylemin gerçekleştirilmiş olması halinde uygulandığı gibi, katılanlardan bazılarının kasıtlı hareket etmiş olmaları durumunda da geçerlidir. (3) Denetçinin bir bağımsız denetleme kuruluşu olması halinde sır saklama yükümü bu kurumun yönetim kurulunu ve üyelerini de kapsar. (4) Bu hükümlerden doğan tazmin yükümü sözleşme ile ne kaldırılabilir ne de daraltılabilir.

(5) Denetçinin bu maddeden doğan sorumluluğuna ilişkin talepler rapor tarihinden başlayarak beşyılıda zamanaşımına uğrar.	(5) Denetçinin bu maddeden doğan sorumluluğuna ilişkin talepler rapor tarihinden başlayarak beş yılda zamanaşımına uğrar.
---	---

Madde: 407

Gerekçe: Yönetim kurulu üyeleri katıldıkları genel kurul toplantılarında müzakerelere iştirak etme ve görüş bildirme hakkına sahip olmalıdır. Özellikle bağımsız yönetim kurulu üyelerinin bu yolla aydınlatıcı rol oynaması ve kendilerine düşen görevleri etkin şekilde yerine getirmeleri sağlanabilir. Bu nedenle madde hükmüne buna uygun bir ekleme yapılması önerilmektedir. Aşağıdaki öneriye benzer bir hüküm, İsviçre’de de 2001 yılında getirilen bir teklifte 702a maddesi olarak önerilmiştir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 407: (1) Paysahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar. Kanunî istisnalar saklıdır. (2) Murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmaları şarttır. Diğer yönetim kurulu üyeleri genel kurul toplantısına katılabilirler. Denetçi ve kendilerini ilgilendiren konularda işlem denetçileri genel kurulda hazır bulunurlar. (3) Sanayi ve Ticaret Bakanlığının çıkaracağı tebliğde belirtilen şirketlerin genel kurullarında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi bulunur. Diğer şirketlerde komiserlik görevini yerine getirecek olanlar ve bunların nitelikleri Adalet Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının birlikte çıkaracakları bir yönetmelikle belirlenir. Komiserlerin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır. Şirket genel kurul toplantıları ile bu toplantıda bulunacak komiserlerin görev ve yetkileri ile ücret tarifeleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.	MADDE 407: (1) Paysahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar. Kanunî istisnalar saklıdır. (2) Murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmaları şarttır. Diğer yönetim kurulu üyeleri genel kurul toplantısına ve görüşmelere katılabilir ve görüş bildirebilirler. Denetçi ve kendilerini ilgilendiren konularda işlem denetçileri genel kurulda hazır bulunurlar. (3) Sanayi ve Ticaret Bakanlığının çıkaracağı tebliğde belirtilen şirketlerin genel kurullarında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi bulunur. Diğer şirketlerde komiserlik görevini yerine getirecek olanlar ve bunların nitelikleri Adalet Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının birlikte çıkaracakları bir yönetmelikle belirlenir. Komiserlerin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır. Şirket genel kurul toplantıları ile bu toplantıda bulunacak komiserlerin görev ve yetkileri ile ücret tarifeleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Madde: 482/fıkra 2

Gerekçe: Maddede Tasarının 37. maddesine yapılan atıfta yanlışlık olduğu, atfın 35. maddeye yapılması gerektiği düşünülmektedir. Madde bu şekilde düzeltilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
C) Temerrüt I - Sonuçları MADDE 482. – (1) Sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibi, ihtarla gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. (2) Ayrıca, yönetim kurulu, mütemerrit pay sahibini, iştirak taahhüdünden ve yaptığı kısmî ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakmaya ve payı satın yerine başkasını almaya ve kendisine verilmiş pay senedi varsa, bunları iptal etmeye yetkilidir. İptal edilen pay senetleri ele geçirilemiyorsa iptal kararı 37 nci maddede yazılı gazetede ve ayrıca esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilân olunur. (3) Esas sözleşmeyle, pay sahipleri, temerrüt hâlinde, sözleşme cezası ödemekle zorunlu tutulabilirler. (4) Şirketin tazminat hakları saklıdır.	C) Temerrüt I - Sonuçları MADDE 482. – (1) Sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibi, ihtarla gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. (2) Ayrıca, yönetim kurulu, mütemerrit pay sahibini, iştirak taahhüdünden ve yaptığı kısmî ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakmaya ve payı satın yerine başkasını almaya ve kendisine verilmiş pay senedi varsa, bunları iptal etmeye yetkilidir. İptal edilen pay senetleri ele geçirilemiyorsa iptal kararı 35 nci maddede yazılı gazetede ve ayrıca esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilân olunur. (3) Esas sözleşmeyle, pay sahipleri, temerrüt hâlinde, sözleşme cezası ödemekle zorunlu tutulabilirler. (4) Şirketin tazminat hakları saklıdır.

Madde: 483/fıkra 1

Gerekçe: 482. madde için verilen değişiklik önerisi ile aynı sebeplerle bu maddede de “37. madde” ibaresinin “35. madde” şeklinde değiştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
II - Iskat usulü MADDE 483. – (1) 482 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının uygulanabilmesi için; yönetim kurulu tarafından, mütemerrit pay sahibine, 37 nci maddede yazılı gazetede ve esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilân suretiyle, temerrüt edilen tutarı bir ay zarfında ödemesi, aksi halde, haklarından yoksun bırakılacağı ve sözleşme cezasının tahsil edileceği hususunun ihtar edilmesi şarttır. (2) Nama yazılı pay senetlerinin sahiplerine bu davet ve ihtar, ilân yerine, iadeli taahhütlü mektupla yapılır. Bir aylık süre mektubun alındığı tarihten başlar. (3) Mütemerrit pay sahibi, yeni pay sahibinin	II - Iskat usulü MADDE 483. – (1) 482 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının uygulanabilmesi için; yönetim kurulu tarafından, mütemerrit pay sahibine, 35 nci maddede yazılı gazetede ve esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilân suretiyle, temerrüt edilen tutarı bir ay zarfında ödemesi, aksi halde, haklarından yoksun bırakılacağı ve sözleşme cezasının tahsil edileceği hususunun ihtar edilmesi şarttır. (2) Nama yazılı pay senetlerinin sahiplerine bu davet ve ihtar, ilân yerine, iadeli taahhütlü mektupla yapılır. Bir aylık süre mektubun alındığı tarihten başlar. (3) Mütemerrit pay sahibi, yeni pay sahibinin

ödemelerinden açık kalan tutar için şirkete karşı sorumludur. (4) 501 inci madde hükmü saklıdır.	karşı sorumludur. (4) 501 inci madde hükmü saklıdır.
---	---

Madde: 489–490

Gerekçe: 489 ve 490. maddelerin ortak özelliği devre ilişkin olmalarıdır. Kanun sistematığı açısından “**B) Pay Senetlerinin Devri**” şeklinde bir üst başlık kullanılmasının uygun olacağı düşünülmektedir. 489 ve 490. maddelerin bu doğrultuda düzenlenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
B) Hâmiline yazılı pay senetleri MADDE 489. – (1) Hâmiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesiyle hüküm ifade eder. C) Nama yazılı pay senetlerinde ilke MADDE 490. – (1) Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmedikçe, nama yazılı pay senetleri, herhangi bir sınırlandırmaya bağlı olmaksızın devredilebilirler. (2) Hukukî işlemle devir, ciro edilmiş nama yazılı pay senedinin zilyetliğinin devralana geçirilmesiyle yapılabilir.	B) Pay Senetlerinin Devri I- Hamiline yazılı pay senetleri MADDE 489. – (1) Hâmiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesiyle hüküm ifade eder. II – Nama yazılı pay senetlerinde ilke MADDE 490. – (1) Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmedikçe, nama yazılı pay senetleri, herhangi bir sınırlandırmaya bağlı olmaksızın devredilebilirler. (2) Hukukî işlemle devir, ciro edilmiş nama yazılı pay senedinin zilyetliğinin devralana geçirilmesiyle yapılabilir.

Madde: 491

Gerekçe: Madde 489 ve 490 kapsamında verdiğimiz değişiklik önerileri doğrultusunda 491. maddenin üst başlığının da **C) Devrin sınırlandırılması** şeklinde değiştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
D) Devrin sınırlandırılması I - Kanunî sınırlama MADDE 491. – (1) Bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı paylar, ancak şirketin onayı ile devrolunabilir; meğerki, devir, miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cebri icra yoluyla gerçekleşsin. (2) Şirket, sadece, devralanın ödeme	C) Devrin sınırlandırılması I - Kanunî sınırlama MADDE 491. – (1) Bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı paylar, ancak şirketin onayı ile devrolunabilir; meğerki, devir, miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cebri icra yoluyla gerçekleşsin. (2) Şirket, sadece, devralanın ödeme

yeterliliği şüpheli ise ve şirketçe talep edilen güvence verilmemişse onay vermeyi reddedebilir.	yeterliliği şüpheli ise ve şirketçe talep edilen güvence verilmemişse onay vermeyi reddedebilir.
--	--

Madde: 499

Gerekçe: Maddede intifa hakkı sahiplerinin de pay defterine kaydedileceklerinin düzenlenmesi son derece olumlu karşılanmaktadır. Uygulamada, pay rehinlerinde, paya bağlı bazı hakların (oy, kâr payı alma gibi) rehin sözleşmesi ile rehin alacaklısına bırakıldığı ve bu durumun şirket pay defterine kaydedilmemesi halinde, rehin sözleşmesinde belirtilen haklarının kullanılmasında sorunlar yaşandığı bilinmektedir. Maddenin (1) fıkrasında, “*pay senedi sahipleriyle intifa hakkı sahipleri*” denildiğinden, bu ifade “sınırlayıcı” olarak kabul edilip; rehin hakkı sahiplerinin ve rehin sözleşmesi ile tanınan hakların pay defterine şerhinde sorunlar yaşanabilecektir. Bu nedenle, sözkonusu maddenin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
III - Pay defteri 1. Kayıt MADDE 499. – (1) Şirket, senede bağlanmamış pay ve nama yazılı pay senedi sahipleriyle, intifa hakkı sahiplerini; ad, soyad, unvan ve adresleriyle, pay defterine kaydeder. (2) Pay senedinin usulüne uygun olarak devredildiği veya üzerinde intifa hakkı kurulduğu isbat edilmediği sürece, devralan ve intifa hakkı sahibi pay defterine yazılamaz. (3) Şirket, kaydın yapıldığını pay senedine işaret eder. (4) Şirketle ilişkilerde, sadece pay defterinde kayıtlı bulunan kimse paysahibi ve intifa hakkı sahibi olarak kabul edilir.	III - Pay defteri 1. Kayıt MADDE 499. – (1) Şirket, senede bağlanmamış pay ve nama yazılı pay senedi sahipleriyle, intifa ve rehin hakkı sahiplerini; ad, soyad, unvan ve adresleriyle, pay defterine kaydeder. (2) Pay senedinin usulüne uygun olarak devredildiği, üzerinde intifa veya rehin hakkı kurulduğu isbat edilmediği sürece, devralan ve intifa ya da rehin hakkı sahibi pay defterine yazılamaz. (3) Şirket, kaydın yapıldığını pay senedine işaret eder. (4) Şirketle ilişkilerde, sadece pay defterinde kayıtlı bulunan kimse paysahibi ve intifa ya da rehin hakkı sahibi olarak kabul edilir.

Madde: 500

Gerekçe: Madde gerekçesinde İsviçre Borçlar Kanunu madde 686a’dan alındığı bildirilen ve yönetim kuruluna “ilgilileri dinleyerek” pay defterindeki kaydın silinmesi konusunda verilen yetkinin kötüye kullanılmaya müsait olduğu düşünülmektedir. Yargıya başvurmadan kullanılabilecek bu tür bir yetkinin mülkiyet hakkının esasına da aykırı olduğu düşünülmektedir. Yönetim kuruluna yargıya başvurmadan pay defterindeki kaydı silme yetkisi veren bu düzenlemenin Tasarı’dan çıkartılması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Kaydın silinmesi MADDE 500. – (1) Şirket, iktisap edenin yanlış beyanı sonucu pay defterine yapılan kaydı, ilgilileri dinleyerek silebilir. Söz konusu kişilere derhal, silinmeye ilişkin yazılı bilgi verilir.	<i>Maddenin Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir.</i>

Madde: 522

Gerekçe: İş Kanunu uyarınca iş sözleşmesine dayanarak çalışan tüm gerçek kişilere “işçi” denilmekte, “işçi”, “çalışan” ve “yönetici” ayrımı bulunmamaktadır. Tasarının 522. maddesinin üçüncü fıkrasında şirket ile çalışan, yönetici ve işçiler arasında “iş ilişkisi” olduğu açıkça belirtilmektedir. Bilindiği gibi, iş ilişkisi işçi ve işveren arasında doğmaktadır. “Yönetici” terimi Tasarıdaki genel anlam bütünlüğü ve Ticaret Hukuku’nun gerekleri bakımından bu madde kapsamında yer almaya devam edebilir. Ancak “çalışanlar” teriminin maddeden çıkarılması gerektiği düşünülmektedir. Zira, anlam pekiştirmek açısından maddede yer verilmiş olduğu tahmin edilen bu terim, hukuksal terminoloji bakımından ileride gereksiz yorumlara ve yanlış anlamalara sebep olabilecektir. Bu çerçevede, hem madde başlığı, hem de madde içinde geçen “çalışan” ibaresinin çıkarılmasına yönelik aşağıdaki değişikliklerin gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Çalışanlar ve işçiler lehine yardım akçesi MADDE 522. – (1) Esas sözleşmede şirketin yöneticileri, <u>çalışanları</u> ve işçileri için yardım kuruluşları kurulması veya bunların sürdürülebilmesi ya da bu amacı taşıyan kamu tüzel kişilerine verilmek üzere yedek akçe ayrılabilir. (2) Yardım amacına özgülenen yedek akçeler veya diğer mallar şirketten ayrılarak bir vakıf veya kooperatif kurulur. Vakıf senedinde vakıf malvarlığının şirkete karşı bir alacaktan ibaret olacağı da öngörülebilir. (3) Şirketin özgülendiğinden başka yöneticilerden, <u>çalışanlardan</u> ve işçilerden aidat alınmışsa, ilişikisinin sonunda, vakıf senedine göre yapılan tahsisten yararlanamadıkları takdirde müstahdem ve işçilere hiç değilse ödedikleri tutarlar ödeme tarihinden itibaren kanunî faiziyle birlikte geri verilir.	2. Yöneticiler ve İşçiler lehine yardım akçesi MADDE 522. – (1) Esas sözleşmede şirketin yönetici ve işçileri için yardım kuruluşları kurulması veya bunların sürdürülebilmesi ya da bu amacı taşıyan kamu tüzel kişilerine verilmek üzere yedek akçe ayrılabilir. (2) Yardım amacına özgülenen yedek akçeler veya diğer mallar şirketten ayrılarak bir vakıf veya kooperatif kurulur. Vakıf senedinde vakıf malvarlığının şirkete karşı bir alacaktan ibaret olacağı da öngörülebilir. (3) Şirketin özgülendiğinden başka yöneticilerden ve işçilerden de aidat alınmışsa, iş ilişkisinin sonunda, vakıf senedine göre yapılan tahsisten yararlanamadıkları takdirde işçilere hiç değilse ödedikleri tutarlar ödeme tarihinden itibaren kanunî faiziyle birlikte geri verilir.

Madde: 523

Gerekçe: Maddenin birinci fıkrasının “kar payının ortaklara **dağıtılması**” şartını düzenlediği düşünülmektedir. Maddenin bu çerçevede aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
III - Kâr payı ile yedek akçeler arasında ilgi MADDE 523. – (1) Kanunî ve esas sözleşmede öngörülen isteğe bağlı yedek akçeler ayrılmadıkça pay sahiplerine dağıtılacak kâr payı belirlenemez. (2) Genel kurul, a) aktiflerin yeniden tedariki için gerekliyse, b) bütün pay sahiplerinin menfaatleri dikkate alındığında, şirketin sürekli gelişimi ve olabildiğince istikrarlı kâr payı dağıtımı yönünden haklı görülüyorsa, Kanunda ve esas sözleşmede öngörülenlerden başka yedek akçe de ayrılmasına karar verebilir. (3) Esas sözleşmede hüküm bulunmasa bile, genel kurul, şirketin işçileri için yardım sandıkları ve sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların sürdürülebilmesi amacıyla veya diğer yardım amaçlarına hizmet etmek üzere, bîlânço karından yedek akçe ayırabilir.	III - Kâr payı ile yedek akçeler arasında ilgi MADDE 523. – (1) Kanunî ve esas sözleşmede öngörülen isteğe bağlı yedek akçeler ayrılmadıkça pay sahiplerine kâr payı dağıtılamaz. (2) Genel kurul, a) aktiflerin yeniden tedariki için gerekliyse, b) bütün pay sahiplerinin menfaatleri dikkate alındığında, şirketin sürekli gelişimi ve olabildiğince istikrarlı kâr payı dağıtımı yönünden haklı görülüyorsa, Kanunda ve esas sözleşmede öngörülenlerden başka yedek akçe de ayrılmasına karar verebilir. (3) Esas sözleşmede hüküm bulunmasa bile, genel kurul, şirketin işçileri için yardım sandıkları ve sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların sürdürülmesi amacıyla veya diğer yardım amaçlarına hizmet etmek üzere, bîlânço karından yedek akçe ayırabilir.

Madde: 531

Gerekçe: Şirketin feshi hem ekonomik değerin kaybına yolaçacak, hem de dava açan ortaklar dışındaki küçük ortakların haklarına zarar verecek niteliktedir. Dolayısıyla maddede pay sahiplerine şirketin feshini talep etmek yerine uğradıkları zararın tazmin edilmesini talep hakkı verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca, haklı sebeple dava hakkının kötüye kullanılmasını engellemek amacıyla tedbir getirilmesi gerektiğine de inanılmaktadır. Bunun için, madde hükmünde, öncelikle kötü niyetle dava açanların sorumlu olduğunun belirtilmesi, ayrıca dava açanların paylarını teminat olarak tevdi etmesini sağlayacak değişiklikler önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 531: (1) Haklı sebeplerin varlığında, esas sermayenin en az onda birini temsil eden pay sahipleri, mahkemeden şirketin feshine karar verilmesini talep edebilirler. Mahkeme fesih yerine, davacı	MADDE 531: (1) Haklı sebeplerin varlığında, esas sermayenin en az onda birini temsil eden pay sahipleri, zararlarının tazminini talep edebilirler. Mahkeme, davacı pay sahiplerinin zararlarının ödenmesine

paysahiplerine paylarının gerçek değerinin ödenmesine ve bunların şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir.	<i>veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir.</i> <i>(2) Kötüniyetle dava açan paysahipleri, şirkete ve doğrudan zarara uğrattığı diğer paysahiplerine verdiği zarardan ötürü sorumludur. Birinci fıkraya göre dava açılabilmesi için, en az sermayenin onda biri oranında payların muteber bir bankaya dava sonuna kadar saklanmak üzere teminaten tevdi edilmesi gerekir. Kötüniyetle dava açtığı mahkemece tespit edilen paysahiplerinin şirkete verdiği zarar, öncelikle tevdi edilen hisselerden giderilir.</i>
---	---

Madde: 541/3

Gerekeç: Maddenin üçüncü fıkrası şirketin henüz muaccel olmayan borçlarının tasfiye anında ödenme usulüne ilişkindir. Ancak aynı konu için 542. maddenin h) bendinde bir başka yol öngörülmektedir. Dolayısıyla, bu maddede 542/h bendinin saklı tutulduğu ibaresine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Alacaklıların çağırılması ve korunması MADDE 541. - (1) Alacaklı oldukları şirket defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar Türk Ticaret Sicili Gazetesinde ve şirketin web sitesinde ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörülen şekilde, birer hafta arayla üç defa ilân suretiyle şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilirler ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye çağırılırlar. (2) Alacaklı oldukları bilinenler, bildirimde bulunmazlarsa alacaklarının tutarı notere depo edilir. (3) Şirketin henüz muaccel olmayan veya ihtilâflı bulunan borçlarını karşılayacak para notere depo edilir; meğerki, bu gibi borçlar yeterli güvence ile karşılanmış veya şirket mevcudunun paysahipleri arasında paylaşımı bu borçların ödenmesi şartına bağlanmış olsun.	2. Alacaklıların çağırılması ve korunması MADDE 541. - (1) Alacaklı oldukları şirket defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar Türk Ticaret Sicili Gazetesinde ve şirketin web sitesinde ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörülen şekilde, birer hafta arayla üç defa ilân suretiyle şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilirler ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye çağırılırlar. (2) Alacaklı oldukları bilinenler, bildirimde bulunmazlarsa alacaklarının tutarı notere depo edilir. (3) Şirketin henüz muaccel olmayan veya ihtilâflı bulunan borçlarını karşılayacak para 542. maddenin h bendi saklı kalmak kaydıyla notere depo edilir; meğerki bu gibi borçlar yeterli güvence ile karşılanmış veya şirket mevcudunun paysahipleri arasında paylaşımı bu borçların ödenmesi şartına bağlanmış olsun.

(4) Yukarıdaki fıkralarda yazılı hükümlere aykırı hareket eden tasfiye memurları haksız olarak ödedikleri paralardan dolayı 553 üncü madde uyarınca sorumludur.	(4) Yukarıdaki fıkralarda yazılı hükümlere aykırı hareket eden tasfiye memurları haksız olarak ödedikleri paralardan dolayı 553 üncü madde uyarınca sorumludur.
---	---

Madde: 547/2

Gerekçe: Maddenin ikinci fıkrasında ek tasfiye durumu gerçekleşirse mahkemenin şirketin yeniden tesciline karar vereceği belirtilmektedir. Uygulamada yeniden tescil anında tekrar sermaye konulup konulmayacağı, ya da yeni tescilin eskisinin devamı olup olmayacağı konusunda zorluklar yaşanmaktadır. Bu nedenle “yeniden tescil” ibaresinin madde kapsamında daha açık bir şekilde yer alması gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
C) Ek tasfiye MADDE 547.-(1) Tasfiyenin kapanmasından sonra ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olduğu anlaşılırsa, son tasfiye memurları, yönetim kurulu üyeleri, pay sahipleri veya alacaklılar, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeden, bu ek işlemler sonuçlandırılıncaya kadar, şirketin yeniden tescilini talep edebilirler. (2) Mahkeme talebin yerinde olduğuna kanaat getirirse, şirketin yeniden tesciline karar verir; ek tasfiye işlemlerini yapmaları için son tasfiye memurlarını veya yeni kişi ya da kişileri tasfiye memuru olarak atayarak tescil ve ilân ettirir	C) Ek tasfiye MADDE 547.- (1) Tasfiyenin kapanmasından sonra ek tasfiye işlemlerinin yapılmasının zorunlu olduğu anlaşılırsa, son tasfiye memurları, yönetim kurulu üyeleri, pay sahipleri veya alacaklılar, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeden, bu ek işlemler sonuçlandırılıncaya kadar, şirketin yeniden tescilini talep edebilirler. (2) Mahkeme talebin yerinde olduğuna kanaat getirirse, şirketin <i>eskisinin devamı niteliğinde</i> yeniden tesciline karar verir; ek tasfiye işlemlerini yapmaları için son tasfiye memurlarını veya yeni kişi yada kişileri tasfiye memuru olarak atayarak tescil ve ilan ettirir.

Madde: 548/3

Gerekçe: Maddenin üçüncü fıkrasında tasfiyeden dönülmesi için “tasfiye paylarının pay sahipleri arasında dağıtılmasına başlanmadığının belgesinin” ticaret siciline sunulmasından bahsedilmektedir. Ancak, sözkonusu “belge”nin ne olduğuna ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmemektedir. Ayrıca, 138. maddenin 2. fıkrasında bağımsız bir denetim kurumunun konuya ilişkin bir raporuyla bu hususun ispat edileceği belirtilmektedir. 138. maddeye ilişkin önerimiz doğrultusunda, 548. maddede de bu hususu onaylayan eden bir Yönetim Kurulu Kararının yeterli olacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
D) Tasfiyeden dönülmesi MADDE 548. - (1) Şirket sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise, pay sahipleri arasında şirket malvarlığının	D) Tasfiyeden dönülmesi MADDE 548. - (1) Şirket sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise, pay sahipleri arasında şirket malvarlığının

dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul şirketin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının en az sermayenin yüzde altmışının oyu ile alınması gerekir. Esas sözleşme ile bu nisap ağırlaştırılabilir ve başkaca tedbirler öngörülebilir.	dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul şirketin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının en az sermayenin yüzde altmışının oyu ile alınması gerekir. Esas sözleşme ile bu nisap ağırlaştırılabilir ve başkaca tedbirler öngörülebilir.
(2) Şirket, iflâsın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflâs kaldırılmışsa veya iflâs, konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse şirket devam eder.	(2) Şirket, iflâsın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflâs kaldırılmışsa veya iflâs, konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse şirket devam eder.
(3) Tasfiye memuru iflâsın kaldırıldığına ilişkin kararı ticaret siciline tescil ettirir. Tescil talebine, pay bedellerinin ve tasfiye paylarının paysahipleri arasında dağıtılmasına başlanmadığının belgesi de eklenir.	(3) Tasfiye memuru iflâsın kaldırıldığına ilişkin kararı ticaret siciline tescil ettirir. Tescil talebine, pay bedellerinin ve tasfiye paylarının paysahipleri arasında dağıtılmasına başlanmadığına <i>ilişkin yönetim kurulu kararı da eklenir.</i>

Madde: 562

Gerekçe: 1) Tasarının “*Bağlı şirketlerin ve hakim şirketin raporları*” başlıklı 199. maddenin gerekçesinde, maddenin birinci fıkrasında düzenlenen raporun **hazırlanmamasının** cezalandırılacağı belirtilmiş olduğu halde, 562. maddenin c bendinde 199. maddenin birinci fıkrasına “aykırı hareket”ten bahsedilmesi nedeniyle, raporun **söz konusu hükme aykırı olarak hazırlanmasının** da suç teşkil edebileceği şüphesi oluşmaktadır. Hükümün şüpheye yer bırakmayacak açıklıkta olması amacıyla 562. maddenin c bendinde, 199. maddenin gerekçesine uygun bir değişiklik yapılması önerilmektedir.

Ayrıca, 199. maddenin birinci fıkrasının ihlaline bağlanan bir yıllık hapis cezasının ağır bir tedbir olduğu düşünülmektedir. İhlal halinde, ilgili yönetim kurulunun adli para cezasına çarptırılmasının daha uygun bir tedbir olacağı düşünülmektedir.

2) Tasarı’nın “Şirkette işlem yapma, şirkete borçlanma yasağı”nı düzenleyen 395. maddesi hakkındaki değişiklik önerimiz doğrultusunda, Tasarı’nın “Suç ve Cezalar”a ilişkin 562. maddesinde yer alan “*395 inci maddelere aykırı olarak şirkete borçlananlar, üçyüz günden beşyüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılırlar*” hükmünün Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir

3) 1502. madde ile tüm şirketlere getirilen web sitesi oluşturma ve bu siteleri kanununda belirtilen içerikle güncel olarak donatma mükellefiyeti, 562. maddenin 1 bendi ile getirilen cezai müeyyidelerle birlikte ele alındığında, bunun ceza hukukundaki “suçun kanuniliği” ilkesi ile bağdaşmadığı düşünülmektedir. Türk Ticaret Kanunu’nun ceza öngören maddeleri, 1 Haziran 2005’te yürürlüğe girecek olan Türk Ceza Kanunu’nun 5. maddesi gereği özel ceza hükümlerindendir. Bu niteliğinden ötürü Türk Ceza Kanunu’nun genel ilkelerine uygun olması gerektiği düşünülmektedir. Bu çerçevede, web sitelerinde bulunması gereken içeriğe ilişkin 1502. maddenin birinci fıkrasında geçen “*paysahipleri ve ortakları açısından önem taşıyan açıklamalar*”, “*oy verme, şeffaflık ve kamuyu aydınlatma yönünden zorunlu olan*” ve “*bilgi toplumu bağlamında yararlı görülen hizmet ve bilgiler*” gibi muğlak ifadelerin suçun kanuniliği ilkesine uymadığı düşünülmektedir. Web sitesinde bulunmaması suç teşkil edecek

içeriğın ayrıca tek tek, sınırlı sayı prensibine göre belirlenmesi ve mevcut belirsizliğin giderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca, “İlan” başlıklı 524. maddede anonim şirketlere ait bazı bilgilerin ilanı mükellefiyetinin ihlaline 562. maddenin g bendi ile iki yüz gün adli para cezası verilirken, benzer nitelikteki bilgilerin web sitesinde bulundurulmamasının üç ay hapis cezasına bağlanması da uygun olmadığı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
Cezaî Hükümler A) Suçlar ve cezalar MADDE 562. - (1) Bu Kanunun; a) 1) 64 üncü maddenin birinci fıkrasındaki defter tutma yükümünü yerine getirmeyenler, 2) 64 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca belgelerin kopyasını sağlamayanlar, 3) 64 üncü maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gerekli onayları yaptırmayanlar, 4) 65 inci maddesine uygun olarak defterlerini tutmayanlar, 5) 66 ncı maddesine aykırı hileli envanter çıkaranlar, 6) 86 ncı maddesine göre belgeleri ibraz etmeyenler ikiyüz güne kadar adlî para cezasıyla; b) 88 inci maddeye aykırı hareket edenler yüz günden üçyüz güne kadar adlî para cezasıyla, c) 199 uncu maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenler bir yıla kadar hapis ve üçyüz güne kadar adlî para cezasıyla, d) 1) 349 uncu maddeye aykırı beyanda bulunan kurucular, 2) 351 inci maddeye aykırı rapor veren kurum denetçisi, 3) 358 inci maddeye aykırı olarak şirkete borçlananlar, 4) <u>395 inci maddelere aykırı olarak şirkete borçlananlar,</u>	Cezaî Hükümler A) Suçlar ve cezalar MADDE 562.- (1) Bu Kanunun a) 1) 64 üncü maddenin birinci fıkrasındaki defter tutma yükümünü yerine getirmeyenler, 2) 64 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca belgelerin kopyasını sağlamayanlar, 3) 64 üncü maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gerekli onayları yaptırmayanlar, 4) 65 inci maddesine uygun olarak defterlerini tutmayanlar, 5) 66 ncı maddesine aykırı hileli envanter çıkaranlar, 6) 86 ncı maddesine göre belgeleri ibraz etmeyenler ikiyüz güne kadar adlî para cezasıyla; b) 88 inci maddeye aykırı hareket edenler yüz günden üçyüz güne kadar adlî para cezasıyla, c) 199 uncu maddenin birinci <i>fıkrasındaki raporu hazırlamayanlar üç yüz güne kadar adli para cezasıyla,</i> d) 1) 349 uncu maddeye aykırı beyanda bulunan kurucular, 2) 351 inci maddeye aykırı rapor veren kurum denetçisi, 3) 358 inci maddeye aykırı olarak şirkete borçlananlar, 4) Söz konusu hükmün Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir.

üçyüz günden beşyüz güne kadar adlî para cezasıyla, e) 369 uncu maddeye aykırı bir şekilde şirketin gizli bilgilerini rakibe veya bundan yararlanabilecek kişilere verenler bir yıla kadar hapis veya üçyüz güne kadar adlî para cezasıyla, f) 404 üncü maddeyi ihlâl eden denetçiler üçyüz günden beşyüz güne kadar adlî para cezasıyla; çıkar sağlamışlarsa üç aydan sekiz aya kadar hapis cezasıyla, g) 524 üncü maddedeki ilânı yaptırmayanlar ikiyüz günden az olmamak üzere adlî para cezasıyla, h) 527 nci maddedeki sır saklama yükümünü ihlâl edenler bir yıla kadar hapis veya üçyüz güne kadar adlî para cezasıyla, ı) 549 uncu maddeye aykırı hareket edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla, i) 550 nci maddeye aykırı hareket edenler üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezasıyla, j) 551 inci maddeye aykırı hareket edenler üç aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla, k) 552 nci maddeye aykırı hareket edenler bir aydan altı aya kadar hapis cezasıyla, l) 1502 nci maddede öngörülen Web sitesini bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde oluşturmayan veya Web sitesi mevcut ise aynı süre içinde gerekli tahsisi yapmayan anonim şirket yönetim kurulu üyeleri, limited şirket müdürleri ve sermayesi paylara bölünmüş anonim şirkette komandite ortaklar altı aya kadar hapis ve yüz günden üçyüz güne kadar adlî para cezasıyla ve aynı madde uyarınca Web sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun bir şekilde koymayan bu bentte sayılan failler üç aya kadar hapis ve yüz güne kadar adlî para	üçyüz günden beşyüz güne kadar adlî para cezasıyla, e) 369 uncu maddeye aykırı bir şekilde şirketin gizli bilgilerini rakibe veya bundan yararlanabilecek kişilere verenler bir yıla kadar hapis veya üçyüz güne kadar adlî para cezasıyla, f) 404 üncü maddeyi ihlâl eden denetçiler üçyüz günden beşyüz güne kadar adlî para cezasıyla; çıkar sağlamışlarsa üç aydan sekiz aya kadar hapis cezasıyla, g) 524 üncü maddedeki ilânı yaptırmayanlar ikiyüz günden az olmamak üzere adlî para cezasıyla, h) 527 nci maddedeki sır saklama yükümünü ihlâl edenler bir yıla kadar hapis veya üçyüz güne kadar adlî para cezasıyla, ı) 549 uncu maddeye aykırı hareket edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla, i) 550 nci maddeye aykırı hareket edenler üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezasıyla, j) 551 inci maddeye aykırı hareket edenler üç aydan iki yıla kadar hapis cezasıyla, k) 552 nci maddeye aykırı hareket edenler bir aydan altı aya kadar hapis cezasıyla, l) 1502 nci maddede öngörülen web sitesini bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde oluşturmayan veya web sitesi mevcut ise aynı süre içinde gerekli tahsisi yapmayan anonim şirket yönetim kurulu üyeleri, limited şirket müdürleri ve sermayesi paylara bölünmüş anonim şirkette komandite ortaklar yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezasıyla ve aynı madde uyarınca web sitesine konulması gereken şirketin kanunen yapması gereken ilanları, yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarının hazırlıkları ve yapılması ile ilgili, ortaklara sunulması
--	---

cezasıyla cezalandırılırlar.	<i>gereken belgeleri, bu kurullara ilişkin davetleri, finansal raporları, bunların dipnotları, yıllık rapor, yönetim kurulunun kurumsal yönetim ilkelerine ne oranda uyulduğuna ilişkin yıllık değerlendirme açıklaması, denetçinin, özel denetçinin, işlem denetçilerinin raporları ve yetkili kurul ve bakanlıkların istedikleri pay sahiplerinin ve sermaye piyasalarını ilgilendiren konulara ilişkin olarak şirketin cevap bildirimlerini</i> uygun bir şekilde koymayan bu bentte sayılan failler <i>yüz güne kadar adli para cezasıyla</i> cezalandırılırlar.
-------------------------------------	--

Madde: 577

Gerekçe: Madde başlığının, anasözleşmede yeralan ancak maddede belirtilmeyen diğer hükümlerin de bağlayıcı olacağını vurgulayacak şekilde değiştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, imtiyazlı paylar ve pay gruplarının mevcudiyeti halinin de öngörülerek bu durumu içeren bir bend eklenmesinin gerektiği düşünülmektedir. Son olarak, 577. maddede sayılan hususlar dışında da, limited şirketin temel niteliklerine ve Borçlar Kanunu'nun 19. ve 20. maddeleri ile Medeni Kanunun 23. maddesi hükmüne aykırı olmamak koşuluyla, başka düzenlemelerin yapılmasını da mümkün kılan bir hükmün eklenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Şirket sözleşmesinde öngörülmesi şartıyla bağlayıcı olan hükümler MADDE 577 (1) Aşağıdaki kayıtlar, şirket sözleşmesinde öngörüldükleri takdirde bağlayıcı hükümlerdir: a) Esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılmasına ilişkin kanunî hükümlerden ayrılan düzenlemeler. b) <u>Ortaklara veya şirkete, esas sermaye payları ile ilgili olarak önerilme, önalım ve alım hakları tanınması.</u> c) Ek ödeme yükümlülüklerinin öngörülmesi, bunların şekli ve kapsamı. d) Yan edim yükümlülüklerinin öngörülmesi, bunların şekli ve kapsamı.	2. Esas sözleşmede düzenlenmesi zorunlu olan diğer hususlar ile ihtiyari düzenlemeler MADDE 577 (1) Aşağıdaki konularda öngörülebilecek düzenlemelerin her şekilde anasözleşmede yer almaları zorunludur: a) Esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılmasına ilişkin kanun hükümlerinden ayrılan düzenlemeler; b) İmtiyazlı paylar ile pay gruplarına ilişkin düzenlemeler; c) Ek ödeme ve/veya yan edim yükümlülüklerinin öngörülmesine, bunların niteliğine, şekil ve kapsamına ilişkin düzenlemeler; d) Belirli esas sermaye paylarının sahiplerine kararı veto hakkı veya oylamada eşit oy çıkması halinde bazı ortaklara veya müdürlere üstün oy hakkı

e) Belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı veya bir genel kurul kararının oylanması sonucunda oyların eşit çıkması halinde bazı ortaklara üstün oy hakkı tanıyan hükümler. f) Kanunda ya da şirket sözleşmesindeki yükümlülüklerin hiç ya da zamanında yerine getirilmemeleri haline ilişkin sözleşme cezası hükümleri. g) Rekabet yasağında kanunî düzenlemeden ayrılan hükümler. h) Genel kurulun toplantıya çağırılmasına ilişkin özel hak tanıyan hükümler. ı) Genel kurulda karar almaya, oy hakkına ve oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kanunî düzenlemeden ayrılan hükümler. i) Şirket yönetiminin üçüncü bir kişiye bırakılmasına ilişkin yetki hükümleri. j) Bilânço kârının kullanılması hakkında kanundan ayrılan hükümler. k) Çıkma hakkının tanınması ile bunun kullanılmasının şartları, bu hallerde ödenecek olan ayrılma akçesinin türü ve tutarı. l) Ortağın şirketten çıkarılması hakkında özel sebepler. m) Kanunda belirtilenler dışında öngörülen sona erme sebepleri.	tanıyan hükümler; e) Kanunda veya şirket esas sözleşmesindeki yükümlülüklerin hiç ya da zamanında yerine getirilmemeleri haline ilişkin sözleşme cezası hükümleri, f) Rekabet yasağına ilişkin kanuni düzenlemeden ayrılan düzenlemeler; g) Genel kurulun toplantıya çağırılmasına ilişkin özel hak tanıyan düzenlemeler; h) Genel kurulda karar almaya, oy hakkına ve oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kanuni düzenlemelerden ayrılan hükümler; ı) Şirket yönetiminin üçüncü kişilere bırakılmasına ilişkin yetki hükümleri; i) Bilânço kârının kullanılması hakkında kanundan ayrılan hükümler; j) Şirketten çıkma hakkının tanınması ile bunun kullanılmasının şartları ve bu hallerde ödenecek ayrılma akçesinin türü ve tutarına ilişkin hükümler; k) Ortağın şirketten çıkarılması hakkında özel sebepler konusundaki hükümler; l) Kanunda belirtilenler dışındaki sona erme sebeplerine ilişkin düzenlemeler. (2) Limited şirketin temel niteliklerine ve Borçlar Kanunu’nun 19. ve 20. maddeleri ile Türk Medeni Kanunu’nun 23. maddesi hükmüne aykırı olmamak koşuluyla, anasözleşmede diğer ihtiyari düzenlemeler de yapılabilir.
--	---

Madde: 579

Gerekçe: Tasarı’nın 579. maddesinin, devletin ticari hayattan elini çekmesi eğilimine ters bir biçimde, esas sözleşmenin çerçevesini kısıtladığına inanılmaktadır. Madde gerekçesinde anonim şirketlere ilişkin 340. maddeye atıfta bulunulmakta, ancak Tasarı’nın 573. maddesinde, “Limited şirket, kanunen yasaklanmamış her türlü iktisadî amaç ve konu için kurulabilir.” denilmektedir. Asıl olan pay sahiplerinin Borçlar Kanunu’nun 19. maddesine uygun her türlü iradelerinin esas sözleşmede yer alabilmesidir. 577. maddede 2. fıkra hükmünün eklenmesi

hakkındaki önerimiz de göz önünde bulundurularak, anonim şirketlere ilişkin 340. maddedeki önerimiz doğrultusunda 579. maddenin Tasarı'dan çıkartılması gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
4. Emredici hükümler MADDE 579.- (1) Şirket sözleşmesi, bu Kanunun limited şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak, kanunda buna açıkça cevaz verilmişse sapabilir. Diğer kanunların öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı nitelikteki şirket sözleşmesi hükümleri, o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar. Bunlar dışında, bu Kanun ile diğer bir kanundaki düzenleme çelişirse, bu Kanun hükümleri üstün tutulur.	<i>Maddenin Tasarı'dan çıkarılması önerilmektedir.</i>

Madde: 585

Gerekçe: Maddenin 1. fıkrasında şirket sözleşmesinin düzenlenmesiyle şirketin kurulacağından bahsedilirken 588. maddede tüzel kişiliğin tescil ile kazanılacağı belirtilmekte ve böylece tüzel kişilik kazanılmadan önce şirketin kurulmuş olacağı gibi hukuken geçerli olamayacak bir durum yaratılmaktadır. Bu durumun düzeltilmesi için sözkonusu iki maddenin değiştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
G) Kuruluş I – Kurulma anı MADDE 585. - (1) Şirket, kanuna uygun olarak düzenlenen şirket sözleşmesinde, kurucuların limited şirket kurma iradelerini açıklayıp, sermayenin tamamını şartsız taahhüt etmeleri, nakit kısmı hemen ve tamamen ödemeleriyle kurulur. <u>588 inci maddenin birinci fıkrası saklıdır.</u>	G) Kuruluş I – Kuruluş işlemleri ve tüzel kişilik MADDE 585. - (1) Kanuna uygun olarak düzenlenen şirket sözleşmesinde, kurucuların limited şirket kurma iradelerini açıklayıp, sermayenin tamamını şartsız taahhüt etmeleri, nakit kısmı ise hemen ve tamamen ödemeleriyle <i>şirketin kuruluş işlemlerine başlanmış olur.</i> <i>(2) Şirket, ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır.</i>

Madde: 586

Gerekçe: Madde hükmü başvuruya eklenen belgeler arasında “kuruluş denetçisi raporu”na da yer vermekte ve bu belgenin hazırlanışı ile ilgili olarak Tasarının 361. maddesine atıf yapmaktadır. Öncelikle, atıf yapılan maddenin 351. madde hükmü olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan hükmün bu kapsamda anonim şirkete ilişkin kısmında yer alan 336. madde ile paralel bir düzenleme olduğu görülmektedir. Anılan 336. maddeye ilişkin olarak sunduğumuz gerekçeler ve değişiklik önerileri doğrultusunda Anonim şirketlerin kuruluşlarında aranan

kuruluş denetçisi raporunun limited şirketlerin kuruluşunda da kaldırılması ve ilgili maddelerde değişikliğe gidilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
II - Tescil 1. Talep MADDE 586.- (1) Şirket sözleşmesinin 575 inci maddesine uygun olarak düzenlenmesinden sonra, tescil için, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline başvurulur. (2) Başvuru müdürlerin tümü tarafından imzalanır. Başvuruya aşağıdaki belgeler eklenir: a) Şirket sözleşmesinin onanmış bir örneği. b) Ekleri ile birlikte 349 uncu maddesine göre düzenlenmiş kurucular beyanı ve 361 inci maddesi uyarınca <u>hazırlanmış kuruluş denetçisi raporu. Kuruluş denetçisi bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Küçük limited şirketler denetçi olarak bir yeminli malî müşavir veya serbest muhasebeci malî müşavir seçebilir.</u> c) Şirketi temsile yetkili diğer kişilerin ve denetçinin seçimini gösterir belge. Bu belgede sözkonusu kişilerin yerleşim yerlerinin veya merkezlerinin gösterilmesi gerekir. (3) Bu amaçla verilecek dilekçede şu kayıtlar yer alır: a) Bütün ortakların adları, yerleşim yerleri, vatandaşlıkları. b) Her ortağın üstlendiği esas sermaye payı ve ödediği toplam tutar. c) İster ortak, ister üçüncü şahıs olsun, müdürlerin adları. d) Şirketin ne suretle temsil edileceği.	II - Tescil 1. Talep MADDE 586.- (1) Şirket sözleşmesinin 575 inci maddesine uygun olarak düzenlenmesinden sonra, tescil için, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline başvurulur. (2) Başvuru müdürlerin tümü tarafından imzalanır. Başvuruya aşağıdaki belgeler eklenir: a) Şirket sözleşmesinin onanmış bir örneği. b) Ekleri ile birlikte 349 uncu maddesine göre düzenlenmiş kurucular beyanı. c) Şirketi temsile yetkili diğer kişilerin ve denetçinin seçimini gösterir belge. Bu belgede sözkonusu kişilerin yerleşim yerlerinin veya merkezlerinin gösterilmesi gerekir. (3) Bu amaçla verilecek dilekçede şu kayıtlar yer alır: a) Bütün ortakların adları, yerleşim yerleri, vatandaşlıkları. b) Her ortağın üstlendiği esas sermaye payı ve ödediği toplam tutar. c) İster ortak, ister üçüncü şahıs olsun, müdürlerin adları. d) Şirketin ne suretle temsil edileceği.

Madde: 588

Gerekeç: Tasarıda 585 ve 588. maddelerde limited şirketin kuruluş işlemleri, tüzel kişilik kazanması ve bu ana kadar şirket adına yapılacak işlemler düzeni belirlenmiştir. Sözkonusu

maddeler incelendiğinde limited şirketin tüzel kişilik kazanılmasından önce kurulmuş sayılacağı gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Önerilen metinle bu durumun giderilmesi amaçlanmaktadır.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
III – Tüzel kişilik MADDE 588. - (1) Şirket, ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır. (2) Şirketçe kabul olunmadığı takdirde, kuruluş giderleri kurucular tarafından karşılanır. Bunların pay sahiplerine rücu hakları yoktur. (3) Tescilden önce şirket adına işlem yapanlar, bu işlemler dolayısıyla şahsen ve müteselsilen sorumlu olurlar. (4) Bu gibi taahhütlerin, ileride kurulacak şirket adına yapıldıklarının açıkça bildirilmesi ve şirketin ticaret siciline tescilini izleyen üç aylık süre içinde şirket tarafından kabul edilmeleri kaydıyla, bunlardan yalnız şirket sorumlu olur.	III – Kuruluş giderleri ve kuruluş halindeki şirket adına işlem MADDE 588. – (1) Fıkranın Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir. (1) Şirketçe kabul olunmadığı takdirde, kuruluş giderleri kurucular tarafından karşılanır. Bunların pay sahiplerine rücu hakları yoktur. (2) Tescilden önce kuruluş halindeki şirket adına işlem yapanlar, işbu işlemler şirket tarafından kabul olunmadıkça bunlar dolayısıyla şahsen ve müteselsilen sorumlu olurlar. (4) Fıkranın Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir.

Madde: 596

Gerekçe: Maddenin birinci fıkrasında sermaye payının iktisabı için genel kurulun onayına gerek olmadığı açıkça belirtilmesine rağmen ikinci fıkrada bunun aksine bir düzenleme getirilmiştir. Söz konusu çelişkiyi gidermek amacıyla değişiklik önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
III – Esas sermaye payının geçişi halleri 2. Miras, eşler arasındaki mal rejimi ve icra MADDE 596. – (1) Esas sermaye paylarının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi halinde, tüm haklar ve borçlar, genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçer. (2) Şirket, iktisabın öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde esas sermaye payının geçtiği kişiyi onaylamayı reddedebilir. Bunun için, şirketin, payları kendisi veya ortağı hesabına ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü	III – Esas sermaye payının geçişi halleri 2. Miras, eşler arasındaki mal rejimi ve icra MADDE 596. – (1) Esas sermaye paylarının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi halinde, tüm haklar ve borçlar, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçer. (2) Ancak şirket, iktisabın öğrenilmesinden itibaren üç ay içinde, payları kendisi veya ortağı hesabına ya da kendisi tarafından gösterilen üçüncü bir kişinin hesabına, gerçek değeri üzerinden devralma hakkını

bir kişinin hesabına, gerçek değeri üzerinden devralmayı, payın geçtiği kişiye önermesi şarttır.	<i>haizdir.</i>
(3) <u>Red kararı, devrin gerçekleştiği günden itibaren geçerli olmak üzere geriye etkilidir.</u> <u>Red,</u> bu konudaki kararın verilmesine kadar geçen süre içinde alınan genel kurul kararlarının geçerliliğini etkilemez.	(3) <i>Şirket 2. fıkradaki hakkını kullandığı takdirde, bu konudaki kararın verilmesine kadar geçen süre içinde alınan genel kurul kararları geçerlidir.</i>

Madde: 598

Gerekçe: Limited şirketlerde ortakların kamu borçlarından payları ile oranlı olarak sorumlu olmaları kuralı nedeniyle, pay devrinin tescili büyük önem taşımaktadır. Tasarı'nın 598. maddesi, tescilin müdürler tarafından otuz gün içinde yapılmaması halinde, devreden ortağın sicile başvurabileceğini ve bunun üzerine sicil müdürünün şirketten iktisap edenin adının bildirilmesini talep edeceğini düzenlemektedir. Oysa pay devri resmi şekilde (noterde) yapılacağından, devreden ortak doğrudan noter senedini sicile ibrazla tescili talep etmeye yetkili olmalıdır. Böylece tescile kadar geçecek sürede devreden ortağın, payını devretmiş olmasına karşın hala ortak görünmesi ve kamu borçlarından sorumlu olması önlenebilecektir. Ayrıca, otuz günlük sürenin sicil kaydına güven hususu dikkate alındığında gerektiğinden uzun olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, sürenin onbeş güne indirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
4. Tescil MADDE 598. - (1) Esas sermaye paylarının geçişlerinin tescil edilmesi için, şirket müdürleri tarafından ticaret siciline başvurulur. (2) Başvurunun otuz gün içinde yapılmaması halinde, ayrılan ortak adının bu paylarla ilgili olarak silinmesi için ticaret siciline başvurulabilir. Bunun üzerine sicil müdürü, şirkete, iktisap edenin adının bildirilmesi için süre verir. (3) Sicil kaydına güvenen iyi niyetli kişinin güveni korunur.	4. Tescil MADDE 598. - (1) Esas sermaye paylarının geçişlerinin tescil edilmesi için, şirket müdürleri tarafından ticaret siciline başvurulur. (2) Başvurunun onbeş gün içinde yapılmaması halinde, ayrılan ortak adının bu paylarla ilgili olarak silinmesi için ticaret siciline başvurulabilir. Bunun üzerine sicil müdürü, pay devrine ilişkin resmi senede uygun olarak pay devrini tescil eder. (3) Sicil kaydına güvenen iyi niyetli kişinin güveni korunur.

Madde: 602

Gerekçe: Madde hükmünün çok yerinde bir düzenleme getirdiği düşünülmektedir. Ancak bu düzenleme ile, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hk. Kanunu'nun "*Limited şirket ortakları şirketten tahsil imkanı bulunmayan âmme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu kanun hükümleri gereğince takibe tâbi tutulurlar.*" hükmünü içeren değişik 35. maddesi ile çelişki yaratmaması amacıyla, Tasarı'nın "Kaldırılan Hükümler" kenar başlıklı 1512 nci maddesine, anılan Kanunun 35. maddesinin yürürlükten kaldırıldığına dair bir hüküm konulması önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
C) Şirketin sorumluluğu MADDE 602. – (1) Şirket, borçlarından dolayı sadece malvarlığı ile sorumludur.	C) Şirketin sorumluluğu MADDE 602. – (1) Şirket, borçlarından dolayı sadece malvarlığı ile sorumludur. <i>(Md. 1512’de değişiklik önerilmektedir.)</i>

Madde: 603

Gerekçe: Maddenin 4. fıkrasında yer alan “4) Her ortak, sadece kendi esas sermaye payına düşen ek ödemeyi yerine getirmekle yükümlüdür.” ifadesi, kanaatimizce amacı aşan bir sınırlama getirmektedir. Uygulamada, büyük pay sahibinin tüm pay sahipleri yerine/adına zararı üstlenip kapattıkları bilinmektedir. Gerçekten de, şirketin borca batık olması; en fazla büyük pay sahibinin “mağduriyeti”ne neden olduğundan, dileyen pay sahibinin şirketin tüm zararını ödemesine olanak tanınması gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle (4). fıkranın ortaklar genel kuruluna ve zararı ödeyecek ortağa inisiyatif bırakacak biçimde düzenlenmesi uygun olacaktır.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
D) Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri I - Ek ödeme yükümlülüğü 1. Kural MADDE 603. - (1) Şirket sözleşmesiyle ortaklar, pay bedelleri dışında ek ödeme ile yükümlü tutulabilirler. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesi ortaklardan ancak; a) şirket esas sermayesi ile kanunî yedek akçeler toplamının şirketin zararını karşılayamaması; b) şirketin bu ek araçlar olmaksızın işlerine gereği gibi devamının mümkün olmaması, c) şirket sözleşmesinde tanımlanan ve öz sermaye ihtiyacı doğuran diğer bir halin gerçekleşmiş bulunması, hallerinde istenebilir. (2) İflasın açılması ile ek ödeme yükümlülüğü muaccel olur. (3) Şirket sözleşmesinde ek ödeme yükümlülüğünün, sadece esas sermaye payına ilişkin belirli bir tutardan ibaret olması öngörülebilir. Bu tutar esas sermaye payının itibarî değerinin iki katını aşamaz. (4) Her ortak, <u>sadece</u> kendi esas sermaye payına düşen ek ödemeyi yerine getirmekle	D) Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri I - Ek ödeme yükümlülüğü 1. Kural MADDE 603. - (1) Şirket sözleşmesiyle ortaklar, pay bedelleri dışında ek ödeme ile yükümlü tutulabilirler. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesi ortaklardan ancak; a) şirket esas sermayesi ile kanunî yedek akçeler toplamının şirketin zararını karşılayamaması; b) şirketin bu ek araçlar olmaksızın işlerine gereği gibi devamının mümkün olmaması, c) şirket sözleşmesinde tanımlanan ve öz sermaye ihtiyacı doğuran diğer bir halin gerçekleşmiş bulunması, hallerinde istenebilir. (2) İflasın açılması ile ek ödeme yükümlülüğü muaccel olur. (3) Şirket sözleşmesinde ek ödeme yükümlülüğünün, sadece esas sermaye payına ilişkin belirli bir tutardan ibaret olması öngörülebilir. Bu tutar esas sermaye payının itibarî değerinin iki katını aşamaz. (4) Her ortak, kendi esas sermaye payına düşen ek ödemeyi yerine getirmekle

yükümlüdür.	yükümlüdür. <i>Bu yükümlülük, dileyen ortağın; tüm ya da bir kısım ortakların esas sermaye payına düşen ödemeleri üstlenmesine engel değildir.</i>
(5) Ek ödemeler şartlar gerçekleşmişse, müdürler tarafından talep edilir.	(5) Ek ödemeler şartlar gerçekleşmişse, müdürler tarafından talep edilir.
(6) Ek ödeme yükümlülüğünün azaltılması veya kaldırılması ancak esas sermaye ve kanunî yedek akçeler toplamının zararları tamamen karşılaması halinde mümkündür. Ek ödeme yükümlülüğünün azaltılmasına veya kaldırılmasına esas sermayenin azaltılması hakkındaki hükümler kıyas yoluyla uygulanır.	(6) Ek ödeme yükümlülüğünün azaltılması veya kaldırılması ancak esas sermaye ve kanunî yedek akçeler toplamının zararları tamamen karşılaması halinde mümkündür. Ek ödeme yükümlülüğünün azaltılmasına veya kaldırılmasına esas sermayenin azaltılması hakkındaki hükümler kıyas yoluyla uygulanır.

Madde: 616

Gerekçe: Maddenin 1. fıkrasının, (b) bendinin müdürlerin anasözleşme ile atanmış olması halinde de gözetilerek düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
A) Ortaklar genel kurulu I - Yetkiler MADDE 616. - (1) Aşağıda sayılanlar, ortaklar genel kurulunun devredilemez yetkileridir: a) Şirket sözleşmesinin değiştirilmesi. b) Müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları.	A) Ortaklar genel kurulu I - Yetkiler MADDE 616. - (1) Aşağıda sayılanlar, ortaklar genel kurulunun devredilemez yetkileridir: a) Şirket sözleşmesinin değiştirilmesi. b) <i>Anasözleşme ile atanmamış olmaları halinde</i> müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları.

Madde: 621

Gerekçe: Maddenin birinci fıkrasında karar alma nisabını ağırlaştıran düzenlemenin gerekli olmadığı düşünülmektedir. Ayrıca, ikinci fıkradaki ifadenin netleştirilmesi amacıyla bir değişiklik önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
2. Önemli kararlar MADDE 621. - (1) Aşağıdaki genel kurul kararları, <u>temsil edilen oyların en az üçte ikisinin</u> ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun <u>bir arada</u>	2. Önemli kararlar MADDE 621. - (1) Aşağıdaki genel kurul kararları, <i>oy hakkı bulunan esas sermayenin</i>

<u>bulunması halinde</u> alınır: a) Şirket konusunun değiştirilmesi. b) Oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi. c) Esas sermaye paylarının devrinin zorlaştırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması. d) Sermayenin artırılması. e) Rüçhan hakkının sınırlandırılması ya da kaldırılması. f) Şirket merkezinin değiştirilmesi. g) Müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına onay verilmesi. h) Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten çıkarılması. 1) Şirketin feshi. (2) Belirli konulardaki kararların alınabilmesi için, kanunda öngörülüp daha ağır çoğunluk arayan hükümler, şirket sözleşmesinde ancak aynı çoğunluk ile konulabilir.	<i>tamamının salt çoğunluğu ile alınır:</i> a) Şirket konusunun değiştirilmesi. b) Oyda imtiyazlı esas sermaye paylarının öngörülmesi. c) Esas sermaye paylarının devrinin zorlaştırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması. d) Sermayenin artırılması. e) Rüçhan hakkının sınırlandırılması ya da kaldırılması. f) Şirket merkezinin değiştirilmesi. g) Müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına onay verilmesi. h) Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten çıkarılması. 1) Şirketin feshi. (2) Belirli konulardaki kararların alınabilmesi için, kanunda <i>öngörülmüş olan ağırlaştırılmış nisaplar şirket sözleşmesi ile hafifletilemez.</i>
--	---

Madde: 634

Gerekçe: Madde hükmüne açıklık getirilmesi amacıyla maddenin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
II - İflâsın bildirilmesi veya ertelenmesi MADDE 634. – (1) İflâsın bildirilmesi ve ertelenmesine anonim şirket hükümleri uygulanır.	II - İflâsın bildirilmesi veya ertelenmesi MADDE 634. <i>Doğrudan iflâs talebine ve iflâsın ertelenmesine anonim şirkete ilişkin 376 ncı ve 377 nci maddeler</i> hükümleri uygulanır.

Madde: 636

Gerekçe: Madde hükmündeki zaman şartının gerekli olmadığı ayrıca mevcut ifadenin belirgin bir ölçüt tanımlamadığı düşünülmektedir. Diğer yandan, madde hükmünde sıralanan şartlar oluşmuş ve kanıtlanmış ise mahkemenin fesih kararı vermesi gerektiği ve maddenin bu yönde

düzeltilmesi önerilmektedir. Buna benzer şekilde, Maddenin 5. fıkrasının da düzeltilmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca, mahkemenin müdürleri süre belirlerken dinlemesinin daha yerinde olacağı düşünülmektedir.

Bunların yanı sıra, maddenin 3. ve 4. fıkraları ile haklı sebeplerin varlığı halinde ortaklara mahkemeden şirketin feshini talep etme imkânı tanınmaktadır. Madde gerekçesinde belirtildiği gibi, bu düzenleme ile her ne kadar “ortağın çoğunluğa karşı konumunu güçlendirme” amacı güdülmekte ise de, Anonim Şirketlere ilişkin 531. maddedeki değişiklik gerekçemize paralel olarak, şirketin feshi ile ekonomik bir değer kaybına neden olacak bu düzenlemenin amacı aşar nitelikte olduğu düşünülmektedir. Nitekim Tasarı’nın 638. maddesi ile *her ortağa haklı sebeplerle şirketten çıkma hakkı*, 641. maddesi ile de ortağın şirketten ayrılması halinde *ayrılma akçesini talep etme hakkı* sağlanarak limited şirkette ortağın korunmasına yönelik düzenlemeler getirilmiştir. Bu nedenle, maddenin 3 ve 4. fıkralarının Tasarı’dan çıkarılması, 3. fıkra da mahkemeye “*duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmetme*” yönünde getirilmiş olanağın da 638. maddeye eklenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 636. - (1) Limited şirket aşağıdaki hallerde sona erer: a) Şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerden birinin gerçekleşmesiyle. b) Genel kurul kararı ile. c) İflâsın açılması ile. d) Kanunda öngörülen diğer hallerde. (2) Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurul toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin talebi üzerine şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesi, şirketin durumunu kanuna uygun hale getirmesi için bir süre belirler, buna rağmen durum düzeltilmezse, <u>müdürleri dinleyerek</u> , şirketin feshine karar verebilir. (3) <u>Haklı sebeplerin varlığında, her ortak mahkemeden şirketin feshini talep edebilir. Mahkeme, talep yerine, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebilir.</u> (4) <u>Haklı sebeplerle fesih hakkı, şirket sözleşmesiyle sadece esas sermayenin en az onda birine sahip ortaklara tanınabilir.</u> (5) Dava açıldığında mahkeme taraflardan	MADDE 636. - (1) Limited şirket aşağıdaki hallerde sona erer: a) Şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerden birinin gerçekleşmesiyle. b) Genel kurul kararı ile. c) İflâsın açılması ile. d) Kanunda öngörülen diğer hallerde. (2) Şirketin kanunen gerekli organlarından biri mevcut değilse veya genel kurulu toplanamıyorsa, ortaklardan veya şirket alacaklılarından birinin talebi üzerine şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesi, <i>müdürleri de dinleyerek</i> , şirketin durumunu kanuna uygun hale getirmesi için <i>uygun</i> bir süre belirler ve buna rağmen durum düzeltilmez ise <i>şirketin feshine karar verir.</i> (3) <i>Fıkranın Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir.</i> (4) <i>Fıkranın Tasarı’dan çıkarılması önerilmektedir.</i> (5) Dava açıldığında mahkeme taraflardan

birinin talebi üzerine gerekli önlemleri alabilir.	birinin talebi üzerine gerekli önlemleri alır .
(6) İnfisahın sonuçlarına anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır.	(6) İnfisahın sonuçlarına anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır.

Madde: 638

Gerekçe: 636. maddeye ilişkin değişiklik önerimiz doğrultusunda 638. maddenin aşağıdaki şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
MADDE 638. - (1) Şirket sözleşmesi, ortaklara şirketten çıkma hakkını tanıyabilir, bu hakkın kullanılmasını belirli şartlara bağlayabilir. (2) Her ortak, haklı sebeplerle şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabilir. Mahkeme talep üzerine, dava süresince, davacının ortaklıktan doğan hak ve borçlarından bazılarının veya tümünün dondurulmasına veya davacı ortağın durumunun güvence altına alınması amacıyla, diğer önlemlere karar verebilir.	MADDE 638. - (1) Şirket sözleşmesi, ortaklara şirketten çıkma hakkını tanıyabilir, bu hakkın kullanılmasını belirli şartlara bağlayabilir. (2) Her ortak, haklı sebeplerle şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabilir. <i>Mahkeme ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir.</i> (3) Mahkeme talep üzerine, dava süresince, davacının ortaklıktan doğan hak ve borçlarından bazılarının veya tümünün dondurulmasına veya davacı ortağın durumunun güvence altına alınması amacıyla, diğer önlemlere karar verebilir.

Madde: 641

Gerekçe: Madde hükmündeki “ayrılma” sözcüğü daha çok “iradî ayrılma” anlamını taşıdığından “çıkarılan” ortağın ayrılma akçesi konusu hükümde karışık hale gelmektedir. Hükmün anlaşılabilirliğini artırmak amacıyla 1. fıkra hükmünün aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
IV - Ayrılma akçesi 1. Talep ve tutar MADDE 641. - (1) Ortak şirketten ayrıldığı takdirde, esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini talep hakkını haizdir. (2) Şirket sözleşmesinde öngörülen ayrılma hakkı dolayısıyla, şirket sözleşmeleri ayrılma akçesini farklı bir şekilde düzenleyebilirler.	IV - Ayrılma akçesi 1. Talep ve tutar MADDE 641. - (1) Ortak <i>çıkma veya çıkarılma suretiyle şirketten ayrıldığı takdirde</i>, esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini talep hakkını haizdir. (2) Şirket sözleşmesinde öngörülen ayrılma hakkı dolayısıyla, şirket sözleşmeleri ayrılma akçesini farklı bir şekilde düzenleyebilirler.

Madde: 1502

Bu hükmün, şeffaflığın sağlanması açısından çok isabetli olduğu düşünülmektedir. Halka açık şirketler zaten web sitesi işletmektedir. Diğer şirketlerin de bir web sitesi kurması yüksek maliyetli bir işlem değildir. Böyle bir sitede halka açıklanacak bilgilerin sağlayacağı faydanın, sitenin maliyetine kıyasla çok daha büyük olacağına inanılmaktadır.

Madde: 1506

Gerekeç: Paysahiplerinin her gün web sitesini kontrol etmek zorunda kalmadan orada duyuru yapıldığından haberdar edilmesinin daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen metin
2. Uygulama kuralları MADDE 1506. – (1) Elektronik ortamı kullanmak isteyen ortaklar, paysahipleri ve yönetim kurulu üyeleri e-posta adreslerini şirkete bildirirler.	2. Uygulama kuralları MADDE 1506. – (1) Elektronik ortamı kullanmak isteyen ortaklar, paysahipleri ve yönetim kurulu üyeleri e-posta adreslerini şirkete bildirirler. <i>Genel kurul davetiyelerinin yanı sıra 1502. madde ve Kanunun diğer ilgili maddelerince şirketin web sitesinde yapılan tüm duyurular, e-posta adresini şirkete bildiren paysahiplerine derhal iletilir.</i>

Madde: 1507

Gerekeç: Hükmün ikinci cümlesi ile düzenlenen husus farklı düzenleyici kurumlar arasındaki yetki paylaşımlarına ilişkin bir meseledir. Bu hususun da ya Sermaye Piyasası Kanunu'nda ya da halen yasama sürecinde olan Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar Hakkında Kanun Tasarısı kapsamında yer almasının ve Tasarı'dan çıkarılmasının daha doğru bir yasama tercihi olacağı düşünülmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
E) Kurumsal yönetim ilkeleri MADDE 1507. – (1) Halka açık anonim şirketlere kurumsal yönetim ilkelerini, yönetim kurulunun buna ilişkin açıklamasının esaslarını ve şirketlerin bu yönden derecelendirme kural ve sonuçlarını Sermaye Piyasası Kurulu belirler. <u>Başka kurumlar, kurullar ve kuruluşlar Sermaye Piyasası Kurulunun onayını almak şartıyla, sadece kendi alanları için geçerli olabilecek kurumsal yönetim ilkeleri ile ilgili, ayrıntıya ilişkin sınırlı düzenlemeler yapabilirler.</u>	E) Kurumsal yönetim ilkeleri MADDE 1507. – (1) Halka açık anonim şirketlere kurumsal yönetim ilkelerini, yönetim kurulunun buna ilişkin açıklamasının esaslarını ve şirketlerin bu yönden derecelendirme kural ve sonuçlarını Sermaye Piyasası Kurulu belirler.

Madde: 1512

Gerekçe: Tasarının 602. maddesine ilişkin gerekçemiz doğrultusunda 1512. maddeye aşağıdaki 2. fıkranın eklenmesi önerilmektedir.

TTK Tasarısı	Önerilen Metin
İ) Kaldırılan hükümler MADDE 1512 – (1) 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.	İ) Kaldırılan hükümler MADDE 1512 – (1) 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır. <i>(2) 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un 4369 sayılı Kanun’la değişik 35. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.</i>